

Öngondoskodás

Lehetőségek, trendek, kihívások

2026. február 25.

Tartalomjegyzék

1.	Vezetői összefoglaló	2
2.	A lakosság pénzügyi tudatossága	8
3.	A Magyarországon elérhető öngondoskodási formák	18
3.1.	Egészség- és önszegélyező pénztárak	18
3.2.	Nyugdíjcélú megtakarítási lehetőségek	25
3.2.1.	Önkéntes nyugdíjpénztár	28
3.2.2.	Nyugdíjbiztosítás	36
3.2.3.	Nyugdíj-előtakarékossági számla	41
3.3.	Egyéb öngondoskodási formák	45
3.3.1.	Tartós befektetési számla	46
3.3.2.	Egészségbiztosítás	47
3.3.3.	Egyéb élet-, betegség- és balesetbiztosítások	48
3.3.4.	Lakástakarék	48
4.	A vállalati felmérés eredményei	50
5.	Az öngondoskodás kapcsán azonosított kihívások	54
5.1.	Pénzügyi tudatosság	54
5.2.	Munkáltatói hozzájárulás	55
5.3.	Személyi jövedelemadó	57
5.4.	Termék- és szolgáltatásspecifikus kihívások	58
5.4.1.	Rugalmasság	58
5.4.2.	Nyugdíjbiztosítások	59
5.4.3.	Lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása	59
5.4.4.	Magánegészségügy	60
	Irodalomjegyzék	62
	Melléklet	64

1. Vezetői összefoglaló

Tanulmányunk keretében a hazai öngondoskodási rendszert tekintettük át. Ezen belül feltérképeztük a magyar lakosság pénzügyi tudatosságának helyzetét a releváns szakirodalom, illetve szekunder adatok segítségével – ezen ismeretek megléte képezi ugyanis a kiindulópontját az öngondoskodásnak. Továbbá megvizsgáltuk a hazai öngondoskodási ökoszisztémában elérhető megtakarítási lehetőségeket és azok ismérveit, kvantitatív elemzés keretében részletezve az elmúlt bő évtizedben tapasztalt trendeket. Ezt kiegészítendő primer kutatás keretében saját vállalati felmérést készítettünk. Ebben megvizsgáltuk a munkáltatók béren kívüli juttatásokkal kapcsolatos attitűdjét. Végül pedig mindezek alapján azonosítottuk az öngondoskodási rendszert érintő kihívásokat, legyenek azok általánosak a rendszer egészét tekintve vagy egy-egy részszegetmens speciális megoldást igénylő kérdései.

A magyar lakosság pénzügyi tudatossága

Ahhoz, hogy valaki előtérbe helyezze az öngondoskodást, megfelelő pénzügyi tudatosságra van szüksége. A 2000-es évek közepe óta egyre fokozottabb figyelem irányul az országok lakosságának pénzügyi tudatosságára, kultúrájára, amely jelentőségét a 2008-as pénzügyi válság, majd a koronavírus- és energiaválság még inkább megvilágította. Tovább nehezíti a helyzetet az elöregedő társadalom és így a növekvő egészségügyi és nyugdíjkiadások emelkedő terhe, ami tovább fokozza az öngondoskodás szerepét.

A lakosság pénzügyi tudatossága alatt nem csupán a pénzügyi ismeretek meglétét, hanem azok gyakorlati alkalmazását is értjük. Kutatások alapján megállapítást nyert, hogy:

- **A magyar lakosság magas szintű pénzügyi ismerettel rendelkezik**, azonban a gyakorlatban kevésbé képes ezeket alkalmazni (OECD, 2010, 2015, 2020, Szőke – Tóth, 2023);
- **Hazánkban a nők pénzügyileg tudatosabbak**, míg nemzetközi szinten a férfiakról mondható el ez (OECD, 2020);
- **A 30–59 évesek bizonyultak a legtudatosabbaknak pénzügyileg**, de a digitális eszközök és megoldások alkalmazása is fokozza a pénzügyi tudatosság szintjét (OECD, 2020);
- **A pénzügyileg leginkább sérülékeny csoportok a nők és az alacsonyabban képzettebbek** (Németh és szerzőtársai, 2020);
- **A pénzügyi sérülékenység mérséklődik a képzettség és a jövedelem emelkedésével** (Németh és szerzőtársai, 2020);

- A magyar **pénzügyi képzésekben felülreprezentáltak a közoktatásban résztvevők**, rövid időtartamúak és túl sok témát ölelnek fel, a legsérülékenyebb csoportokhoz pedig nem jutnak el (Szóka, 2021; Németh, 2017; Szőke – Tóth, 2023);
- A **pénzügyi ismeretek szintjét a demográfiai tényezők erőteljesebben befolyásolják**, mint az a tény, hogy a vizsgált egyén részt vett-e pénzügyi képzésen (Carlson, 2020);
- A **legpreferáltabb befektetési formák az ingatlan és az állampapír**, sokan folyószámlán tartanak pénzüket, míg alacsony a befektetési alapok ismertsége (Sági – Papp, 2021);
- Az OTP Öngondoskodási indexe 2019-ben még a **pénzügyi tudatosság és öngondoskodás** romlását jelezte, a **válságok nyomán** azonban mindkét aspektus **erősödött**, legnagyobb mértékben a fiatalok körében (OTP, 2019; 2025).

A fenti kihívásokra válaszul **2017-ben elkészült Magyarország pénzügyi tudatosság fejlesztési stratégiája**, ami a 2017–2023-as időtávra tűzött ki célokat és határozott meg intézkedéseket. Az első eredményességi mérés alapján bár nőtt a képzések, a képzőszervek és a képzésen résztvevők száma, továbbra is elsősorban a közoktatásban lévőkhez jutnak el a képzések. Pozitívum azonban, hogy **a pénzügyileg sérülékeny csoportokat célzó képzések részaránya nőtt**, a hangsúly pedig a jövedelem tudatos felhasználása felé mozdult el. Az idős-, nyugdíjas korra, öngondoskodásra vonatkozó ismeretek mindössze a képzések 40 százalékában jelentek meg valamely szinten, de a résztvevők 74 százalékát elérték ezekkel. **A rövid, sok témát felölelő képzések jelentősége továbbra is magas, de elmozdulás azonosítható a webes, online oktatási formák irányába.** Kihívásként megjelenik, hogy az oktatási anyagok elérhetősége romlott, az eredményességi visszamérések továbbra sem jellemzők, a korábbi tapasztalatok felhasználása pedig változatlanul alacsony.

Magyarországon elérhető öngondoskodási formák

Tanulmányunkban alapvetően az **egészség- és önsegélyező pénztárakra**, az **önkéntes nyugdíjpénztárakra**, valamint a **nyugdíjbiztosításokra** és a **nyugdíj-előtakarékossági számlákra** (NYESZ) koncentráltunk, de ezek mellett egyéb, az öngondoskodás határterületén lévő lehetőségekre (pl. tartós befektetési számla) is kitértünk. Az öngondoskodási formák **segítséget nyújtanak különböző váratlan** vagy csökkent keresőképességgel járó **élethelyzetek pénzügyi támogatásában**, illetve **tervezett nagyösszegű kiadások fedezésében**. Ide sorolhatjuk a nyugdíjcélú megtakarítást, az egészségügyi kiadásokhoz, illetőleg a gyermekvállaláshoz köthető kiadások fedezését, de akár valamilyen előre nem látható, munkavégzést korlátozó betegség vagy baleset pénzügyi nehézségeinek mérséklését is. A főbb megtakarítási

lehetőségekben közös, hogy azok esetében **adójóváírás érvényesíthető a személyi jövedelemadóból**, az éves **megtakarítás 20 százalékának** megfelelő mértékben. Az **önkéntes pénztárak** esetén ez **maximum évi 150**, a **nyugdíjbiztosításoknál 130**, a **NYESZ** esetén pedig **100 ezer forint**, ugyanakkor **évente maximum 280 ezer forint** visszatérítés vehető csak igénybe.

Az **egészség- és önsegélyező pénztárak** esetében az alábbiak mondhatóak el:

- A **taglétszám** a 2010-es években alapvetően **1 millió fő körül stagnált**, a koronavírus-járványt követő **dinamikus növekedés eredményeként 2025-re 1,2 millió fő** fölé emelkedett, összefüggésben a lakosság megnövekedett igényével az egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozóan.
 - A tagság több mint felét a 36–55 év közöttiek adták 2023 végén, míg kevesebb mint ötödét a 35 év alattiak, azaz a **fiatalok körében kevésbé népszerű** ez a megtakarítási forma.
- A pénztári vagyon 100 milliárd forint felett alakul, ez egy tagra jutóan 100 ezer forint alatti összeg, ez is jelzi, hogy alapvetően egy **felhasználási, nem pedig felhalmozási célú megtakarítási formáról** van szó, a befizetett összegeknek **magas a forgási sebessége**.
- A 2010-es évek elején **a munkáltatók domináltak a befizetéseket illetően, folyamatos csökkenést** követően a 2020-as évekre **már csak 10–15 százalék** között alakult **a munkáltatói hozzájárulás részaránya**.
- A szolgáltatási paletta tekintetében a **gyógyszervásárlás** és a **magánegészségügyi szolgáltatás** támogatása a **legnépszerűbb**, utóbbi részesedése a kifizetésekből dinamikus növekedést mutat.
 - Az **önsegélyező szolgáltatások marginálisan** vannak jelen, egyedül a **lakáshitel törlesztési szolgáltatás részesedése releváns** mértékű, ami emellett **jelentős emelkedést** is mutat.
- A 2024-es évről szóló szja-bevallások alapján **225,5 ezren jelezték igényüket adójóváírásra összesen 15,4 milliárd forint értékben** a 2025-ös évben.

Az **önkéntes nyugdíjpénztárak** esetében az alábbi megállapítások tehetők:

- A taglétszám tekintetében **mérséklődő trend** figyelhető meg, 2010 és 2025 között több mint **200 ezer fővel 1,1 millió alá csökkent** a tagság száma.
 - A pénztártagság kor szerinti megoszlását tekintve **gyors előregedés** látható, **30 év alattiak lényegében nincsenek jelen**, de a **30–44 év közöttiek aránya is közel a felére esett** 2016 és 2024 között, mindössze 16 százalék alatt alakult.

- A **pénztári vagyon** már 2 300 milliárd forint, **egy tagra jutóan** pedig 2 millió forint felett alakul, utóbbi azonban mindössze **1 százalékkal nőtt** 2019 és 2024 között **reálértéken**.
 - Az **átlagos nettó hozamráta 6 százalék** körül alakul.
- A **teljes költségmutató** (TKM) értéke portfóliótól és időtávától függően **1–2 százalékot** tesz ki.
- A **munkáltatói hozzájárulás részesedése** a befizetésekből a 2010-es évekhez képest **érdemben csökkent**, már a tagok által fizetett tagdíjak dominálnak, háromszoros a különbség.
- A 2024-es évről szóló szja-bevallások alapján **545,5 ezren jelezték igényüket adójóváírásra összesen 26,7 milliárd forint értékben** 2025-ben.

A **nyugdíjbiztosítások** esetében az alábbiak mondhatók el:

- A nyugdíjbiztosítások **darabszáma közel háromszorosára nőtt** 2016 és 2024 között, a **több mint 500 ezer szerződés** túlnyomórészt befektetési egységhez kötött, unit-linked típusú.
- A nyugdíjbiztosításokból származó **díjbevétel jelentősen, közel 30 százalékkal nőtt reálértéken** 2019 és 2024 között, közel 170 milliárd forintra.
- A **TKM** unit-linked típusú szerződéseknél jellemzően **2–4 százalék** között alakul időtávától függően, ez a **duplája az önkéntes nyugdíjpénztárinak**.
- A **magas költségekben szerepet játszik**, hogy ezen terméktípust az azzal élők nem saját indíttatásból, hanem főként **közvetítők** (alkuszok, ügynökök stb.) **értékesítőtevékenységének** következtében ismerik meg és veszik igénybe, a költségekbe pedig közvetett módon a **biztosítók beépítik a jutalékot**.
- A 2024-es évről szóló szja-bevallások alapján **413,1 ezren jelezték igényüket adójóváírásra összesen 24,8 milliárd forint értékben**.

A **NYESZ** esetében az alábbi megállapítások tehetők:

- A 2010-es években **mérséklődő trendet** írt le a NYESZ-ek száma, ebben **fordulat 2023-ban** állt be, 2025-ben pedig már több mint 100 ezer számla volt az Államkincstárnál (MÁK) vezetett számlákkal együttvéve – azonban ez így is csak a 2019-es szintet éri el.
- A nyilvántartott **értékpapírállomány értéke is nő 2023 óta**, már a 640 milliárd forintot közelíti, míg az **egy NYESZ-re jutó megtakarítási összeg** alapvetően **növekvő trendet** mutatott a vizsgált időhorizont egészén, 2025-ben **6 millió forint felett** állt.
- A közelmúltbeli **kedvező trend mögött** alapvetően **két tényező** húzódik meg:

- **2023 júliusától** az egyes betétípusokból származó kamatjövedelmek után **már 13 százalékos szociális hozzájárulási adót is meg kell fizetni**, így a **NYESZ vonzereje növekedett**, mivel 10 év letelte és a nyugdíjkorhatár betöltése után **adómentesen hozzáférhetővé** válik a kamatjövedelem is.
- **2024 februárjától a MÁK-nál is nyitható NYESZ**, ami **növelhette** ezen számlatípus **ismertségét** és a szolgáltatókat is az ügyfélkörük bővítésével, megtartásával kapcsolatos intézkedésekre ösztönözhetette.
- A 2024-es évről szóló szja-bevallások alapján **43,9 ezren jelezték igényüket adójóváírásra összesen 3,1 milliárd forint értékben.**

Vállalati felmérés

Primer kutatás keretében 104 kkv bevonásával felmérést készítettünk a **béren kívüli juttatásokkal** kapcsolatosan:

- A **kkv-k közel kétharmada nyújt** béren kívüli juttatást.
- A béren kívüli juttatást nyújtók körében a **legnépszerűbb** forma a **közlekedési hozzájárulás** (törvényi kötelezettségtől nem függetlenül), de közel felük **SZÉP Kártyát** is biztosít, **önkéntes pénztári hozzájárulás** azonban csak a megkérdezettek **13 százalékánál érhető el.**
- A béren kívüli juttatást nem nyújtók körében a legnagyobb **visszatartó** erő a túl **magas adóteher**, valamint a túl **sok adminisztráció.**
- A kkv-k szerint a leginkább **adókedvezményekkel lehetne ösztönözni a béren kívüli juttatások nyújtását**, de az **adminisztráció egyszerűsítése**, illetve adott esetben **állami támogatás** nyújtása is kívánatos.

Azonosított kihívások

A magyar lakosság **öngondoskodásának fokozása kívánatos**, ez a gyakorlatban a **penetráció növelését** jelenti. Ennek elérése kapcsán azonban számos **kihívással szembesül a hazai öngondoskodási rendszer:**

- Meg kell teremteni a **belső igényt az öngondoskodásra**, amit a **pénzügyi tudatosság fejlesztésével** lehet elérni.
 - Az elméleti tudás megszerzéséhez szükséges **megfelelő színvonalú oktatást, képzést** biztosítani, ami egyúttal segít a **tanultak gyakorlatba történő átültetésében** is.
 - Elengedhetetlen az öngondoskodási **lehetőségek népszerűsítése** és azok **előnyeinek megismertetése** a hazai lakossággal.

- Megfelelő **anyagi ösztönzést** szükséges nyújtani, kiváltképp a **pénzügyileg sérülékeny csoportok számára**, hogy megérje időt, energiát és pénzt fordítani az öngondoskodásra.
 - **Állami oldalról az szja-visszatérítés valorizációja** merülhet fel, a célzottság érdekében pedig az szja-mentes körbe tartozó fiatalok, gyermekek számára **a járulékokból történő adóvisszatérítés**.
 - Ösztönzés lehet a **munkáltatói hozzájárulások bővülése**, azonban ez is közvetve állami indíttatású a **béren kívüli juttatások adóterhének szabályozásából** fakadóan – a munkáltatók természetesen a **kedvezményesebb adóteherrel bíró lehetőségek** felé fordulnak (pl. SZÉP Kártya).

Mindezen általánosságok mellett felmerülnek **termék- és szolgáltatásspecifikus kihívások** is:

- **Nyugdíjcélú megtakarítási lehetőségek rugalmasságának növelése** kívánatos lehet, tekintve, hogy a nyugdíjra történő takarékoskodás évtizedes elköteleződéssel jár, ez idő alatt pedig számos olyan élethelyzet állhat elő, amikor nagyobb összegre van szükség.
- **Nyugdíjbiztosítások költséghatékonysága** elmarad más nyugdíjcélú megtakarításokhoz képest, amiben hathatós szerepe van a terméket közvetítők/értékesítők jutalékának.
 - A közvetítők ugyan hozzájárulnak a penetráció növeléséhez, azonban, ha tekintettel vagyunk az ügyfélérdekekre, egy más, nyugdíjcélú megtakarítási lehetőségekhez képest kedvezőtlenebb konstrukció igénybevételenek ösztönzése nem feltétlenül célravezető.
- Az önszegélyező pénztárak esetében **lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatására** igénybevehető összeg **nincs összhangban a törlesztőrészekkel**, hamarosan a maximális adóvisszatérítéshez szükséges befizetési összeg **korlátjába ütközik**.
 - A szolgáltatás esetében továbbá **párhuzamosság** azonosítható a munkáltatók által **35 év alattiaknak adható lakhatási támogatással**.
- A **magánegészségügyi szolgáltatások** esetében **megkérdőjelezhető az adóvisszatérítési ösztönzés létjogosultsága**, tekintettel arra, hogy elsősorban a tehetősebb rétegek veszik igénybe azokat – **valószínűsíthetően adójóváírás nélkül is élnének ezekkel a szolgáltatásokkal**.

2.A lakosság pénzügyi tudatossága

Ahhoz, hogy valaki előtérbe helyezze az öngondoskodást, megfelelő pénzügyi tudatosságra van szüksége. A 2000-es évek közepe óta egyre fokozottabb figyelem irányul az országok lakosságának pénzügyi tudatosságára, kultúrájára, amely jelentőségét a 2008-as pénzügyi válság, majd a koronavírus- és energiaválság még inkább megvilágította. Ez összhangban van azzal a megállapítással, hogy a pénzügyi tudatosság jelentőségét a dekonjunktúra növeli a társadalom körében (Póta, 2024). Ezen felül a terület jelentőségét fokozza, hogy az európai és köztük a magyar társadalom is előregedik, az állam és a munkáltatók pedig ezen folyamat terheit egyre inkább az egyénekre hárítják, ennél fogva az öngondoskodás szerepe egyre inkább nő.

A pénzügyi tudatosság meghatározásai

A pénzügyi tudatosság definiálását nehezíti, hogy a szakirodalomban szinonimaként jelenik meg a pénzügyi kultúra és a pénzügyi műveltség, noha több kutatás is rávilágított, hogy bár átfed egymással a 3 terület, mégsem teljesen ugyanazt az aspektust fedik le. Szőke és Tóth (2023) Csorbára (2020) hivatkozva vázolja, hogy míg kultúra alatt a közösség által elfogadott és alkalmazott hiteket, normákat, viselkedést és értékeket értjük, addig a műveltség már egyéni szinten ragadja meg az ismereteket és tudást. A pénzügyi tudatosság pedig ennél is tovább megy, ott már nemcsak az ismeret meglétére, de annak gyakorlati alkalmazására helyeződik a hangsúly. A fentiek egyben azt is jelentik, hogy hiába rendelkezik két egyén azonos pénzügyi műveltséggel, ha eltérő a pénzügyi kultúrájuk, azonos döntési helyzetben eltérő döntéseket hozhatnak (Sági – Papp, 2021).

Hogarth (2002, idézi Szőke – Tóth, 2023) a pénzügyi kultúrát elemezve hangsúlyozza, hogy az alapok elsajátításának 3 feltétele azonosítható:

1. az egyén megérti a pénz- és eszközkezelés alapfogalmait;
2. megfelelő képzettséggel, tájékozottsággal, illetve hozzáértéssel rendelkezik a pénz- és vagyonkezelést, a banki tevékenységet, a befektetéseket, a hiteleket, a biztosításokat és az adózást illetően;
3. képes az ismereteit a gyakorlatban is alkalmazni pénzügyi döntései során a megértés, megtervezés és végrehajtás során.

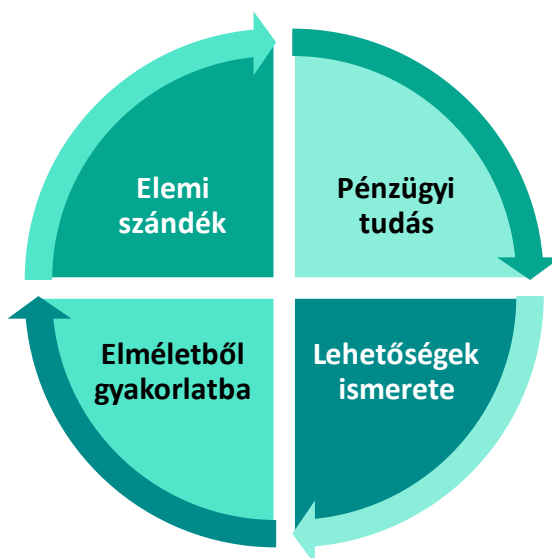
Remund (2010) a pénzügyi műveltséget helyezte kutatásai fókuszába, melynek során annak 5 blokkját azonosította:

1. a pénzügyi szolgáltatások terén való jártasságot;
2. a megfelelő kommunikációs képesség meglétét;

3. a személyes pénzügyek áttekintésének, kezelésének és irányításának képességét;
4. a pénzügyi döntéshozatali képesség meglétét;
5. a megfelelő magabiztosságot pénzügyi döntések meghozatalakor.

Látható a fentebbi kutatások alapján, hogy ahhoz, hogy valaki pénzügyileg tudatos legyen, nem elég a szükséges ismeretek megléte, azok gyakorlati alkalmazásában is jártasságot kell szerezni.

1. ÁBRA: PÉNZÜGYI TUDATOSSÁG DIMENZIÓI

Forrás: MGFÜ Gazdaságelemzési Központ szerkesztése

A pénzügyi tudatosság meghatározására többféle definíció is létezik. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) 2013-ban megalkotott definíciója értelmében „a pénzügyi tudatosság olyan képesség, ami lehetővé teszi a pénzügyi források hatékony gyarapítását, nyomon követését és felhasználását oly módon, hogy az hozzájáruljon mind az egyén, mind a családja, mind a vállalkozása jólétének és gazdasági biztonságának megerősítéséhez.” (Magyarország Kormánya, 2017, 10.o.) Ez a definíció 2018-ban kismértékben módosult, ekkor már a pénzügyi műveltséget azon „szükséges tudás, tudatosság, attitűdök és magatartás” kombinációjaként határozták meg, amely szükséges „annak érdekében, hogy az egyén megfelelő pénzügyi döntéseket hozhasson, hogy így önmaga számára pénzügyi jólétet biztosíthasson”. (Szóka, 2021, 2.o.)

Hazánkban pedig először a Magyar Nemzeti Bank (MNB) alkotta meg a pénzügyi tudatosság definícióját, amely szerint a pénzügyi tudatosság „a pénzügyi ismeretek és készségek olyan szintje, amelynek segítségével az egyének képesek a tudatos és körültekintő döntéseikhez szükséges alapvető pénzügyi információkat azonosítani, majd

azok megszerzése után azokat értelmezni, és ez alapján döntést hozni, felmérve döntésük lehetséges jövőbeni pénzügyi, illetve egyéb következményeit.” (Magyar Nemzeti Bank, 2008, 1.o.)

Korábbi kutatások eredményei a magyarok pénzügyi tudatosságát illetően

A magyar lakosság pénzügyi tudatosságára, műveltségére vonatkozóan számos kutatás készült. Az egyik legjelentősebb ezek közül az OECD felnőtt lakosságának pénzügyi tájékozottságára és pénzügyi kultúrájára vonatkozó felmérése, melyet 2010-ben indított el pilot jelleggel (14 országra), majd 2015 óta széleskörben végzi el. Magyarország a felmérés elindítása óta részt vesz benne, ezáltal a lakosság pénzügyi kultúrájának és tudásának alakulása feltérképezhető. A 2010-es felmérés eredményei alapján a magyar lakosság rendelkezett a legmagasabb szintű elméleti pénzügyi ismerettel, azonban annak gyakorlati alkalmazásában már kevésbé ért el hazánk lakossága kedvező helyezést. A legproblémásabb területként a családi költségvetés készítését és a takarékoskodást azonosította a pilot kutatás. A 2015-ös felmérés vegyes eredményt hozott: bár a lakosság tisztában van az infláció fogalmával (4. hely), továbbra is alacsony a költségvetést készítők aránya (25 százalék, szemben a 60 százalékos átlaggal). A megtakarítási hajlandóság is alacsony volt 2015-ben a magyar lakosság körében (27 százalék, átlag: 60 százalék), illetőleg alacsony volt azok aránya is, akik a pénzügyi termékek közt előzetes összehasonlítás, tájékozódás alapján, tudatosan döntenek (16 százalék, átlag: 29 százalék). A magyar lakosság mindössze 25 százaléka viszonyult pozitívan a pénzügyekhez, ami fele az OECD 50 százalékos átlagának, míg a hosszú távú befektetések tervezését illetően elutasító maradt (4. legrosszabb eredményt érte el). (Magyarország Kormánya, 2017) A 2020-as felmérés eredményei alapján Magyarország pontszáma a pénzügyi tudatosság terén változatlanul alakult 2015-tel összevetve, illetőleg kismértékben maradt csak el csupán az OECD átlagától. (Szóka, 2021) A lakosság önértékelése alapján jellemzően átlagos pénzügyi ismeretről számoltak be a válaszadók, míg a pénzügyi magatartást tekintve csak Olaszországban volt rosszabb a helyzet, mint hazánkban. Ez utóbbi aspektus az óvatosság mellett a lakosság hosszú távú, megtakarításközpontú gondolkodását méri fel, vagyis a magyarok továbbra sem terveznek hosszú távra előre a pénzügyeiket illetően. Egyedül a hozzáállás terén léptünk érdemben előre, ahol 55,3 százalék viszonyult pozitívan a pénzügyeihez, szemben az OECD 42,5 százalékos átlagával. Ennek hátterében a pénzügyi jólét kedvező alakulása húzódhatott meg, amelyet szintén átlag feletti mértékben értékeltek pozitívan Magyarországon. A demográfiai bontásban vizsgált adatok alapján továbbra is a férfiakat jellemzi magasabb pénzügyi tudatosság a vizsgált országok többségében, ugyanakkor Magyarországon a nők jobban teljesítettek, mint a másik nem képviselői. Korcsoport szerint a 30–59 évesek bizonyultak a legtudatosabbnak, illetőleg alátámasztást nyert az is, hogy a digitális eszközöket és

megoldásokat használók jellemzően magasabb pontszámokat értek el. (Sági – Papp, 2021; MNB, 2020)

Németh és szerzőtársai (2020) az OECD adatbázisát felhasználva létrehozták a pénzügyi sérülékenységi indexet, ami a lakosság egyes szegmenseinek sérülékenységét mutatja meg. Az indexben ennek nyomán demográfiai, viselkedési és hozzáállási jellemzők kerültek bevonásra a szegmentáláshoz. A szerzők eredményei alapján 2018-ban a teljes lakosság 70 százaléka háromnál kevesebb olyan választ jelölt meg az OECD felmérésekor, ami pénzügyi sérülékenységre utalt. Demográfiai bontásban a nők és az alacsonyan képzettek bizonyultak a legsérülékenyebbek, míg a képzettség növekedésével a sérülékenység csökkent. Érdekes megállapítás, hogy a nyugdíjasok és a foglalkoztatottak az eredmények alapján azonos sérülékenységi szinten álltak, valamint az is, hogy a vállalkozói szegmens sérülékenysége alacsony volt. Ezek alapján a sérülékenység ugyan csökken a jövedelem növekedésével párhuzamosan, ez azonban nem indikálja a pénzügyi tudatosság fokozódását. A sérülékenység mérséklésének legjobb módja a szerzők alapján a pénzügyi tudatosság növelése, a pénzügyekben való jártasság fokozása, a pénzügyi termékek széles körének megismertetése és használatának ösztönzése.

Az Emberi Erőforrás Minisztériuma és a Nemzetgazdasági Minisztérium 2015-ben felmérést készített az általános és középiskolákban folyó pénzügyi és vállalkozási ismeretek oktatási gyakorlatának felmérése céljából. Az önkéntes alapon kitöltött kérdőívek eredményei azt mutatták, hogy a képzéseket túlnyomórészt négy nagy szervezet tartotta, illetőleg hogy felülreprezentáltak voltak a közoktatásban tanuló résztvevők. A vonatkozó képzések időtartama a válaszok alapján rövid volt, jellemzően túl sok témát érintettek, így pedig az elmélyült ismeretátadásra és -szerzésre nem nyílt megfelelő lehetőség. A szervezők szerint vizsgálva pedig megállapítást nyert, hogy míg az állami költségvetésű szervek képzéseinek fókuszában a pénzügyi ismeretek átadása és a felelős pénzügyi döntések előkészítése állt, addig a pénzintézetek által tartottak inkább a pénzügyi önismeret fejlesztésére, a pénzügyi ismeretek átadására, valamint a pénzügyi kockázatok megismertetésére törekedtek. (Szóka, 2021)

2016-ban az Állami Számvevőszék (ÁSZ) is felmérte és értékelte a pénzügyi kultúrához kötődő kezdeményezések helyzetét hazánkban, amely jelentés is arra jutott, hogy Magyarországon a közoktatásban tanulók jelentős hányada részesült pénzügyi képzésben. Ezen képzéseket jellemzően nonprofit szervezetek szervezték a számukra, azonban az eredményességük visszamérése nem történt meg, így nem voltak megítélhetők, illetőleg a fejlesztésük is elmaradt a visszajelzések hiányában. További problémát jelentett ezek kapcsán, hogy sem a tematikájuk, sem a tananyaguk nem volt hozzáférhető, nem álltak rendelkezésre a nyilvánosság számára. (Németh, 2017)

A CIB Bank felmérést készített a GfK Hungária Piackutatóval, amelyben a 25–69 éves internetezők pénzügyi tudását mérték fel. Eredményeik azt mutatják, hogy a válaszadók fele csupán közepesre ítélte pénzügyi tudását, míg mindössze harmaduk vallott ennél magasabb szintű tudásról. A kutatás rávilágított, hogy a megtakarításokat leginkább ingatlanba és állampapírba fektetnék (kb. a megkérdezettek harmada). Ezt jelentős lemaradással követték a nemesfémek, de sokan folyószámlán tartanák a félretett pénzüket. A befektetési alapok ismertsége a kutatás alapján alacsony, ezt a megtakarítási lehetőséget ennek nyomán kevesen választanák. (Sági – Papp, 2021)

Az OTP által készített Öngondoskodási index¹ alapján a felnőtt magyar lakosság pénzügyi ismeretének szintje 2019-ben még alacsony és folyamatosan romló tendenciát mutatott, azonban 2025-re érdemben erősödött. A 2019-es eredmények alapján mindössze a megkérdezettek 18 százaléka lenne nyitott évtizedeken keresztül félretenni, ami pedig a nyugdíj-előtakarékosság és a majdani egészségügyi kiadások fedezetének feltételeként fogható fel. Ezen felül 65 százalék nyilatkozott úgy, hogy hosszú távon anyagi helyzetét kiszámíthatatlannak ítéli meg. Ezzel szemben 2025-ben már az eredmények azt mutatták, hogy a pénzügyi témák egyre hangsúlyosabban jelentek meg a médiában és a közbeszédben, ami kedvezően hatott a lakosságra. Különösen a fiatal, 18–24 éves korosztály körében emelkedett a pénzügyi magabiztosság, illetőleg a jövővel kapcsolatos hozzáállás is ebben a korcsoportban javult a legerőteljesebben. A tavalyi évben az eredmények alapján már a lakosság majdnem harmada tartotta számon pénzügyeit, valamint a rendszeresen megtakarítók részaránya is növekedett, főleg a 25–30 évesek körében.

A fentiek alátámasztják Szőke és Tóth (2023) azon megállapítását, hogy a magyar lakosságra jellemző, hogy nem ismerik fel idejében a kockázatokat vagy épp elkerülik azt. Nem jellemző rájuk az előretervezés, az elérhető lehetőségek összehasonlítása, míg pénzügyi tudásuk bizonytalan. Látható az is, hogy a legtöbb pénzügyi tudatosságot fejlesztő program a közoktatásban résztvevőket célozza, míg a leginkább rászoruló csoportokhoz (alacsony jövedelemmel rendelkezők, munkanélküliek, nyugdíjasok) ezek a képzések jellemzően nem jutnak el. További fontos aspektus a pénzügyi tudatosság fejlesztését célzó programok esetében, amire Carlson (2020) kutatása is rávilágított, hogy a pénzügyi ismeretek szintjét a demográfiai tényezők erőteljesebben befolyásolják, mint az a tény, hogy a vizsgált egyén részt vett-e pénzügyi képzésen. Ez is alátámasztja, hogy a képzések kialakításakor figyelembe kell venni a célcsoport jellemzőit, vagyis hogy az egyes korcsoportok és élethelyzetek eltérő megközelítést igényelnek. A CIB által készített felmérés, valamint az OTP indexe pedig rávilágít, hogy a befektetések és az

¹ <https://www.otpbank.hu/portal/hu/hirek/ongondoskodasi-index-2019> (2026.01.09.)
<https://www.otpbank.hu/portal/hu/hirek/ongondoskodasi-index-2025> (2026.01.09.)

öngondoskodás terén is jelentős lemaradás és elzárkózás látszik a lakosság körében, ami a jövőjüket is bizonytalanná teszi. Ugyanakkor utóbbi már elmozdulást mutat, ami elsősorban az elmúlt időszakok válságaira és a digitalizáció térnyerésére vezethető vissza.

Magyarország pénzügyi tudatosságra vonatkozó stratégiája

Az ÁSZ jelentésének és az OECD vonatkozó méréseinek nyomán a Kormány a pénzügyi tudatosság fejlesztését célzó stratégia kidolgozása mellett döntött, amely feladatot a Nemzetgazdasági Minisztérium (továbbiakban NGM) látta el.

Hogy naprakész adatok alapján építhessék fel a stratégia célkitűzéseit, az NGM 2017-ben közvélemény-kutatást készített a felnőtt lakosság körében (18–80 éves). Összesen 1002 véletlenszerűen kiválasztott egyént kérdeztek meg mindennapi pénzügyi tudásukról és ismereteikről. Az eredmények bár kedvezőbb képet vázoltak, mint a 2015-ös OECD kutatás, azonosíthatók voltak olyan területek, ahol a magyar lakosság változatlanul lemaradóban van. A magyar háztartások körében 33,5 százalékot képviselt azok részaránya, akik egyáltalán nem takarítanak meg, míg a válaszadók átlagosan a havi jövedelmük 13,1 százalékát tudták félrerakni. Ezen megtakarítások azonban jellemzően nem pénzügyi eszközökbe kerültek, hanem a lakossági folyószámlákon, illetve otthon tartva álltak. Lakástakarékpénztári megtakarítása a megkérdezettek 13,2, részvénye a 3,5, önkéntes nyugdíjpénztára a 15,5, egészségpénztári megtakarítása a 12,5 százalékának volt csupán. Megállapítható a válaszok alapján, hogy az öngondoskodás még nem volt hangsúlyos a magyar lakosság körében. Ugyanakkor pozitívum, hogy egy váratlan kiadást a válaszadók több mint fele képes lett volna finanszírozni. A kutatásban résztvevők 79,4 százaléka rendelkezett folyószámlával, míg 75 százalékuk bankkártyával – ezek a korábbi felmérésekhez képest kedvező irányú változást jelentettek. A legnagyobb költségvetélt jelentő rezsikiadásokat a lakosság 59,3 százaléka még mindig „sárga csekken” fizette 2017-ben, mindössze 34,5 százalék élt készpénzkímélő fizetési módszerrel e tekintetben. Lakásbiztosítás terén pozitív irányú elmozdulás történt, már a válaszadók 77 százaléka rendelkezett ilyennel, míg életbiztosítást 55,4 százalék kötött. Egyre elterjedtebbé vált az internetbankolás és a mobilapplikációk használata is (49,4 százalék), ugyanakkor az alapszámla (12,7 százalék) és az egyszerűsített bankváltás (32,5 százalék) ismertsége továbbra is alacsony volt a magyar lakosság körében. A válaszadók 51,7 százaléka tisztában volt vele, ki felel Magyarországon a pénzügyi fogyasztóvédelemért.

2017 decemberében elfogadásra került a pénzügyi tudatosság fejlesztésének 2017–2023-ra vonatkozó stratégiája, aminek az Okosan a pénzzel! címet adták. (Magyarország Kormánya, 2017). A stratégia kialakításánál figyelembe vették a nemzetközi jógyakorlatokat, valamint a témában végzett kutatások megállapításait is. Ennek keretében

fő célként a lakosság pénzügyi tudatosságának érdemi fejlesztését tűzték ki, amely eléréséhez 7 rész cél került meghatározásra:

1. A pénzügyi edukáció lehetőségének megteremtése, erősítése és általánossá tétele a köznevelési rendszer keretein belül, míg a felsőoktatásban kötelező pénzügyi képzést kell bevezetni, de a szociális munkások és gyermekvédelmi szakemberek pénzügyi képességére is hangsúlyt kell fektetni.
2. Erősíteni szükséges a tudatos pénzügyi magatartás alapjait, valamint a háztartások pénzügyi stressztűrő képességét, például családi költségvetés készítésével, a rendszeres megtakarítási hajlandóság fokozásával, illetve az aktív megtakarítók számának növelésével.
3. Meg kell teremteni a körültekintő pénzügyi döntéseket elősegítő szemléletet, létre kell hozni és széles körben megismertetni az ehhez szükséges, a tudatos pénzügyi fogyasztói magatartást támogató intézményeket és infrastruktúrákat.
4. Erősíteni kell a lakosság öngondoskodási szemléletét, kiemelten is a pénzügyi célokhoz, tipikus élethelyzetekhez kötődő megtakarítási, biztosítási és befektetési lehetőségek esetében.
5. Javítani szükséges a pénzügyi termékekhez, pénzügyi alapszolgáltatásokhoz való hozzáférést, valamint növelni a pénzügyi integráció mértékét.
6. Fokozni kell a korszerű, készpénzkímélő fizetési eszközök használatát, egyúttal csökkenteni a készpénzhasználatot.
7. Támogatni szükséges a lakosság körében a körültekintő hitelfelvételt.

A stratégia célcsoportjaként a teljes lakosságot jelölték meg (eltérő életkorok és különböző élethelyzetek alapján lebontva), de a beavatkozások elsődlegesen a még iskolarendszerben tanulókat, másodlagosan pedig az őket oktató pedagógusokat célozzák. A stratégia végrehajtásáért a Nemzetgazdasági Minisztérium felelt, ahhoz egy munkacsoportot kellett életre hívnia, melyben az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Magyar Nemzeti Bank, a Pénziránytű Alapítvány, az Állami Számvevőszék, a Központi Statisztikai Hivatal és a Magyar Államkincstár is képviselteti magát. Ezen felül szakértőket terveztek bevonni az érdekképviseltek oldaláról, illetőleg a civil szervezetek közreműködésével is számoltak. A 7 évet felölelő stratégiát a tervek alapján két éves operatív tervekre bontják szét, a sikerességét pedig éves szinten visszamérik, majd az eredmények alapján szükség esetén korrigálják a beavatkozásokat.

A stratégia végrehajtásától azt várták, hogy a célcsoport szignifikánsan nagyobb hányada lesz tisztában az alapvető, élethelyzete szempontjából releváns, legfontosabb pénzügyi fogalmakkal és összefüggésekkel, képessé válik értelmezni a kapott gazdasági-pénzügyi információkat, azok hatását felmérni, továbbá a mindennapi pénzügyek terén képes lesz tudatos, felelős döntéseket meghozni. A stratégia megvalósításához szükséges forrás

azonban nem lett deklarálva, mindössze a potenciális forrásokat (uniós programokból hozzárendelhető és hazai) jelölték meg, azt a későbbiek során az azonosított beavatkozások igényei szerint határozzák majd meg.

2018-ban átalakult a kormányzati rendszer, a Nemzetgazdasági Minisztérium helyett a Pénzügyminisztérium látta el a stratégia megvalósításának feladatát. (MNB, 2020) 2025-től azonban a Pénzügyminisztérium ismételten beolvadt a Nemzetgazdasági Minisztériumba, így a lakosság pénzügyi tudatosságának fejlesztése újból az NGM feladatává vált.

A stratégia hatása a későbbi kutatások alapján

A stratégia értelmében az első kétéves periódust követően megvalósult a kivitelezés eredményességének visszamérése.

Az Állami Számvevőszék 2020-ban megismételte 2016-os kutatását (Állami Számvevőszék, 2020). A kérdőívek kitöltésére 2020. június 15. és 2020. augusztus 10. között volt lehetőségük a megkeresett intézményeknek. Az ÁSZ összesen 110 szervezetet keresett meg, a válaszadók száma pedig végül 63 lett, amelyből 52 végzett olyan tevékenységet, ami a pénzügyi kultúra fejlesztését célozta, így a kutatás szempontjából relevánsnak minősült. A vizsgálatba bevont képzési programok száma 122 darab volt. Az eredmények azt mutatják, hogy a képzőszervek, a képzések és a résztvevők száma is jelentősen növekedett 2016-tal összevetve, ugyanakkor továbbra is a diákokat érik el ezekkel a leginkább. A felnőtteknek szóló képzések esetében a speciális igényű csoportok (pl. vállalkozók, nyugdíjasok, pénzügyileg sérülékenyek) elérése változatlanul rendkívül alacsony, inkább a bérből élőkhez jutnak el ezek sikeresen. A pénzügyi tudatosság fejlesztését célzó képzések számottevő mértékben közpénzből valósulnak meg, különös tekintettel a fiataloknak, iskoláskorúaknak tartott képzésekre. A legfőbb célok nem változtak 2016-tal összevetve: a pénzügyi ismeretek átadása, a pénzügyi kultúra fejlesztése, a felelős pénzügyi döntések segítése, a pénzügyi kockázatok megismertetése, valamint a pénzügyi önismeret fejlesztése maradtak a leghangsúlyosabbak. Pozitívum ugyanakkor, hogy a pénzügyileg sérülékeny csoportok helyzetének javítását célzó képzések részaránya növekedést mutatott, a célcsoportot célzó képzések pedig nagyobb arányban tartalmaznak a jövedelem tudatos felhasználására vonatkozó aspektusokat, mint az egyéb célcsoportok esetében. Az idős-, nyugdíjas korra, öngondoskodásra vonatkozó ismeretek a képzések harmadában nem jelentek meg, míg közel 40 százalékukban közepesen vagy jelentős mértékben benne foglaltattak. Így összességében a képzéseken résztvevők 74 százalékához eljutottak ezek az ismeretek, ami kedvezőnek tekinthető. Az a tendencia sem változott az eltelt évek során, hogy a rövid képzések jellemzően sok témakört ölelnek fel, így alapos ismeretátadásra nem nyílik lehetőség. A koronavírus-járvány nyomán elmozdulás látszik a képzési módszerekben is:

bár továbbra is a hagyományos tantermi oktatás a legjellemzőbb, a webes, online oktatási formákat is egyre többen alkalmazzák. A képzések időtartamát tekintve nőtt a hosszabb, többnapos képzések részaránya, ugyanakkor elérést tekintve változatlanul a rövid képzések tekinthetők jelentősnek. A kutatás felmérte a képzések tematikájának és oktatási anyagainak elérhetőségét is, amiben 2016-hoz képest nem történt változás: ezek továbbra sincsenek, vagy ha vannak is, nyilvánosan nem hozzáférhetők, sőt, 2016-tal összevetve még romlás is történt. A képzéseket változatlanul közgazdasági, pénzügyi végzettségű szakemberek tartják többségében, arányuk pedig még nőtt is az elmúlt évek során, míg a diákokat főleg pedagógus végzettségűek oktatják. Kiábrándító eredmény született az oktatók előzetes felkészítésének vonatkozásában: a képzések kevesebb mint fele esetében tartottak előzetes képzést az azt tartóknak, sőt, e tekintetben nem mutatkozott különbség a diákoknak és egyéb célcsoportoknak tartott képzések vonatkozásában. Előzetes igényfelmérés a képzéseknél jellemzően történt, ugyanakkor az ilyen képzések részaránya összességében csökkent a teljes felmért sokaságon belül. Az utólagos visszamérés túlnyomórészt elégedettségi felmérés formájában történt, a tényleges eredményességi mérések részaránya alig 40 százalékot tett ki csupán, vagyis hitelesen nem bizonyítható, hogy a lezajlott képzések elérték a céljukat és hozzájárultak a magyar lakosság pénzügyi tudatosságának fejlődéséhez. A korábbi képzések tapasztalatait bár a képzések többségébe beépítik, az összes képzésen belül mérséklődött azon képzések részaránya, amelyek a korábbi tapasztalatokra építenek. Az alapján megbontva a képzéseket, hogy használtak-e fel közpénzt a lebonyolításához, az ÁSZ megvizsgálta a képzések minőségbiztosítottságát és akkreditációját. Eredményeik azt mutatják, hogy bár a közpénzből megvalósuló képzéseknél a minőségbiztosítás egyes elemei hangsúlyosabban megjelennek, a tananyagok pedig többségében minőségbiztosítottak és akkreditáltak is, mégis az eredményesség mérése kevésbé jellemző, a tananyag hozzáférhetősége korlátozottabb, a korábbi tapasztalatok felhasználása pedig kevésbé jellemző.

Az Állami Számvevőszék 2020-ban megismételt kutatása alapján bár továbbra is a felsőoktatási hallgatók a tudatosabbak a pénzügyek terén, de a pénzügyi tájékozottságuk nem változott a 2013-ban mért szinthez képest. Jellemző, hogy a fiatalok túlértékelik pénzügyi-gazdasági tudásukat. A vizsgálatban résztvevők fontosnak ítélték a megtakarítások, a biztonsági tartalékok meglétét, ennek szellemében nőtt a rendszeres megtakarítók aránya és a megtakarított összegek átlagos szintje is a korábbi kutatással összevetve. Az eredmények azonban változatlanul azt indikálják, hogy az ismeretek elsajátítása mellett nagyobb hangsúlyt szükséges helyezni azok gyakorlati alkalmazására. (Szóka, 2021)

Látható tehát, hogy bár számos képzés rendelkezésre áll a pénzügyi tudatosság fejlesztésére, és ezek elérése is folyamatos emelkedést mutat, azonban az eredményesség

visszamérése továbbra sem általános gyakorlat. A cél elérését nehezíti továbbá, hogy számos képzésnek nincs tematikája, hogy a tananyagok rendelkezésre állása és hozzáférhetősége erősen korlátozott, illetőleg az is, hogy a pénzügyi tudatosságot fejlesztő stratégia legfőbb célcsoportját, a diákokat, változatlanul a rövid képzések érik el leginkább. Ezen képzések esetében – 2016-hoz hasonlóan – a túl sok téma a jellemző, így a résztvevők átfogó ismeretekre nem tesznek szert általuk. Ezen felül a kutatások alátámasztották azt is, hogy a sérülékeny csoportokhoz, amelyeknek a leginkább szüksége lenne ezen tudás elsajátítására, nem jutnak el a képzések. A szakirodalom és a korábbi kutatások is kiemelték, hogy a pénzügyi tudatosság nem csupán a megfelelő tudás elsajátítását, hanem annak gyakorlati alkalmazását is megköveteli, a legfrissebb felmérés ellenben bebizonyította, hogy ebben változatlanul nincs előrelépés, sőt, a téves önértékelés miatt egyesek pénzügyi kockázatoknak vannak kitéve. Ahhoz, hogy a pénzügyi tudatosságot hatékonyan fejleszteni lehessen, szükség van egy átfogó stratégia elkészítésére, amely megfelelő kritériumrendszert állít fel az ilyen képzések vonatkozásában, törekszik ezek eredményességének visszamérésére és a bevont források, főleg a közpénz, hatékony felhasználásának ösztönzésére.

Kutatásunk további része a pénzügyi tudatosság egy specifikus területére, az öngondoskodásra fókuszál majd. Ennek indokoltságát az adja, hogy az európai, köztük a magyar társadalmat is az előregedés jellemzi, így fontos, hogy a lakosság idejében elkezdje a felkészülést. Emellett kitérünk az öngondoskodás egyéb területeire is, amik pedig a váratlan élethelyzetekre (pl. biztosítások), illetőleg a távlati célok elérésére (pl. lakásvásárlás) kínálnak lehetőséget.

3.A Magyarországon elérhető öngondoskodási formák

3.1. Egészség- és önsegélyező pénztárak

Az egészség- és önsegélyező pénztárak elnevezésükből is adódóan számos célra nyújtanak megtakarítási lehetőséget a pénztártagok számára. A pénztári tagság önkéntes alapú, amelynek keretében a pénztártag egyéni számlájára rendszeres befizetést kell eszközölni – ennek minimum összegét az adott pénztár határozza meg. A befizetés forrása a pénztártag munkáltatója is lehet, a befizetett összegek 2025 júliusától a jogszabályi módosítások értelmében folyamatosan felhasználhatóvá váltak az igénybe vehető szolgáltatásokra – ezt megelőzően csak a minimum 180 napja számlán lévő összeget lehetett felhasználni. Az egészség- és önsegélyező pénztári megtakarítás emellett örökölhető, valamint adott esetben a közeli hozzátartozók is igénybe vehetnek a számla terhére szolgáltatásokat.

2016-ig csak egészségpénztárak működtek, a nevükből adódó egészségmegőrzéssel kapcsolatos szolgáltatások igénybevételének lehetőségével. 2016-tól kezdődően azonban az egészségpénztár kiegészíthető önsegélyező pénztári funkcióval is, amelynek eredményeként tovább bővült az elérhető szolgáltatások palettája. 2026-ban az alábbi főbb szolgáltatáscsoportok érhetők el a pénztáraknál az MNB adattábláinak besorolása alapján:

- társadalombiztosítási ellátás keretében igénybe vehető egészségügyi szolgáltatások kiegészítése, helyettesítése;
- gyógytorna, gyógymasszázs és fizioterápiás kezelés igénybevételének támogatása;
- gyógyszer vételárának támogatása;
- gyógyászati segédeszköz vételárának támogatása;
- szolgáltatást finanszírozó egészségbiztosítások (betegség biztosítások) díjának fizetése;
- sporteszközök vásárlásának támogatása;
- gyermek születéséhez kapcsolódó ellátások;
- betegséghez, egészségi állapothoz kapcsolódó segélyek;
- lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása;
- egyéb szolgáltatási kiadások (pl. közüzemi számlák kiegyenlítése).

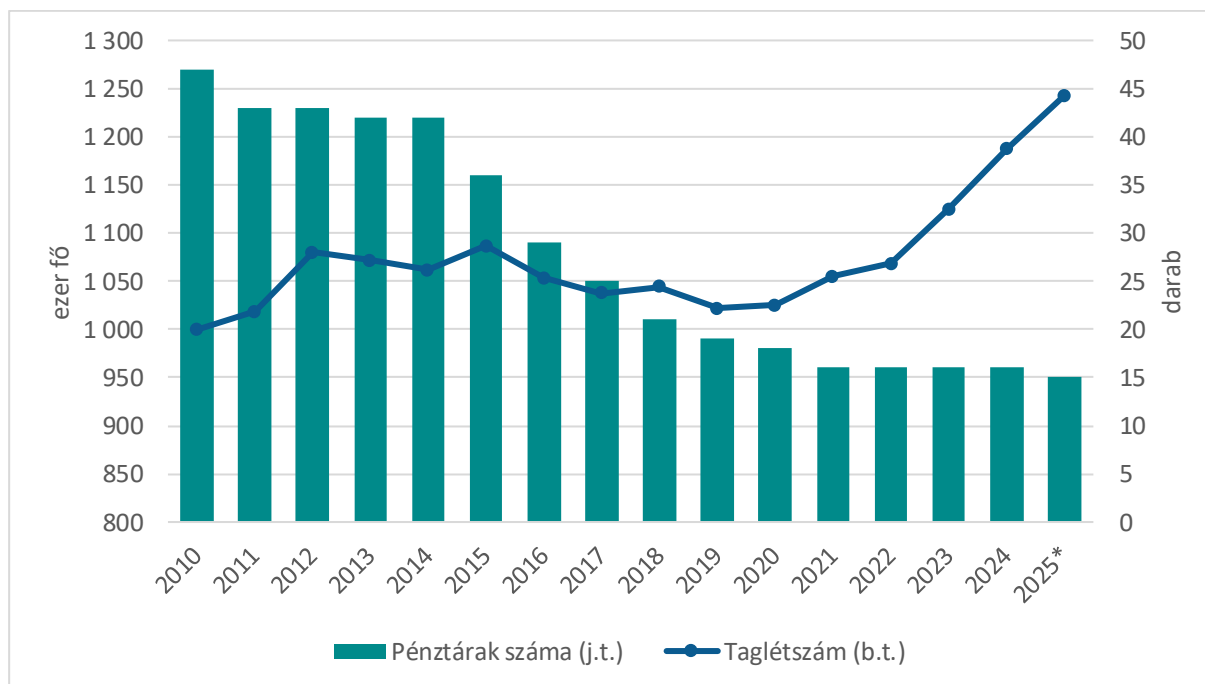
Az egészség- és önsegélyező pénztári megtakarítás után a pénztártag adóvisszatérítésre jogosult, amelynek mértéke az éves befizetés 20 százaléka, de

legfeljebb 150 ezer forint – ebből adódik, hogy a maximális kedvezmény évi 750 ezer forint befizetésével érhető el. Továbbá az egészségpénztári számlán legalább két évre lekötött összeg, valamint prevenciós szolgáltatások igénybevétele után is érvényesíthető 10 százalékos adóvisszatérítés a 150 ezer forintos kereten belül. Amennyiben a pénztártagnak az egészség- és önszegélyező pénztár mellett önkéntes nyugdíjpénztári számlája is van, úgy mindkét számlatípusra befizetett összeg után visszaigényelhető az szja. Ebben az esetben a pénztártag választhat, hogy mely számlára, mekkora összegben kéri az adójóváírást, azonban az éves visszatérítés összege így sem haladhatja meg a 150 ezer forintot. Fontos tudnivaló, hogy a befizetések után a pénztárak működési költséget számolnak fel – ez a levonás a legtöbb pénztárnál 6 százalék körül alakul. Így a maximálisan kapható 150 ezer forintos adóvisszatérítés kapcsán ezen költséget is érdemes számításba venni, ugyanis ennyivel alacsonyabb a pénztártagság révén elérhető potenciális „nyereség”.

Az MNB által publikált 2024. évi Aranykönyv² alapján az adott időszak végén 11 darab egészség- és önszegélyező pénztár, 3 darab önkéntes egészségpénztár, valamint további 2 darab önkéntes önszegélyező pénztár működött. 2025-ben ezek közül egy pénztár beszüntette tevékenységét, így 15 darab ilyen jellegű intézmény működött – ez egy jelentős konszolidáció eredménye a 2010-es éveket követően. A pénztártagok száma a 2010-es években valamivel 1 millió fő felett stagnált, a koronavírus-járvány hatására azonban felértékelődtek az egészségügyi szolgáltatások, azon belül is leginkább a magánellátás igénybevétele élénkült. Ez pedig a tagság számában is megnyilvánult: 2020 vége és 2025 harmadik negyedéve között több mint 20 százalékkal közel 1,25 millió főre növekedett a taglétszám. Ennek kb. kétharmada a két legnagyobb intézményre, az OTP és a Prémium egészség- és önszegélyező pénztárakra koncentrálódik, de az MBH ezen üzletága is jelentős szereplője a piacnak.

² <https://statisztika.mnb.hu/idosor-4275> (2026.02.09.)

2. ÁBRA: AZ EGÉSZSÉG- ÉS ÖNSEGÉLYEZŐ PÉNZTÁRAK SZÁMA ÉS TAGLÉTSZÁMA ADOTT ÉV VÉGÉN

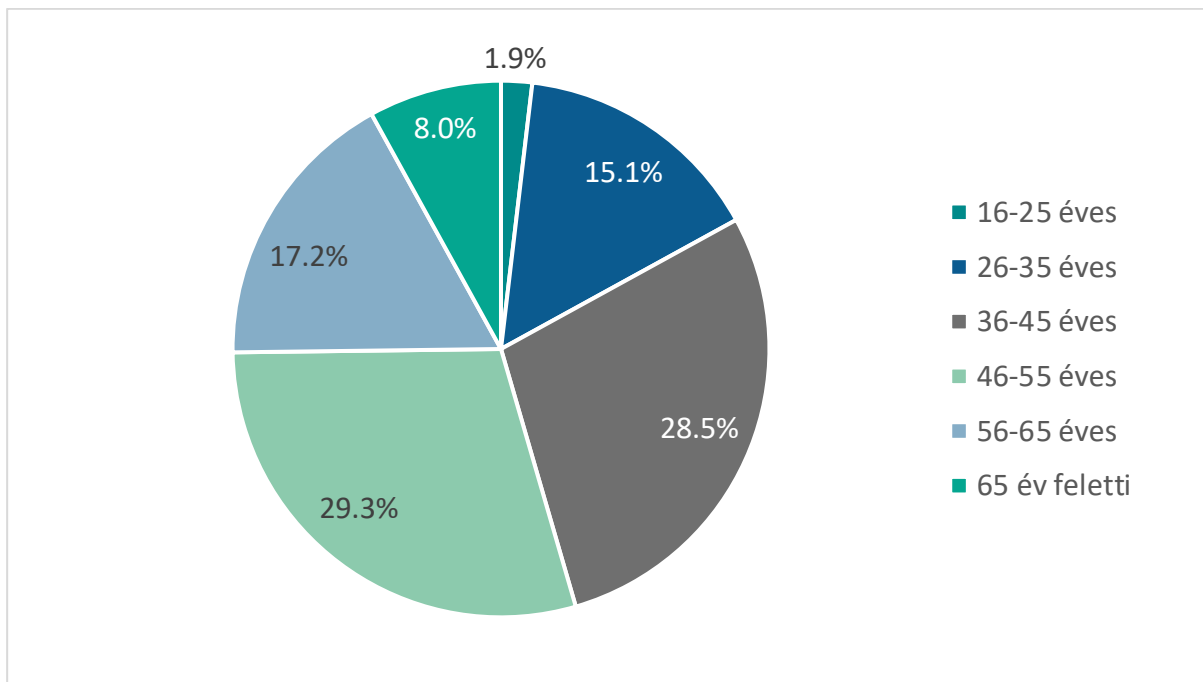

*III. negyedév vége

Forrás: MNB

Az MNB Biztosítási, pénztári, tőkepiaci kockázati és fogyasztóvédelmi jelentése (MNB, 2025a) szerint a legnagyobb arányban, közel 60 százalékkal a 36–55 éves korosztály rendelkezik egészség- és önszegélyező pénztári tagsággal a 2023. év végi adatok alapján. A 26 és 35 év közöttiek, valamint az 56–65 évesek is hasonló, 15 százalék feletti részaránnyal rendelkeznek a tagságot tekintve, míg a 65 év feletti 10 százalék alatti arányt tesznek ki, a 25 év alattiak pedig marginálisan vannak jelen. A pénztártagokat korcsoportonként a népességre vetítve elmondható, hogy közel minden negyedik 36–45 éves, illetve minden ötödik 46–55 éves egészség- és önszegélyező pénztári tag – míg a 25 év alattiak és a 65 év feletti ők mindössze néhány százaléka rendelkezik tagsággal.

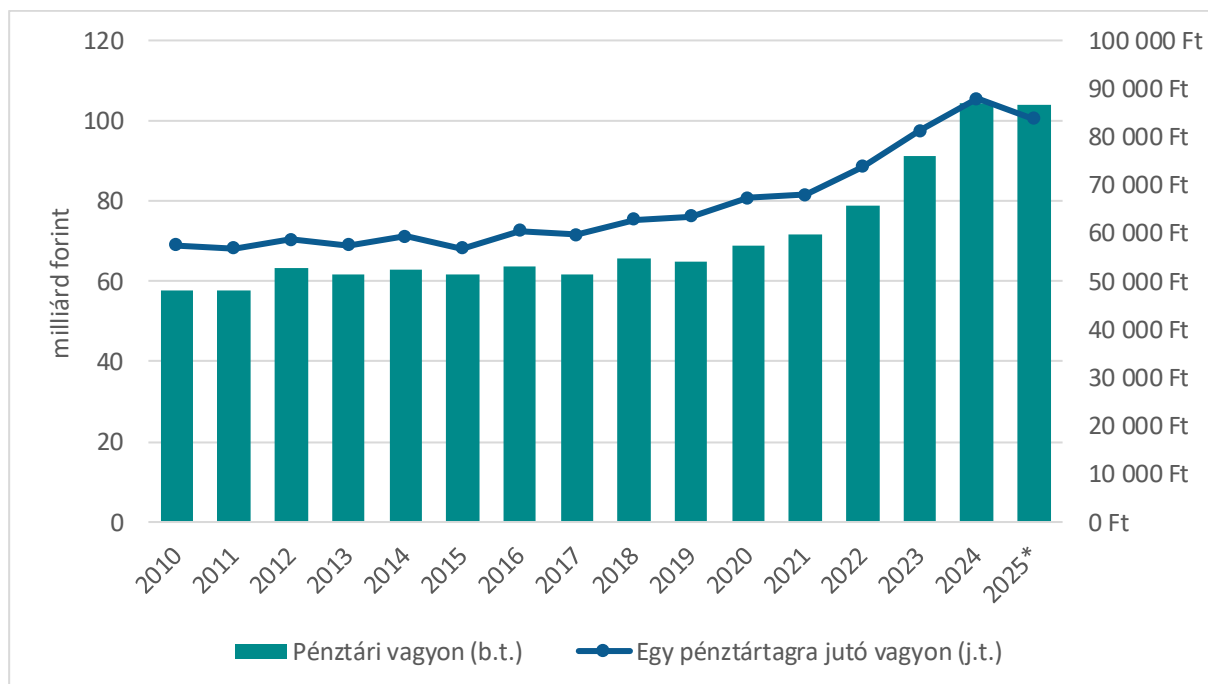
3. ÁBRA: AZ EGÉSZSÉG- ÉS ÖNSEGÉLYEZŐ PÉNZTÁRI TAGSÁG MEGOSZLÁSA KORCSOPORTONKÉNT, 2023. ÉV VÉGE

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

Az egészség- és önszegélyező pénztárak 2024 végén 104,4 milliárd forintnyi vagyont kezeltek, aminek több mint fele szintén a két legnagyobb intézményhez köthető. A pénztári vagyon a 2010-es évek 60 milliárd forint körüli stagnálását követően 2020-tól indult növekedésnek, 2020 és 2024 között több mint másfélszeresére emelkedett – azonban ez reálértéken csak 3,1 százalékos bővülést jelent. 2025-re várhatóan tovább folytatódott a pénztári vagyon emelkedése: a III. negyedév végi összeg már elérte a 2024. év végi szintet, miközben a befizetések jellemzően az év utolsó hónapjaiban a legjelentősebbek. Az egy pénztártagra jutó összeg alakulása hasonló trendet követett, azonban itt 2020 után 11 százalékos mértékű csökkenés figyelhető meg reálértéken – ez viszont összefüggésben van a tagság jelentős bővülésével is. Egy tagra jutóan mindössze 80 ezer forintot meghaladó összegről beszélhetünk, ennek alacsony voltát az egészség- és önszegélyező pénztárak működési elve magyarázza: a befizetett összeg célzott szolgáltatásokra fordítható, tehát nem felhalmozási, hanem felhasználási célokat szolgál, a pénz „átfolyik” a rendszeren.

4. ÁBRA: A TELJES ÉS AZ EGY TAGRA JUTÓ EGÉSZSÉG- ÉS ÖNSEGÉLYEZŐ PÉNZTÁRI VAGYON ALAKULÁSA

*III. negyedév vége

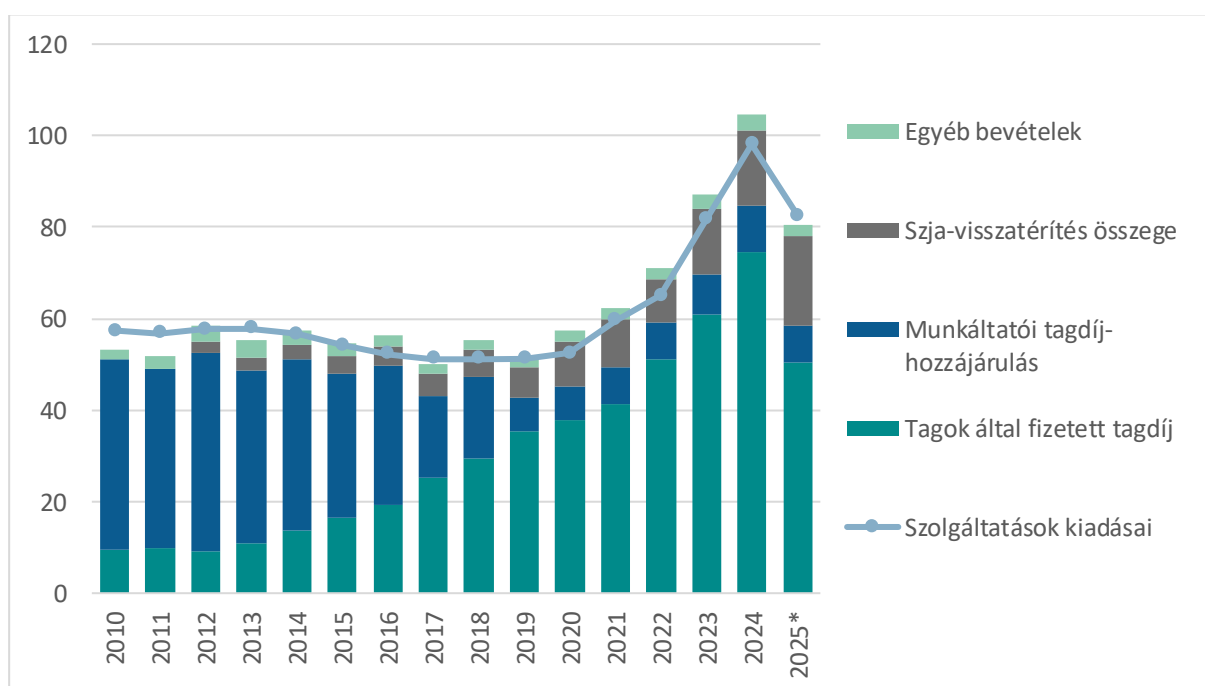
Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

Az egészség- és önszegélyező pénztárak szolgáltatási célú bevételeit és kiadásait tekintve is belátható, hogy a befizetett összeg forgási sebessége magas: az összeget a pénztártagok rövid időtávon belül felhasználják, hasonló nagyságú az egyes években a befizetések és kiadások mértéke. A befizetéseket illetően stagnálás volt tapasztalható a 2010-es években, azonban 2019-et követően dinamikus növekedés látható. 2019 és 2024 között duplájára nőttek a befizetések és ezzel már több mint 100 milliárd forintot tettek ki – ez ebben az időszakban reálértéken 33,2 százalékos bővülést jelent. A kedvező folyamatok a későbbiekben is folytatódtak: 2025-ben az első három negyedév adataiból kiindulva valamivel meghaladhatják a szolgáltatási célú befizetések a megelőző évit.

A szolgáltatási célú befizetéseken belül három fő bevételi csoportot különböztethetünk meg: a tagok által fizetett tagdíjat, a munkáltatói tagdíj-hozzájárulást (ez a kettő adja együttesen a tagdíjbevételt), illetőleg az szja-visszatérítés összegét. A vizsgált időszakban folyamatos csökkenés mutatkozik a munkáltatói hozzájárulás arányában: 2010-ben még több mint 80, míg 2024-ben már csak mindössze 11,8 százalékát adták a tagdíjbevételeknek. 2025 első három negyedévében ez az arány 13,8 százalékot tett ki. Ezzel egyidejűleg a tagok által fizetett tagdíj dinamikusan nőtt, 2019 és 2024 között több mint duplájára emelkedett – reálértéken pedig közel 40 százalékkal bővült. Az szja-visszatérítés összege a tagdíjbevételek növekedéséből adódóan szintén jelentősen

emelkedett, 2025-ben már közel 20 milliárd forintot tett ki, ami nagyjából 2,5-szerese a 2019-es értéknek. A NAV általi adatszolgáltatásból³ kiderül, hogy a 2024-es évről szóló szja-bevallások alapján 225,5 ezren jelezték igényüket adójóváírásra összesen 15,4 milliárd forint értékben a 2025-ös évben. Ez utóbbi elmarad a 2025 harmadik negyedévének végéig az egészség- és önszegélyező pénztárakba beérkező szja-visszatérítések összegétől, ebből következik, hogy ezen különbség esetében a pénztártagok az önkéntes nyugdíjpénztári számlájuk helyett ide kérték az adójóváírást. Ezt alátámasztja, hogy az önkéntes nyugdíjpénztárak esetében a pénztárba beérkező adóvisszatérítés elmaradt a 2024-es befizetések után igényelt adójóváírás összegétől.

5. ÁBRA: SZOLGÁLTATÁSI CÉLÚ BEFIZETÉSEK ÉS KIFIZETÉSEK AZ EGÉSZSÉG- ÉS ÖNSEGÉLYEZŐ PÉNZTÁRAK ESETÉN (MILLIÁRD FORINT)

*III. negyedév vége

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

A 2010-es években jellemzően 50 milliárd forintot valamivel meghaladó mértékű kifizetések történtek a különböző szolgáltatási célokra a pénztárakból, ami szintén 2019-et követően indult növekedésnek. 2024-ben a pénztártagok már 98,1 milliárd forint értékben vettek igénybe szolgáltatásokat a számlájuk terhére, ami 2019-hez képest több mint 90 százalékos emelkedést jelent – ez reálértéken is 26 százalékot meghaladó bővülés.

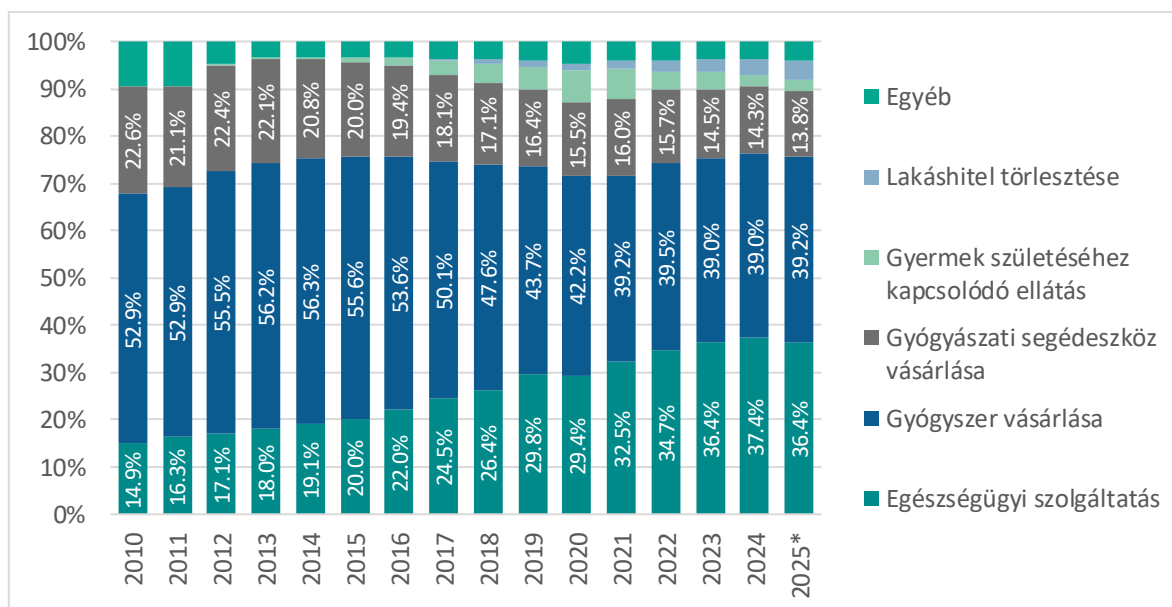
³

(2026.01.27.)

<https://grantis.hu/tizezreket-kapott-vissza-iden-1-millio-magyar-az-adojabol-te-koztuk-vagy/>

2025-re az első három negyedév adatai alapján további növekedés valószínűsíthető a kifizetésekben: ezen időszakban a 2024-es összeg 84 százaléka (azaz több mint 82 milliárd forint) már kifizetésre került.

6. ÁBRA: AZ EGÉSZSÉG- ÉS ÖNSEGÉLYEZŐ PÉNZTÁRI SZOLGÁLTATÁSOKRA KIFIZETETT ÖSSZEG MEGOSZTLÁSA

*III. negyedév vége

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

Az egészség- és önszegélyező pénztárak szolgáltatásai közül a legjelentősebb a gyógyszer vételárának támogatása, amelyre a teljes összeg 39,0 százaléka került kifizetésre 2024-ben – ez több mint 38 milliárd forintot jelent. A második legnépszerűbb szolgáltatás a társadalombiztosítási ellátás keretében igénybe vehető szolgáltatások kiegészítésére, helyettesítésére irányul (ez a magánegészségügyi szolgáltatás), amely a pénztártagok számára kifizetett összegből 37,4 százalékban részesült 2024-ben. Ez utóbbi részarány folyamatos növekedést mutat, 2010-ben mindössze 14,9 százalékot tett ki – ekkor a gyógyszerekre kifizetett összeg még 50 százalék felett alakult. A harmadik legnagyobb arányt a gyógyászati segédeszközök vásárlása adta 14,3 százalékkal. Mindebből belátható, hogy az egészségpénztári szolgáltatásoknak túlsúlya van a kifizetéseket tekintve, az önszegélyező pénztári szolgáltatások marginálisan vannak jelen, ami abból is adódhat, hogy kevésbé ismertek. Ezek közül is a lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása a legjelentősebb, amelynek népszerűsége 10 évvel ezelőtti bevezetése óta töretlenül nő: 2017-ben még csak a kifizetett összeg 0,5 százaléka, míg 2024-ben már a 3,1 százaléka köthető ehhez. Ezen szolgáltatás keretében a pénztártag

a lakáscélú jelzáloghitelének törlesztőrészletét térítheti a pénztári számlájáról – ennek havi mértéke a minimálbér 15 százalékában (2026-ban 48 420 forint) van maximalizálva.

2025 első három negyedévét is hasonló arányok jellemezték: a gyógyszerekre és magánegészségügyi szolgáltatásokra kifizetett összegek egyaránt a 40–40 százalékot közelítették, míg gyógyászati segédeszközök vásárlására a kifizetett összegek közel 14 százaléka irányult. A lakáshitel törlesztési szolgáltatás népszerűsége pedig tovább nőtt, immáron 4,2 százalékot adva a teljes összegből – ez az Otthon Start Program hatására akár még ennél is magasabban alakulhatott éves szinten, a negyedik negyedéves adatok függvényében.

3.2. Nyugdíjcélú megtakarítási lehetőségek

A nyugdíjcélú megtakarítások elsődleges célja, hogy nyugdíjba vonuláskor ne történjen jelentős visszaesés a nyugdíjba vonuló egyén életszínvonalát tekintve a korábbi jövedelménél érdemben alacsonyabb öregségi nyugdíj hatására. Különösen fontos ez napjaink demográfiai folyamatainak fényében, mivel egy elöregedő társadalomban a jelenlegi felosztó-kirovó rendszer hosszú távon fenntarthatatlan, nem képes elégséges nyugellátást biztosítani az újabb generációknak. Emiatt is fontos a nyugdíjcélú megtakarítás elterjedtségét növelni, ösztönözni az öngondoskodást. Magyarországon jelenleg három konstrukció érthető el azok számára, akik félretennének nyugdíjas éveikre:

- önkéntes nyugdíjpénztár;
- nyugdíjbiztosítás;
- nyugdíj-előtakarékossági számla (NYESZ).

Ezek közül az önkéntes nyugdíjpénztárak a legnépszerűbbek. Esetükben a pénztártag aktív éveiben rendszeresen legalább a minimálisan kötelező, de egyébként rugalmas összegű befizetésekkel képez megtakarítást, amit a pénztár befektet a pénztártag által választott értékpapír-portfólióba. A megtakarítás alapvetően a nyugdíjkorhatár elérése után férhető hozzá egy összegben vagy rendszeres járadék formájában – a nyugdíjszolgáltatás igénybevétele mindkét formában adómentes. A belépéstől számított első 10 év egy úgynevezett várakozási idő, ennek letelte után a pénztártag akkor is hozzáférhet megtakarításához, ha még nem érte el a nyugdíjkorhatárt. Ilyenkor a következőkre van lehetőség:

- az addigiaknak megfelelően tovább fizeti a tagdíjat és a pénztárban hagyja az addig felhalmozott összeget;
- folytatja a tagságot, viszont felveszi a megtakarítás egy részét vagy egészét – ebben az esetben a kivett összegnek csak a hozam része adómentes, a többit szja- és szocho-fizetési kötelezettség terheli;

- kilép a pénztárból;
- valamint a meglévő állományt a pénztárban hagyja, viszont nem fizeti tovább a tagdíjat.

Amennyiben a pénztártag elérte a nyugdíjkorhatárt, úgy az alábbi lehetőségek közül választhat:

- egy összegben vagy járadék formájában igénybe veszi a nyugdíjszolgáltatást a teljes megtakarításra és nem fizeti tovább a tagdíjat;
- a megtakarítás egy részét egy összegben, a fennmaradót pedig rendszeres járadék formájában veszi fel és nem fizeti tovább a tagdíjat;
- a korábbiaknak megfelelően fizeti tovább a tagdíjat nyugdíjszolgáltatás nélkül;
- nem fizeti tovább a tagdíjat, viszont a nyugdíjszolgáltatást sem veszi igénybe;
- a megtakarítás egy részét egy összegben vagy rendszeres járadék formájában veszi fel és fizeti tovább a tagdíjat;
- a megtakarítás egy részét egy összegben vagy rendszeres járadék formájában veszi fel és nem fizeti tovább a tagdíjat.

Az önkéntes nyugdíjpénztári befizetések után évente adóvisszatérítés igényelhető. Az adókedvezmény az adott évi befizetések 20 százaléka, de maximum 150 ezer forint, így a maximális visszatérítés évi összesen 750 ezer forint befizetés után jár. Az adóvisszatérítést évente a személyijövedelemadó-bevalláskor kell igényelni, amely közvetlenül a pénztári számlán kerül jóváírásra (vagy az egészség- és önszegélyező pénztári számlán, amennyiben a pénztártag úgy rendelkezik).

1. táblázat: A különböző kockázatú portfóliók

Kockázati típus	Részvényarány
Konzervatív	0%
Klasszikus	1–15%
Kiegyensúlyozott	16–35%
Növekedési	36–65%
Dinamikus	66%–

Forrás: MNB

Az önkéntes nyugdíjpénztári megtakarítás nem igényel magas szintű befektetési ismereteket, a pénztártag előre összeállított, különböző kockázatú értékpapír-portfóliók közül választhat kockázatvállalási hajlandóságának és életkorának megfelelően. Jellemzően minél fiatalabb a pénztártag, annál kockázatosabb, magasabb részvénytartalmú portfólió az ajánlott, mivel a várhatóan hosszabb megtakarítási idő mellett nagyobb hozam realizálható, míg a nyugdíjhoz közelebb a kiszámítható hozamot jelentő eszközökből, pl.

állampapírokból álló portfóliók lehetnek kedvezőbbek. A portfóliók között idővel váltani is lehet – például a nyugdíjhoz közeledve kockázatkerülőbb konstrukcióba csoportosítani a megtakarítást –, valamint lehet több különböző pénztárban eltérő kockázatú portfóliókat is vezetni.

A második legnépszerűbb nyugdíjmegtakarítási lehetőség a nyugdíjbiztosítás. A nyugdíjbiztosítás egy alapvetően nyugdíjcélú életbiztosítás, amely haláleset vagy betegség, rokkantság esetére kiegészítő biztosítási elemekkel kombinálható. A nyugdíjbiztosításoknak két típusa van: klasszikus és befektetési egységhez kötött (unit-linked) nyugdíjbiztosítás. A klasszikus nyugdíjbiztosítás esetén a biztosító a saját eszközeivel együtt fekteti be a megtakarításokat, így a kockázat is az intézményt terheli, ezáltal fokozottan érdekelt a magasabb hozamszint elérésében. Ezen nyugdíjbiztosításoknál a biztosító garantált hozamot nyújt a megtakarításra, valamint az azon felüli összeg egy részét is jóváírja a biztosítottnak. Befektetési egységhez kötött biztosítás esetén a biztosítást kötő személy választhatja meg, hogy különböző konstrukciók közül melyik eszközalapba fektesse a biztosító a befizetéseket, ezáltal a kockázat is a megtakarítót terheli. Az egyes eszközalapokat a kockázat és a várható hozamszint szerint minősítik. A nyugdíjbiztosítások típustól függően eltérő nyugdíjszolgáltatásokat biztosítanak, más-más feltételek mellett. A szolgáltatás megkezdésére nyugdíjba vonuláskor vagy a nyugdíjkorhatár betöltésekor van lehetőség, amelynek formája lehet rendszeres járadék vagy egyösszegű kifizetés. A megtakarítás felvétele mindkét kifizetési forma esetén a nyugdíjba vonulást követően válik adómentessé. Akárcsak az önkéntes nyugdíjpénztári megtakarítás esetén, a nyugdíjbiztosítás után is igényelhető szja-visszatérítés. Ennek mértéke az éves befizetés 20 százaléka, de legfeljebb 130 ezer forint, vagyis a maximális kedvezmény kihasználásához évi 650 ezer forint befizetés szükséges.

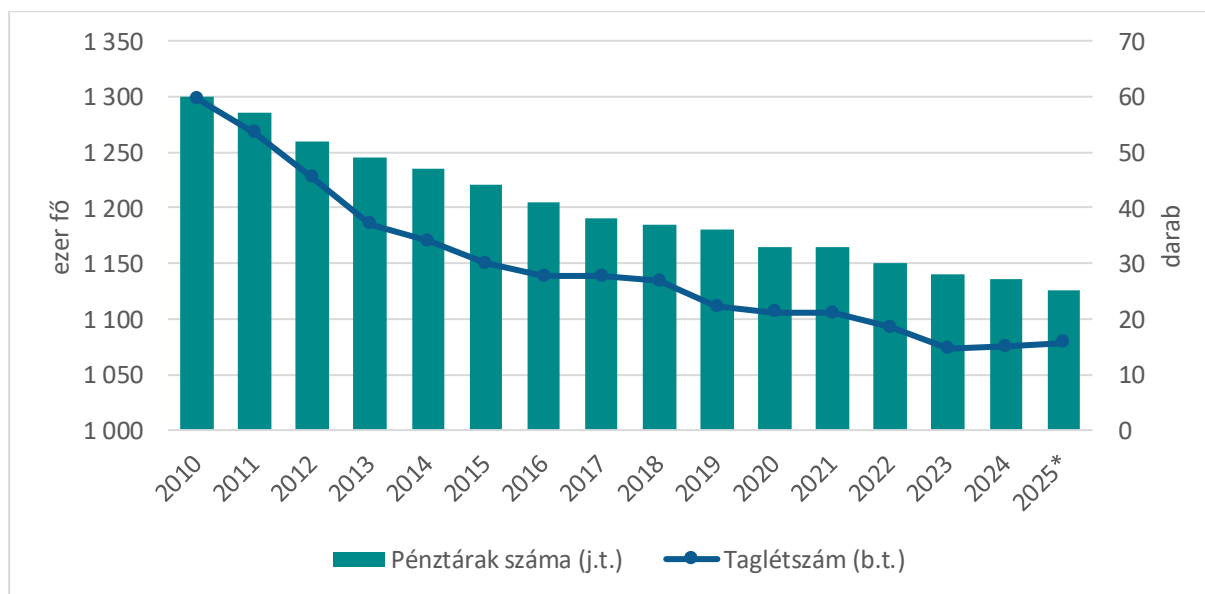
A harmadik nyugdíjcélú megtakarítási forma a nyugdíj-előtakarékossági számla (NYESZ). A NYESZ a nyugdíjpénztárnál bizonyos tekintetben rugalmasabb befektetést tesz lehetővé, mivel ebben az esetben az előre összeállított portfólió helyett saját konstrukció állítható össze a számlavezető intézmény által biztosított termékek közül – azonban ez magas szintű befektetési ismereteket igényel. Számlanyitáskor legalább 5 ezer forintos befizetés szükséges, utána viszont nincs kötelező gyakoriság vagy összeg, a megtakarítás üteme és mértéke a számlatulajdonos döntése. Egy magánszemély több számlával is rendelkezhet, viszont ezekből csak egy lehet úgynevezett NYESZ-R, amelynél adóvisszatérítés igényelhető. Ennek mértéke az éves befizetések 20 százaléka, de legfeljebb 100 ezer forint. A maximális kedvezményhez így legalább 500 ezer forint értékű éves befizetés szükséges. A számlán felhalmozott megtakarítás a nyugdíjkorhatár betöltése után válik adómentesen hozzáférhetővé, illetve amennyiben már legalább 10 év eltelt a számlanyitás óta. Vagyis, ha a számlatulajdonos már elérte a nyugdíjkorhatárt, de még nem

telt el a 10 év, akkor sem adómentes a felhasználás. Korábban is fel lehet venni a megtakarított összeget, azonban ebben az esetben a személyi jövedelemadón és a szociális hozzájáruláson felül az addig jóváírt adóvisszatérítést is vissza kell fizetni, 20 százalékkal növelt értékben.⁴

3.2.1. Önkéntes nyugdíjpénztár

Az MNB Aranykönyve alapján 2024-ben 27 darab önkéntes nyugdíjpénztár működött, ebből 14 intézmény biztosított választható portfóliós rendszert, amelyek kínálatában összesen 61, különböző kockázati besorolású portfólió volt elérhető. 2025-re a pénztárak száma 25-re mérséklődött, ami jelentős konszolidációt jelent, ugyanis 2010-ben még 60 intézmény működött ezen a piacon. 2025 harmadik negyedévének végén az önkéntes nyugdíjpénztárak taglétszáma közel 1,1 millió főt tett ki. A taglétszám a vizsgált időszakon folyamatos csökkenést mutatott, 2010-ben még 1,3 millió fő volt pénztártag, így ez 2025-re közel 20 százalékos mérséklődést jelent. Az elmúlt években alapvetően stagnált a taglétszám, 2019 és 2025 között mindössze 3,6 százalékkal csökkent, miközben 2023 óta, ha minimálisan is, de növekedett. A 3 legnagyobb intézmény (OTP, Alfa, Allianz) a taglétszám több mint felével rendelkezik, így egy meglehetősen koncentrált piacról beszélhetünk.

7. ÁBRA: ÖNKÉNTES NYUGDÍJPÉNZTÁRAK SZÁMA ÉS TAGLÉTSZÁMA ÉV VÉGÉN

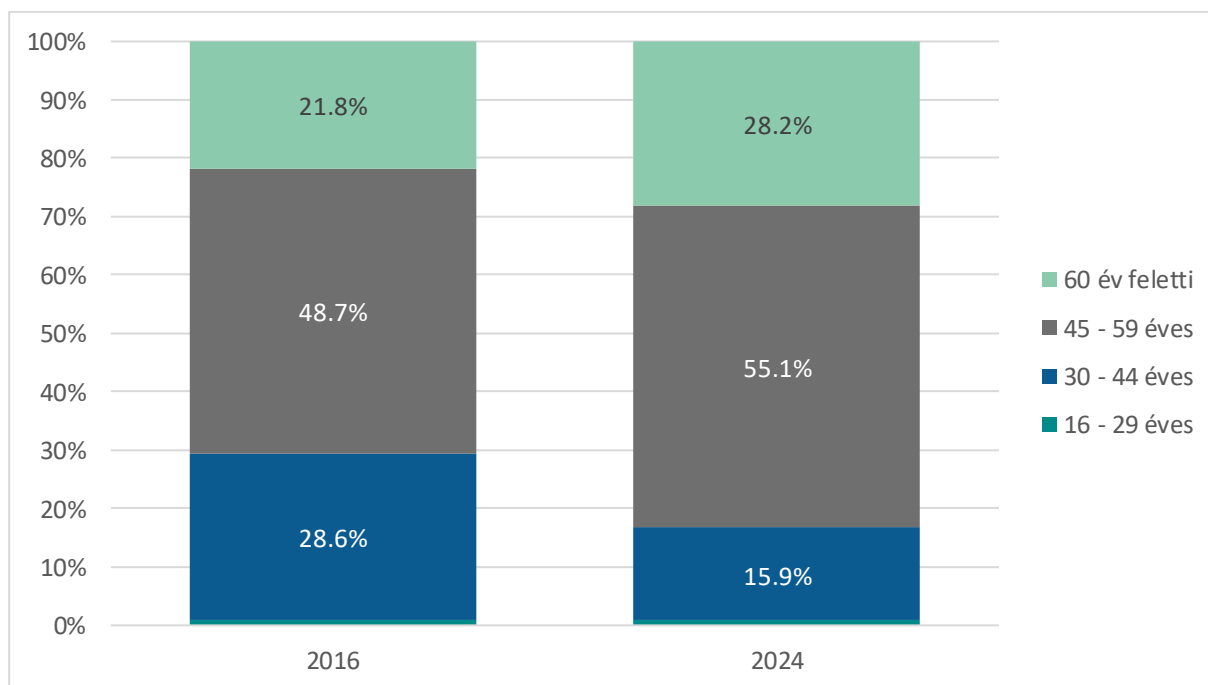
*III. negyedév vége

Forrás: MNB

⁴ https://www.allamkincstar.gov.hu/lakossagi-ugyfelek/allampapir_forgalmazas/ertekpapiszaml/nyugdij-elotakarekossagi-szaml (2026.02.08.)

Korcsoportos bontásban tekintve elmondható, hogy a taglétszám folyamatosan előregedőben van. 2016 és 2024 között a 30–40 év közöttiek aránya közel a felére csökkent, míg a 16–29 évesek továbbra is 1 százalék alatti arányt tesznek ki. Így a 40 év alattiak 2024-re már kevesebb mint az ötödét adják a teljes taglétszámnak. Ezzel ellentétben a 45 év felettek aránya folyamatos emelkedést mutatott ebben az időszakban, ezen belül a 45–59 évesek már a taglétszám több mint felét adták 2024-re. Lakosságarányosan nézve a 45–59 évesek rendelkeznek önkéntes nyugdíjpénztári tagsággal a legnagyobb arányban: minden negyedik ebbe a korcsoportba tartozó pénztártag volt 2024-ben, ami nem jelent érdemi változást 2016-hoz képest. A 30–44 évesek körében ez az arány mindössze 14,9 százalékot tett ki 2024-ben, ami jelentős mérséklődés a 2016-os 22,0 százalékhoz viszonyítva. A 16–29 éveseket tekintve mindkét évben 3 százalék körüli ez az arány, míg a 60 év felettek esetében 2,4 százalékponttal 7,5 százalékra emelkedett.

8. ÁBRA: AZ ÖNKÉNTES NYUGDÍJPÉNZTÁRAK TAGLÉTSZÁMA KORCSOPORTOS BONTÁSBAN

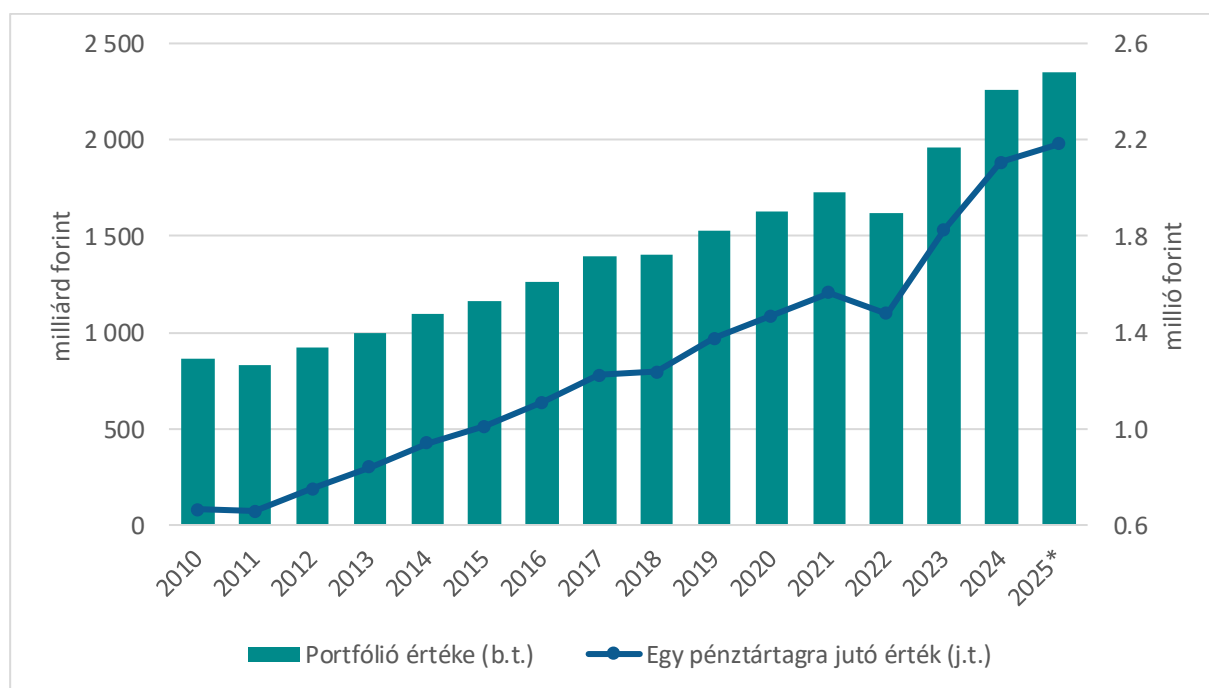

Forrás: MNB (2025a) alapján MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

Az önkéntes nyugdíjpénztári portfólió piaci értéke (nem auditált vagyona) dinamikus növekedést mutatott az elmúlt évtizedben, egyedül a 2022-es év esetében figyelhető meg év/év alapú visszaesés – ami nem független az orosz-ukrán háború kitörésétől, valamint az energiaválságtól, amely a jegybankot a kamatkondíciók jelentős szigorítására készítette. 2019 és 2024 között közel másfélszeresére nőtt a vagyon, ez azonban reálértéken így is

2,3 százalékos mérséklődést jelent. 2025 harmadik negyedévének végén már 2 352 milliárd forintot tett ki ez az összeg, ami további 4 százalékos bővülést jelent 2024 végéhez képest. Az egy pénztártagra jutó vagyon valamelyest nagyobb mértékben emelkedett az elmúlt években az enyhén mérséklődő taglétszámból adódóan, 2025 harmadik negyedévének végén már 2,2 millió forintot tett ki. A 2019–2024-es időszakban több mint másfélszeresére nőtt ez az érték nominálisan, azonban inflációval korrigálva mindössze 1,0 százalékos bővülés volt látható. Az önkéntes nyugdíjpénztári piac koncentrálttsága a vagyonmegoszlás tekintetében is megmutatkozik: a 3 legnagyobb intézmény (OTP, Alfa, Allianz) a kezelt vagyon közel felével rendelkezett 2024-ben. Az Aranykor Országos Önkéntes Nyugdíjpénztárral, valamint az MBH nyugdíjpénztári ágazatával kiegészülve ez az arány már 63,9 százalékra módosul.

9. ÁBRA: AZ ÖNKÉNTES NYUGDÍJPÉNZTÁRI PORTFÓLIÓ ÉRTÉKE ÉS AZ EGY TAGRA JUTÓ ÉRTÉK ALAKULÁSA

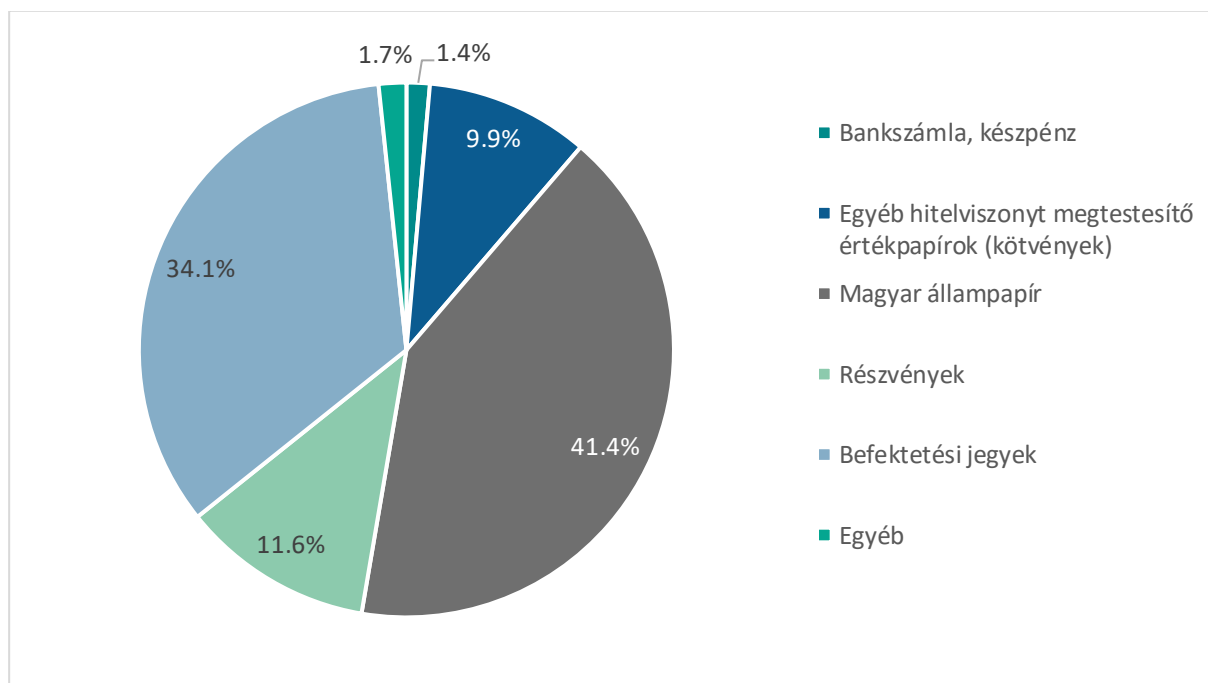
*III. negyedév vége

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

Az önkéntes nyugdíjpénztári portfólió legnagyobb részben magyar állampapírból áll, ez nem változott 2010 óta, azonban a magyar állampapírok részaránya fokozatosan csökkent: 2010-ben még 60 százalék, 2019-ben 50 százalék, míg 2025 harmadik negyedévének végén már csak 40 százalék feletti volt. Ezzel együtt az egyéb kötvények, illetve a befektetési jegyek részaránya folyamatosan emelkedett, utóbbi a legfrissebb adatok szerint több mint harmadát adta a teljes portfóliónak. A részvények arányában viszont csak 2019 után figyelhető meg bővülés, közel duplájára, 12 százalék közelébe. 2019 és

2025 harmadik negyedéve között a készpénz részaránya is érdemben mérséklődött, 4,0 százalékponttal mindössze 1,4 százalékra.

10. ÁBRA: AZ ÖNKÉNTES NYUGDÍJPÉNZTÁRI PORTFÓLIÓ MEGOSZLÁSA ESZKÖZÖK SZERINT 2025 III. NEGYEDÉVÉNEK VÉGÉN

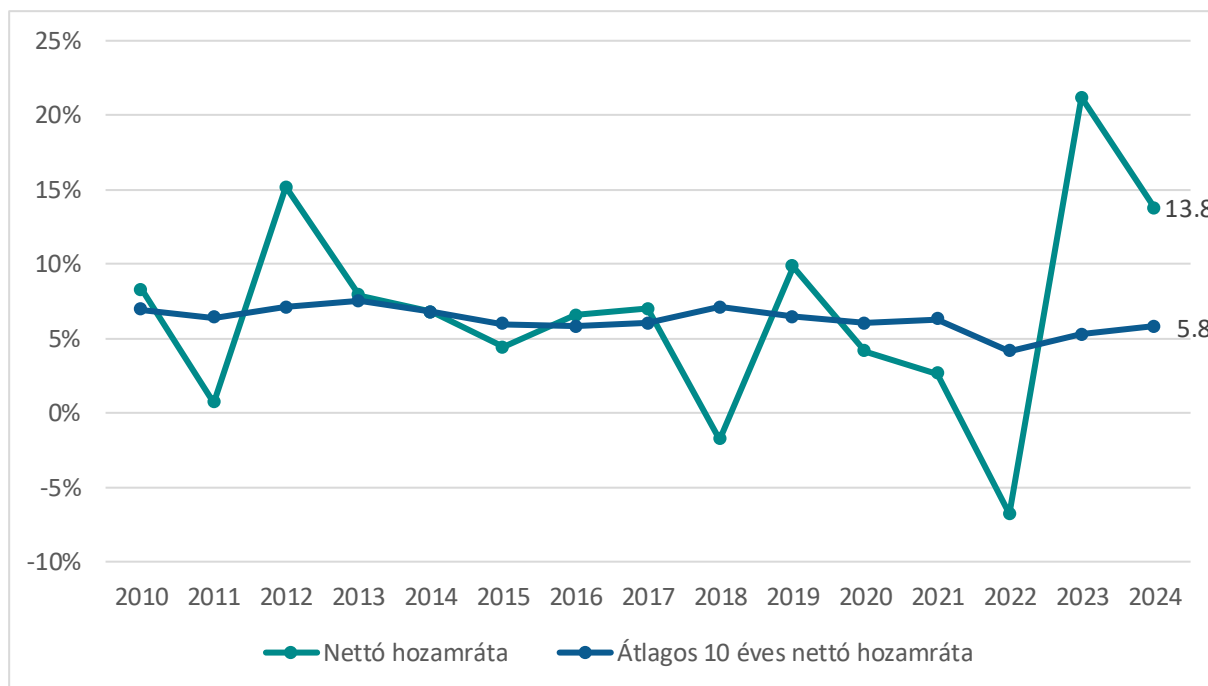
Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

2010-től vizsgálva az önkéntes nyugdíjpénztárak nettó hozamrátáit elmondható, hogy azok alapvetően 6 százalék körül ingadoznak. Az átlagos 10 éves – pénztári vagyonnal súlyozott – nettó hozamráták átlaga 2010 és 2024 között 6,2 százalékot tett ki. Az éves nettó hozamráták tekintetében pedig belátható, hogy a 2023–2024-ben tapasztalt jelentős hozamok alapvetően nem jellemzőek, ezek kiugró, 2012 óta nem látott mértékű értékek. A jövőben sem várható, hogy állandósulnak ezek a 10 százalék feletti hozamok, annak bekövetkeztéhez ugyanis speciális körülményekre van szükség, mint ahogyan történt az a 2023–2024-ben tapasztalt magas inflációs és kamatkörnyezet esetében is. Hosszabb időtávon viszont érvényes, hogy a részvényeket nagyobb arányban tartalmazó konstrukciók magasabb hozamokat érnek el.

A realizált hozamok mellett fontos kitérni az ahhoz kapcsolódó költségekre is, ugyanis az önkéntes nyugdíjpénztárak is számítanak fel különböző díjakat. Ezen díjak hozamvesztését legjobban a teljes költségmutató (TKM) írja le, amely megmutatja, hogy bizonyos időtávokon egy átlagos befizetőnek mekkora költséget jelentenek ezek a levonások. A három legjelentősebb piaci szereplőt figyelembe véve elmondható, hogy a

portfólió kockázati besorolásától függően 10 éves időtávon 1,4–2,4 százalék között, míg 20 éves távon 0,7–1,8 százalék között szóródik ez a hozamveszteség.

11. ÁBRA: AZ ÖNKÉNTES NYUGDÍJPÉNZTÁRI HOZAMOK ALAKULÁSA

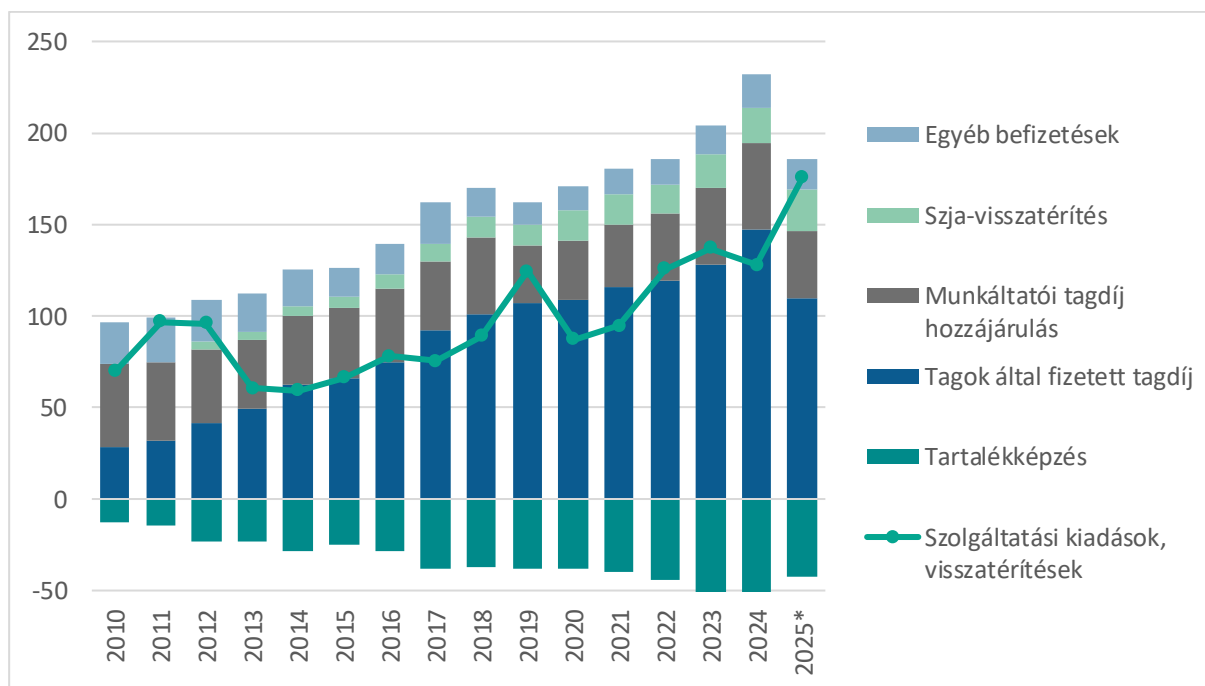
Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságfejlesztési Központ számítása

Megjegyzés: záró vagyonnal súlyozott

Az önkéntes nyugdíjpénztárak tagdíj jellegű bevételeit tekintve folyamatos növekedés figyelhető meg, egyedüli kivétel ez alól a 2019-es év – azonban ezt követően is bővülést láthatunk. 2019 és 2024 között több mint 40 százalékkal nőttek ezek a bevételek, ami viszont reálértéken 6,6 százalékos visszaesést jelent. A munkáltatói tagdíj hozzájárulások másfélszeresére változtak ezen időszakban, dinamikusabb bővülést mutatva, mint a tagok általi befizetések – azonban ez esetben is kismértékű csökkenés látható reálértéken vizsgálva. A munkáltatói befizetések a tagok általi befizetésekhez képest mérséklődő trendet mutattak a 2010-es években: amíg 2010-ben még közel másfélszer több hozzájárulás érkezett a munkáltatóktól, addig ez 2019-re kevesebb mint harmadára esett a tagok által fizetett tagdíjhoz viszonyítva. Ez a differencia 2025 harmadik negyedévére valamelyest mérséklődött, azonban megmaradt a háromszoros különbség. Az szja-visszatérítés összege 2024-ben már megközelítette a 20 milliárd forintot, ami 70 százalékot is meghaladó növekmény 2019-hez viszonyítva, így ezen visszatérítések inflációval korrigálva is 12,3 százalékos emelkedést mutattak. 2025 első három negyedéve alapján a 22 milliárd forintot is átlépte a visszaigényelt szja, ami további közel 12 százalékos

emelkedést jelent egyetlen év alatt. A NAV általi adatszolgáltatásból⁵ kiderül, hogy a 2024-es évről szóló szja-bevallások alapján 545,5 ezren jelezték igényüket adójóváírással összesen 26,7 milliárd forint értékben. Ez utóbbi meghaladja a 2025 harmadik negyedévének végéig önkéntes nyugdíjpénztárakba beérkező szja-visszatérítések összegét, ebből következik, hogy ezen különbözet esetében a pénztártagok az egészség- és önszegélyező pénztári számlájukra kérték az adójóváírást. Ezt alátámasztja, hogy az egészség- és önszegélyező pénztárak esetében pedig fordított a helyzet: a pénztárba beérkező adóvisszatérítés haladta meg a 2024-es befizetések után igényelt adójóváírás összegét.

12. ÁBRA: AZ ÖNKÉNTES NYUGDÍJPÉNZTÁRAK TAGDÍJ JELLEGŰ BEVÉTELEINEK ALAKULÁSA (MILLIÁRD FORINT)⁶

*III. negyedév vége

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

Az önkéntes nyugdíjpénztári szolgáltatási kiadások, visszatérítések összege a 2010-es évek eleji átmeneti visszaesést követően emelkedő trendet mutatott. A 2019-es lokális csúcs, illetőleg a 2024-ben kifizetésre kerülő összeg között azonban nincs érdemi különbség. A kifizetésekben 2025-re azonban egy jelentősebb felpattanás figyelhető meg, ennek hátterében az egyéb kifizetések megugrása áll, amelyek

⁵

<https://grantis.hu/tizezreket-kapott-vissza-iden-1-millio-magyar-az-adojabol-te-koztuk-vagy/>

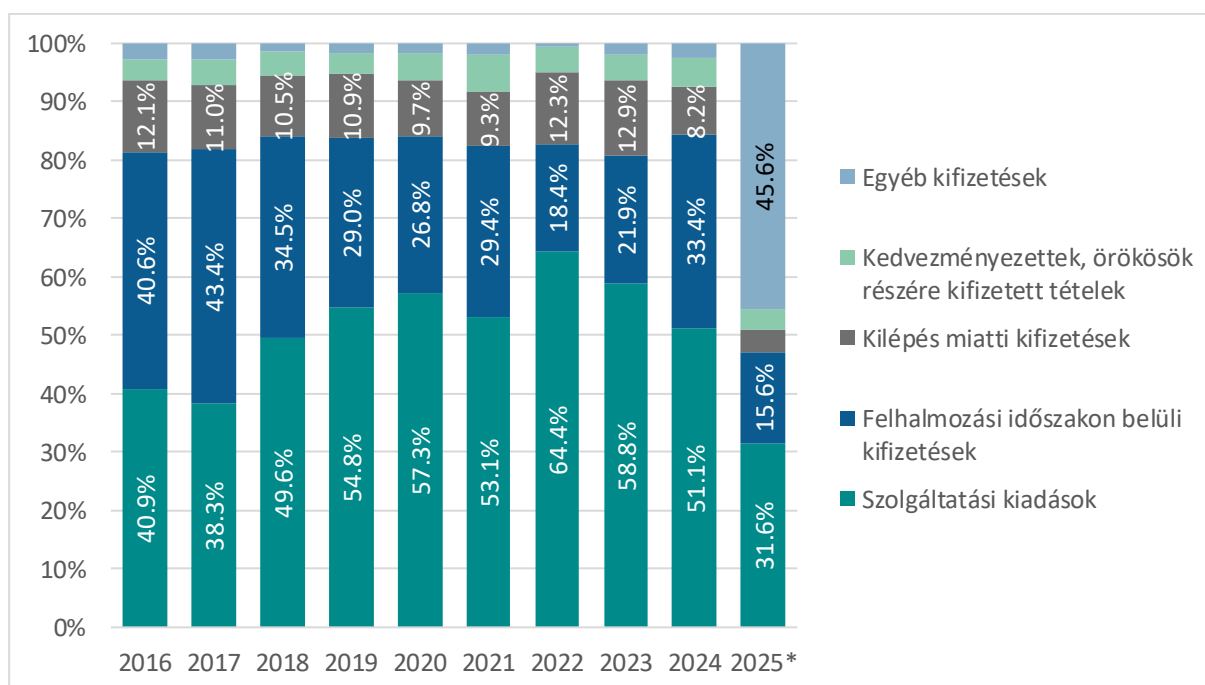
(2026.01.27.)

⁶ A tartalékképzés a meg nem fizetett tagdíjak miatt szerepel, így negatív előjelű.

2025 első három negyedében a kifizetett összeg közel felét adták. Az egyéb kifizetések megugrása mögött az áll, hogy 2025. január elsejétől év végéig átmenetileg lakáscélra is felhasználható volt a nyugdíjpénztári egyenleg: lakás, ház vagy telek vásárlására, építésére, meglévő ingatlan fejújítására, illetőleg lakáshitel törlesztésére. A megtakarítás elő- (vásárlásra vagy hiteltörlesztésre) és utófinanszírozásra is adómentesen használható fel. A számlát a pénztár felé kell benyújtani, a kifizetésre a határidő ezután 60 nap.⁷

A 2025-öt megelőző években a szolgáltatási kiadások adták a kifizetések legnagyobb részét, amit a felhalmozási időszakon belüli kifizetések követtek – az egyéb kifizetések mindössze néhány százalékos értéket mutattak. Az is látható, hogy a pénztártagok elenyésző része vesz igénybe járadékszolgáltatást, ez a kifizetések jellemzően alig több mint 1 százalékát teszi ki.

13. ÁBRA: AZ ÖNKÉNTES NYUGDÍJPÉNZTÁRAK FEDEZETI TARTALÉKOT ÉRINTŐ KIFIZETÉSEINEK MEGOSZLÁSA

*III. negyedév vége

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

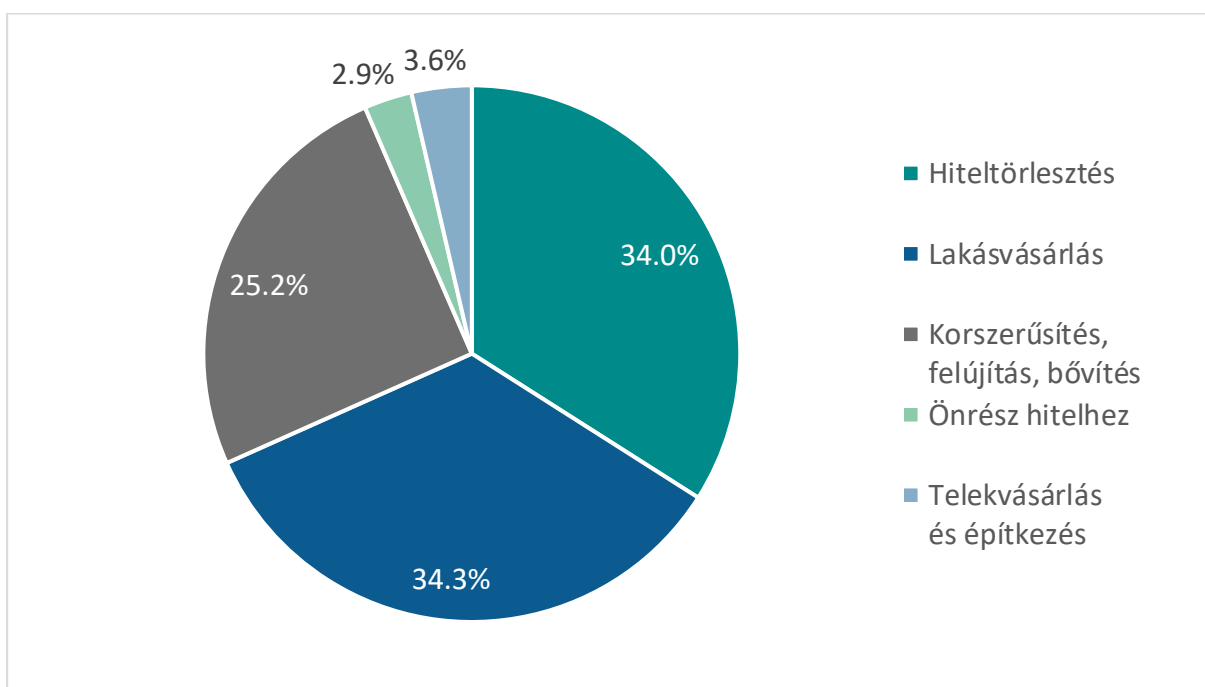
A lakásvásárlás is értelmezhető öngondoskodásként, hiszen a létbiztonság egyik alapja a kiszámítható lakhatás. Ez a nyugdíjas évekre, illetve egyéb, csökkent keresőképességgel járó állapotra fokozottan igaz, mivel az alacsonyabb jövedelem mellett előfordulhat, hogy nem kigazdálkodható a lakásbérlet. Magyarországon kulturális beágyazottsága is van a

⁷

<https://kormany.hu/hirek/tajekoztato-az-onkent-es-nyugdijpenztari-megtakaritas-egyeni-dontesen-alapulo-lakascelu-felhasznalasanak-szabalyairol> (2026.02.05.)

lakástulajdonlásnak, a legtöbb háztartás céljai közt szerepel legalább egy saját ingatlan megvásárlása. Ezáltal a lakásvásárlás támogatása is egyfajta ösztönzés az öngondoskodásra. Az ilyen jellegű intézkedések kapcsán ugyanakkor fontos az átmeneti jelleg vagy a szigorú korlátok köré szorítás, tekintve, hogy úgy a nyugdíj-, mint az egészségcélú előtakarékosság tekintetében, a penetrációt figyelembe véve, a taglétszám és a felhalmozott vagyon növelése hosszú távon több társadalmi haszonnal szolgálhat.

14. ÁBRA: AZ ÖNKÉNTES NYUGDÍJPÉNZTÁRI MEGTAKARÍTÁSOK LAKÁSCÉLÚ FELHASZNÁLÁSA 2025. AUGUSZTUS VÉGÉIG (MILLIÁRD FORINT)

Forrás: MNB (2025b) alapján MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

Szeptember végéig lakáscélú felhasználásra 47 ezer pénztártag, a teljes szolgáltatásra jogosult taglétszám 4,4 százaléka 92 milliárd forintot igényelt – ez a 2024. szeptember 30-i fedezeti tartalék 4,3 százalékát teszi ki. Az igénylők több mint fele lakás, lakóház korszerűsítésére, felújítására vagy bővítésére adott be kérelmet 23,9 milliárd forint értékben, több mint egynegyedük pedig jelzáloghitel törlesztésére, elő- vagy végtörlesztésére kért összesen 29,6 milliárd forint.⁸ Az MNB 2025. novemberi Lakáspiacei jelentésében (MNB, 2025b) részletesebb bontásban is rendelkezésre állnak az adatok, azonban csak augusztus végéig – ekkor az igényelt összeg még 83,1 milliárd forintot tett ki. Ez alapján a pénztártagok a teljes összeg több mint harmadát igényelték lakásvásárlásra

⁸ <https://www.mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlomenyek/2025-evi-sajtokozlomenyek/kozel-negyvenhetezren-kertek-ingatlancelu-kifizetesi-nyugdijpenztaruktol-szeptemberig> (2026.01.22.)

és hiteltörlesztésre egyaránt. Továbbá jelentős volt még a meglévő ingatlan korszerűsítésére, felújítására, bővítésére kivett összeg, amely a teljes igényelt forrás negyedét adta.

3.2.2. Nyugdíjbiztosítás

2025 harmadik negyedévében 23 darab felügyeleti szolgáltatást teljesítő biztosító működött Magyarországon, amelyek közül 4 darab volt életbiztosító, 9 darab kompozit biztosító, 10 darab pedig nem életbiztosító – ezek közül előbbi kettő típusnál érhetőek el nyugdíjbiztosítási termékek. 2016-ban még öttel több életbiztosító működött, ebben a szegmensben, tehát kisebb konszolidáció ment végbe – a másik két típusba tartozó biztosítók számában viszont nem történt változás.

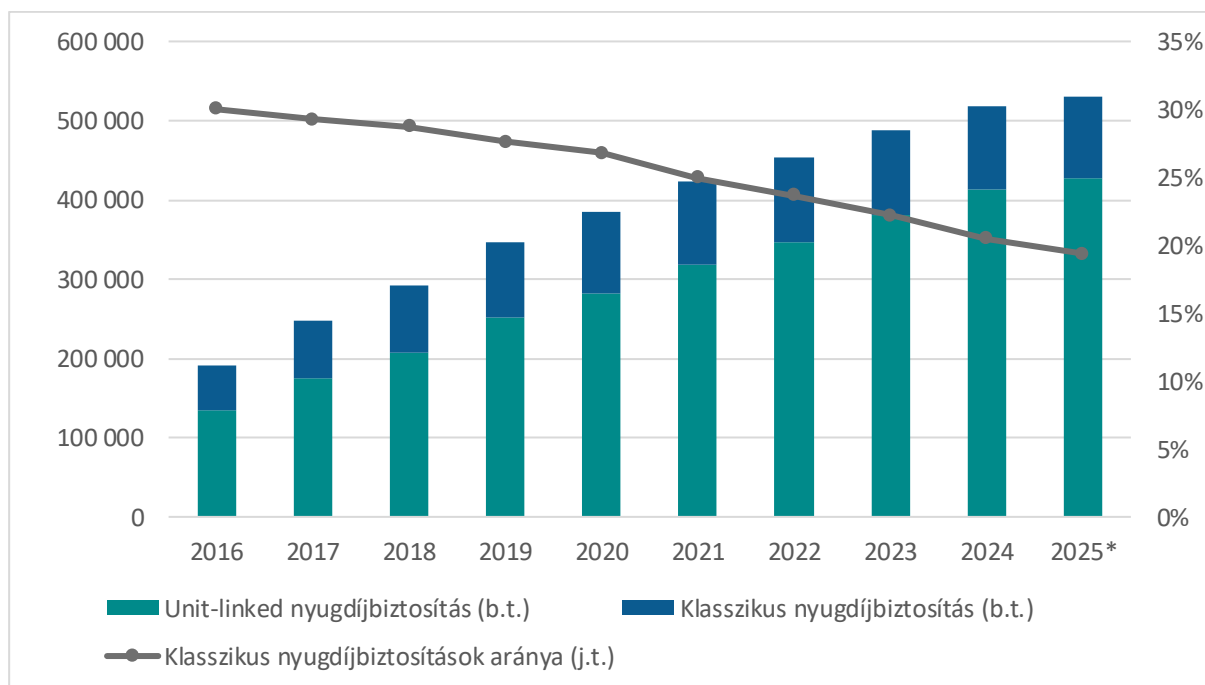
A nyugdíjbiztosítások a biztosítók élet ági termékei közé tartoznak. Ezeken belül megkülönböztethetünk folyamatos díjas szerződéseket, valamint egyszeri díjas szerződéseket – a szerződések túlnyomó többsége előbbi kategóriába tartozik. Nincs ez másként a nyugdíjbiztosítások tekintetében sem: 2025 harmadik negyedévének végén a nyugdíjbiztosítások kevesebb mint 1 százaléka volt egyszeri díjas. A nyugdíjbiztosításokon belül az MNB további két típust különböztet meg: az Szja törvény⁹ szerinti nyugdíjbiztosításokat, valamint az egyéb nyugdíjbiztosításokat. Tanulmányunk témáját tekintve előbbi számít relevánsnak, így a továbbiakban az ezekkel kapcsolatos adatokat részletezzük. Az egyéb nyugdíjbiztosítások emellett kifejezetten jelentéktelennek számítanak: mindössze 636 darabból állt ezek állománya 2025 harmadik negyedévének végén. Azonban az Szja törvény szerinti nyugdíjbiztosításokon belül is megkülönböztetésre kerülnek azok a szerződések, amelyekre az Szja törvény 44/C §-a szerint adókedvezmény érvényesíthető – ezek azok a szerződések, amelyek öngondoskodási szempontból relevánsak, így ezeket vizsgáljuk. Az egyéb nyugdíjbiztosításokhoz hasonlóan szintén elenyésző azon szerződések száma is, amelyekre nem érvényesíthető adókedvezmény: részarányuk 2016 óta vizsgálva mindössze egyetlen évben, 2018-ban haladta meg az 1 százalékot. A továbbiakban ezen szerződések nem képezik elemzésünk tárgyát.

A nyugdíjbiztosítások szerződésállománya 2016 óta dinamikus növekedést mutatott, 2024 végére közel háromszorosára, 500 ezer darab fölé emelkedett. Ezen belül is az indexhez vagy befektetési egységekhez kötött, úgynevezett unit-linked biztosítások állománya nőtt jelentősebben, több mint háromszorosára, míg a klasszikus nyugdíjbiztosítások darabszáma közel kétszeresére. 2019-hez viszonyítva mindössze 10 százalékos bővülés figyelhető meg utóbbiak szerződésszámát tekintve 2024 végére, ellenben a unit-linked nyugdíjbiztosításoknál 60 százalék felett alakult a növekedési ütem.

⁹ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99500117.tv> (2026.02.02.)

2024 vége és 2025 harmadik negyedéve között további 2,3 százalékos emelkedés figyelhető meg a szerződésállomány tekintetében, azonban ezen belül a klasszikus nyugdíjbiztosítások esetében 3 százalékot meghaladó mérséklődés látható. A klasszikus nyugdíjbiztosítások aránya így összességében csökkenő trendet mutatott: 2016 és 2025 harmadik negyedéve között több mint 10 százalékponttal 20 százalék alá esett.

15. ÁBRA: NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSOK SZÁMA A SZERZŐDÉS TÍPUSA SZERINT ADOTT ÉV VÉGÉN (DARAB)

*III. negyedév vége

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

A nyugdíjbiztosítások esetében a NAV általi adatszolgáltatásból¹⁰ kiderül, hogy a 2024-es évről szóló szja-bevallások alapján 413,1 ezren jelezték igényüket adójóváírásra összesen 24,8 milliárd forint értékben. Előbbi esetében ez a megelőző évhez képest 5 százalék feletti, míg utóbbi esetében 13 százalékot is meghaladó növekmény.

A nyugdíjbiztosítások díjbevételeit tekintve 2016 óta folyamatos bővülés figyelhető meg, aminek eredményeként 2024-re több mint négyszeresére, közel 170 milliárd forintra nőtt a bevétel. A unit-linked nyugdíjbiztosítások esetében ennél is magasabb bővülés látható, míg a klasszikus nyugdíjbiztosításokból származó díjbevétel közel a háromszorosára emelkedett. Ebből adódóan a klasszikus nyugdíjbiztosítások díjbevételeinek aránya alapvetően mérséklődő trendet mutatott, annak csökkenése igazán 2019-et követően

¹⁰

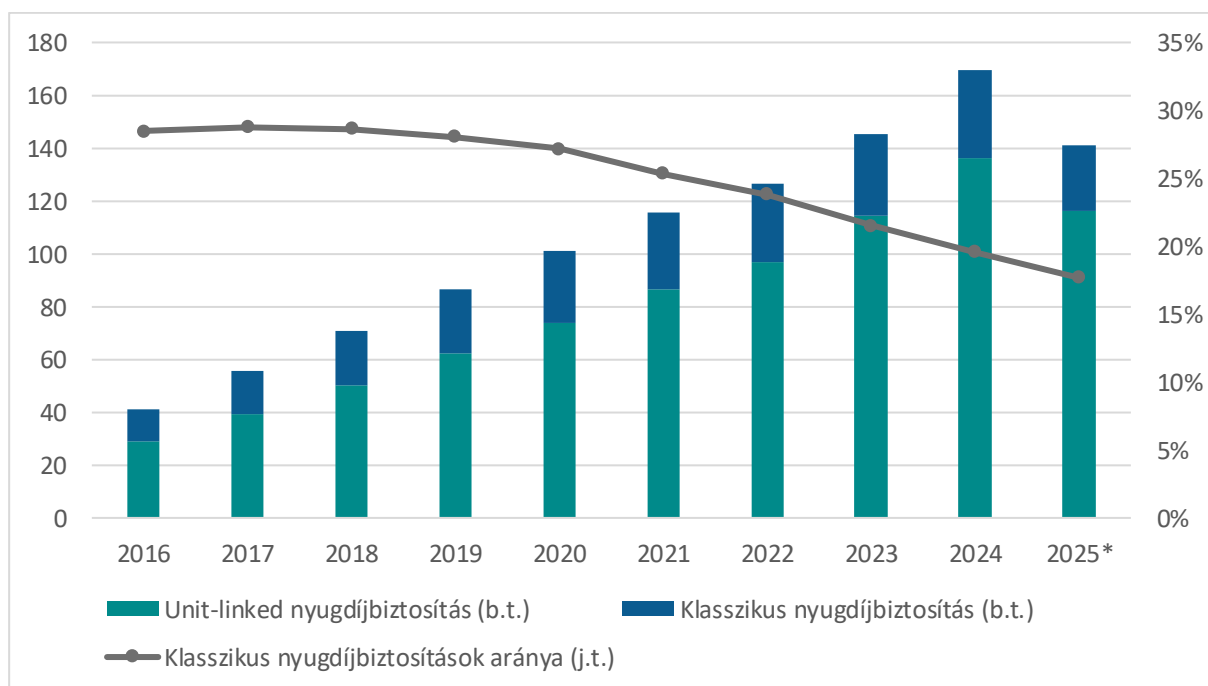
(2026.01.27.)

<https://grantis.hu/tizezreket-kapott-vissza-iden-1-millio-magyar-az-adojabol-te-koztuk-vagy/>

gyorsult fel: 2016-ban és 2019-ben is még 28 százalék feletti értékeket figyelhattunk meg, ez azonban 2024-re 20 százalék alá esett.

A 2019–2024-es időszakban közel duplájára nőtt a nyugdíjbiztosításokból származó díjbevétel, ami reálértéken is 30 százalékot közelítő növekményt jelent. A unit-linked típusú szerződések esetében ennél is magasabb, 44,6 százalékos reálértéken vett bővülés figyelhető meg, azonban a klasszikus nyugdíjbiztosítások díjbevétele 10 százalékos visszaesést mutatott az inflációval korrigálva ebben az időszakban. 2025 első három negyedévének adatai alapján a díjbevételek tovább növekedhetnek éves szinten is 2024-hez képest: a harmadik negyedév végéig az előző éves bevételek 83,4 százaléka folyt be, ami időarányosan bővülést vetít előre. Ezen belül is a unit-linked termékek esetében várható a növekvő tendencia folytatódása, míg a klasszikus nyugdíjbiztosítások esetében az első három negyedévben a tavalyi bevételek háromnegyede folyt be, így stagnálás körüli helyzet valószínűsíthető, amennyiben az ebben az időszakban tapasztalt dinamika az év utolsó negyedévében is fennmaradt. Ebből adódóan pedig a klasszikus nyugdíjbiztosítások részesedése a teljes díjbevételből tovább csökkenhetett 2025-ben is, a harmadik negyedév végén 17,7 százalékon állt.

16. ÁBRA: NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSOKBÓL SZÁRMAZÓ DÍJBEVÉTEL A SZERZŐDÉS TÍPUSA SZERINT ADOTT ÉV VÉGÉN (MILLIÁRD FORINT)

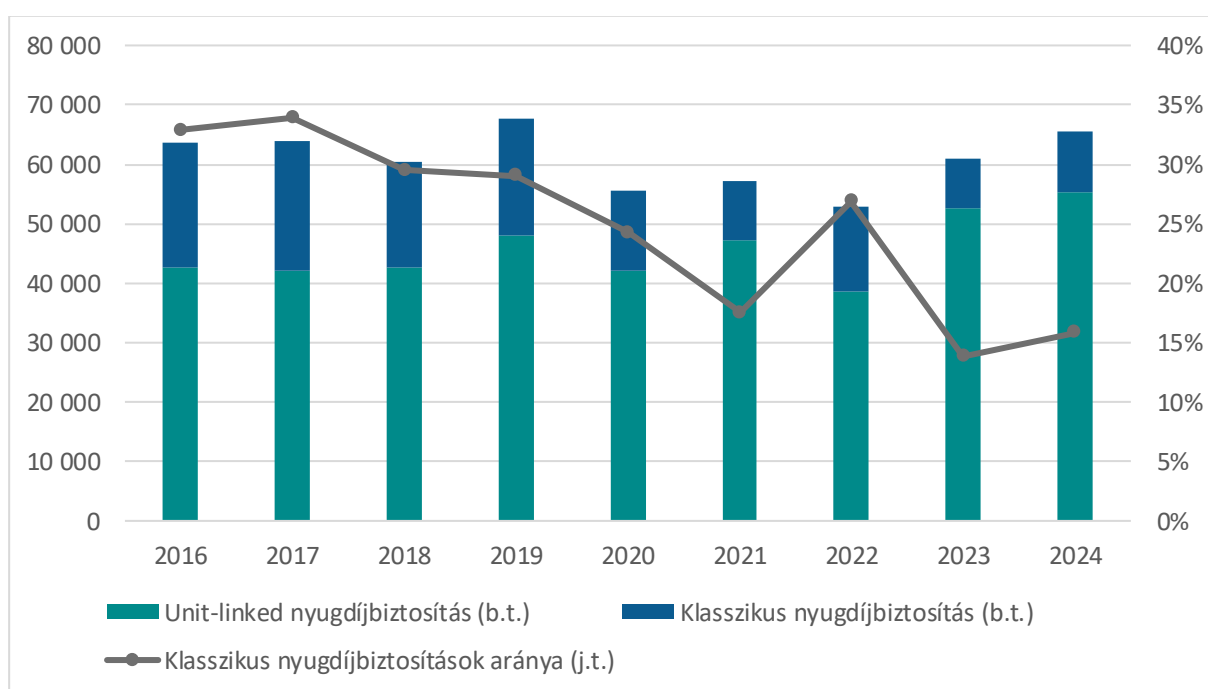

*III. negyedév vége

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

Az új nyugdíjbiztosítási szerzések darabszáma egyedül a koronavírus-járványt követő években mutatott kisebb visszaesést, egyébiránt 2016 óta vizsgálva 60 ezer darab körül stagnált. Az új szerzéseket tekintve is megmutatkozik az eltolódás a unit-linked típusú szerződések irányába: 2016-ban még közel a harmadát adták a klasszikus nyugdíjbiztosítások az új szerzéseknek, míg 2024-ben ez az arány már a 16 százalékot sem érte el.

17. ÁBRA: ÚJ NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI SZERZÉSEK A SZERZŐDÉS TÍPUSA SZERINT ADOTT ÉV VÉGÉN (DARAB)

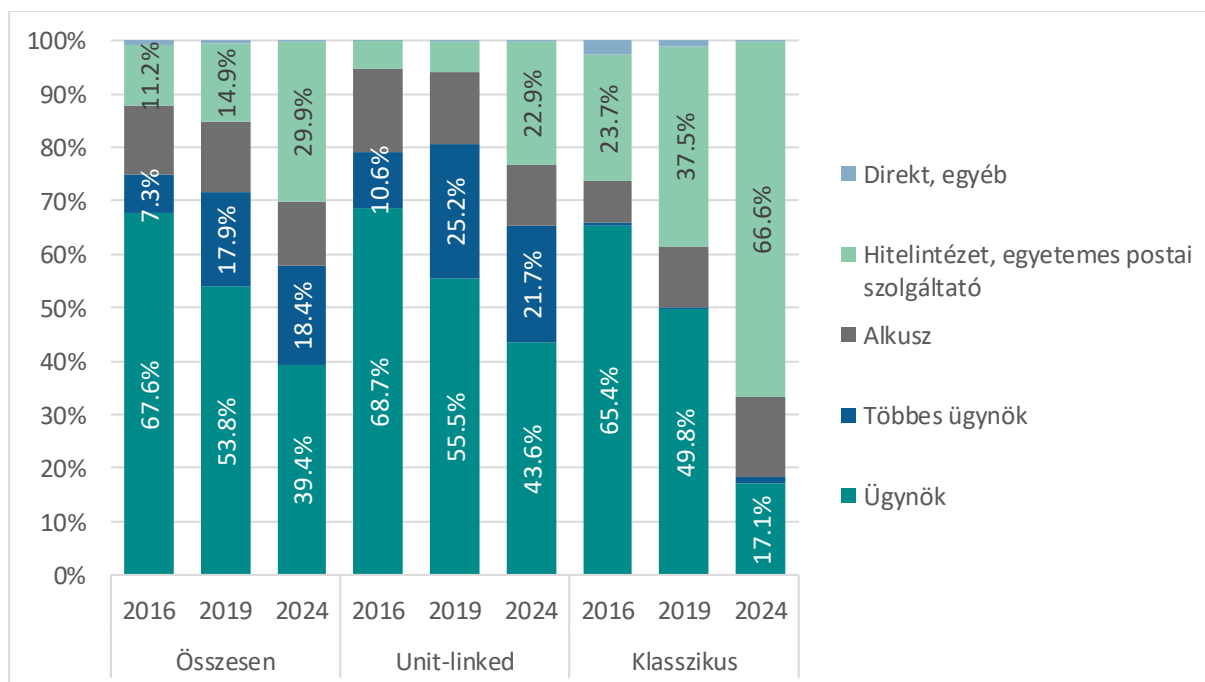
Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

Az új szerzések megoszlását az értékesítők szerinti bontásban is megvizsgálhatjuk, a nyugdíjbiztosítások az alábbiak szerint kerülhetnek értékesítésre:

- direkt módon, azaz közvetlenül a biztosító által;
- hitelintézet vagy egyetemes postai szolgáltató közvetítésében;
- alkusz, azaz biztosítótól független ügynök által, a biztosítást kötni kívánó megbízásából;
- ügynök által, aki egy adott biztosítóval áll szerződésben, kizárólag annak termékeit kínálja;
- többes ügynök által, aki több biztosítóval is szerződésben áll, azok termékeit kínálja.

Megfigyelhető, hogy 2016 óta az ügynökök általi új szerzések aránya folyamatosan mérséklődik, 2024-re közel 30 százalékponttal 40 százalék alá esett. Ezzel párhuzamosan azonban a hitelintézet, posta általi közvetítés aránya megközelítőleg a háromszorosára emelkedett, de a többes ügynökök általi szerzések aránya is közel az ötödét adta 2024-ben az összes új szerzésnek, több mint 10 százalékpont növekedést követően. A nyugdíjbiztosítási szerződések típusait tekintve a klasszikusak esetében látható a legjelentősebb átrendeződés: míg 2016-ban még az ügynökökhöz volt köthető az új szerzések kétharmada, addig ez 2024-re megfordult, és már a hitelintézetekről, postai szolgáltatókról mondható el ugyanez. Ezzel együtt a többes ügynökök lényegében továbbra sem szereplői ennek a piacnak, illetőleg az alkuszok már az ügynökökhöz hasonló mértékben vannak jelen a 2024-es évben. A unit-linked típusú nyugdíjbiztosítási szerződések esetében is megfigyelhető a hitelintézet, egyetemes postai szolgáltató térnyerése: míg 2016-ban és 2019-ben is csak az új szerzések 5–6 százaléka volt ezekhez köthető, addig 2024-ben ez az arány már a 23 százalékot közelítette. A többes ügynökök jelenléte is fokozódott ebben a szegmensben, 2016 és 2024 között duplájára nőtt az új szerzéseik aránya. Az átrendeződés ezen a részpiacon is az ügynökök kárára történt, akiknek harmadával csökkent a részesedése az új szerzésekből a 2016–2024-es időtávon vizsgálva.

18. ÁBRA: NYUGDÍJBIZTOSÍTÓK ÚJ SZERZÉSEINEK MEGOSZLÁSA ÉRTÉKESÍTŐK SZERINT

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

Az új szerzések állománydíja és díjbevétele 2016 és 2024 között közel másfélszeresére, 20,5 milliárd forintra emelkedett. 2019-től nézve ez a növekmény 25 százalékot tesz ki, ami azonban reálértéken jelentős, 20 százalékot közelítő visszaesést jelent. Az értékesítők szerinti megoszlásban pedig nem látható jelentősebb eltérés az új szerzések darabszámához képest.

Összességében tehát belátható, hogy a különféle közvetítőknek továbbra is kiemelt szerepe van a nyugdíjbiztosítások piacán, érdemben járulnak hozzá a penetráció növeléséhez. Azonban ennek ára van, ami pedig ezen termékek költségeiben is megmutatkozik, az értékesítők jutalékát ugyanis ki kell termelnie a biztosítótársaságoknak. Ebből adódóan az ügyfélérdek szempontjából tekintve viszont nem feltétlenül mondhatjuk el, hogy kívánatos a lakosság minél szélesebb körű hozzáférése ezen nyugdíjmegtakarítási konstrukcióhoz.

A piac nagyobb szereplőinek termékkínálatát¹¹ tekintve a unit-linked nyugdíjbiztosítások esetén 10 éves időtávon az átlagos TKM¹² 2,3–4,5 százalék között, míg 20 éves időtávon 2,1–3,9 százalék között alakul. A klasszikus nyugdíjbiztosítások esetében sokkal szűkösebb a termékkínálat, ami összhangban van az értékesítési és bevételi adatokkal. A 2026. január 13-i adatok alapján a MABISZ mindössze 10 darab ilyen terméket listáz, amelyek TKM értéke 10 éves időtávon 2,5–8,3 százalék között, 20 éves időtávon pedig 2,1–8,8 százalék között szóródik. A rövidebb időtávon az átlagos TKM 4,8 százalékot, a hosszabb időtávon pedig 4,2 százalékot tett ki.

Ezek alapján tehát az önkéntes nyugdíjpénztárakhoz képest egy jóval drágább konstrukcióról beszélhetünk, illetve érdemes megjegyezni, hogy a legkisebb TKM-értékekkel bíró nyugdíjbiztosítások euró alapú befektetési lehetőséget kínálnak – tehát a forintban megtakarítani szándékozók a sávhatárok aljánál magasabb átlagos költségekkel kalkulálhatnak.

3.2.3. Nyugdíj-előtakarékossági számla

A NYESZ értékpapírszámlák száma a 2010-es években mérséklődő trendet mutatott, ami egészen a 2023-as év harmadik negyedévének végéig kitartott: ebben az időszakban közel 160 ezerről 90 ezer darab alá esett ezen értékpapírszámlák száma, ami 44 százalékos csökkenés. Ezt követően azonban növekedésnek indult a penetráció, 2023 harmadik negyedévének vége és 2025 vége között 15 százalékot meghaladó

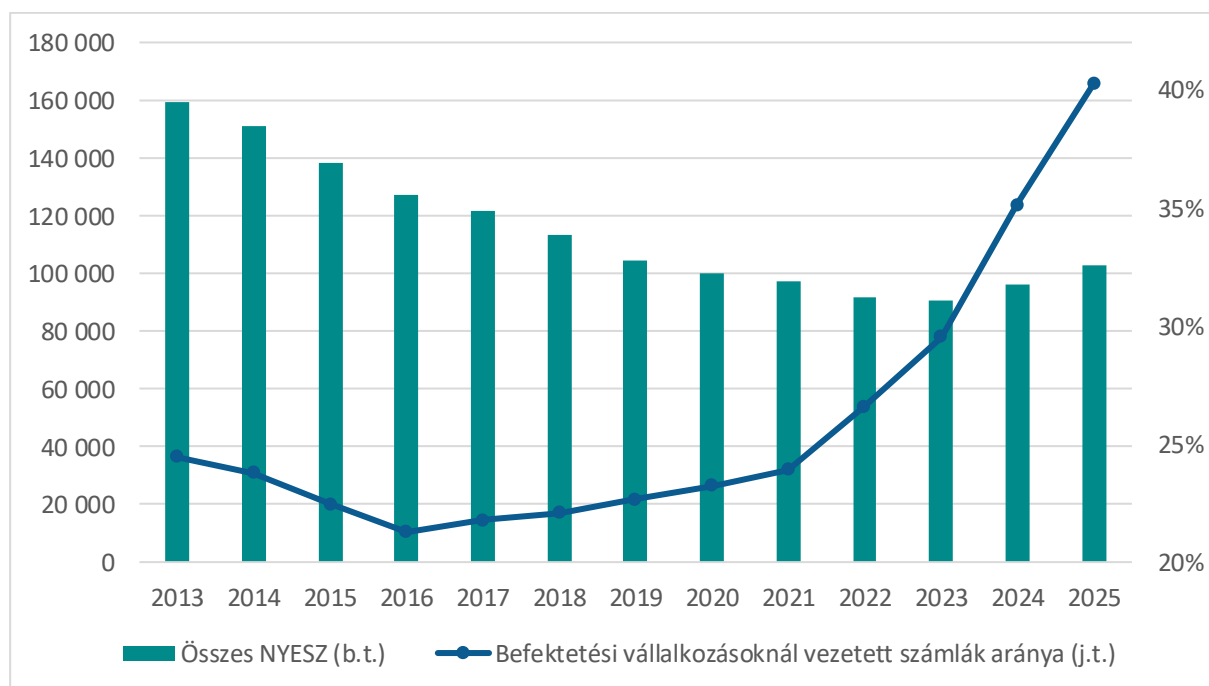
¹¹ <https://mabisz.hu/wp-content/uploads/tkm/tkm-adatbazis-20260113-publikacio.pdf> (2026.01.26.)

¹² A nyugdíjbiztosítások esetén TKM-sávok kerülnek meghatározásra minimum és maximum értékekkel. Ezen termékek esetében a befektetés elején nagyobb költségeket számítanak fel, ami magasabb TKM-mel jár, mint a befektetés végén. Az átlagos érték a minimum és maximum értékek átlagára vonatkozik, ezekből tüntettük fel a legkedvezőbb, azaz legalacsonyabb átlagos TKM-mel rendelkező, illetve a legkedvezőtlenebb, azaz legmagasabb átlagos TKM-mel bíró konstrukció értékét.

bővülést figyelhattunk meg, ezzel több mint 100 ezer NYESZ-t vezetett a lakosság. Ez éves alapon is 10 százalékot meghaladó növekményt jelent.

A NYESZ értékpapírszámlák számlavezetőit tekintve a 2010-es években nem figyelhető meg jelentősebb elmozdulás: a számlák 75–80 százaléka hitelintézeteknél, 20–25 százaléka pedig befektetési vállalkozásoknál volt. Ebben az arányban 2022-től állt be jelentősebb változás, a befektetési vállalkozások ugyanis ettől kezdve egyre nagyobb szerepet vállaltak ezen a részpiacon. Ennek eredményeként 2025 végére a 40 százalékot is meghaladta a befektetési vállalkozásoknál vezetett NYESZ értékpapírszámlák aránya. Ez pedig nemcsak egyszerű átrendeződést jelent a meglévő NYESZ-ek piacán, hanem az értékpapírszámlák darabszámának növekedéséből adódóan új ügyfelek bevonzását is a befektetési vállalkozások által. Ezt támasztja alá, hogy 2025 végére 2019-hez képest közel 75 százalékkal bővült az itt vezetett értékpapírszámlák száma, de 2024 végéhez képest is 20 százalék feletti növekmény figyelhető meg. Azonban ez továbbra is csak azt jelenti, hogy a befektetési vállalkozásoknál vezetett NYESZ értékpapírszámlák darabszáma 2025 végére meghaladta a 2013. végi szintet – ezzel szemben viszont a hitelintézeteknél vezetett számlák száma lényegében a felére esett ebben az időszakban.

19. ÁBRA: NYESZ ÉRTÉKPAPÍRSZÁMLÁK SZÁMA ADOTT ÉV VÉGÉN (DARAB)

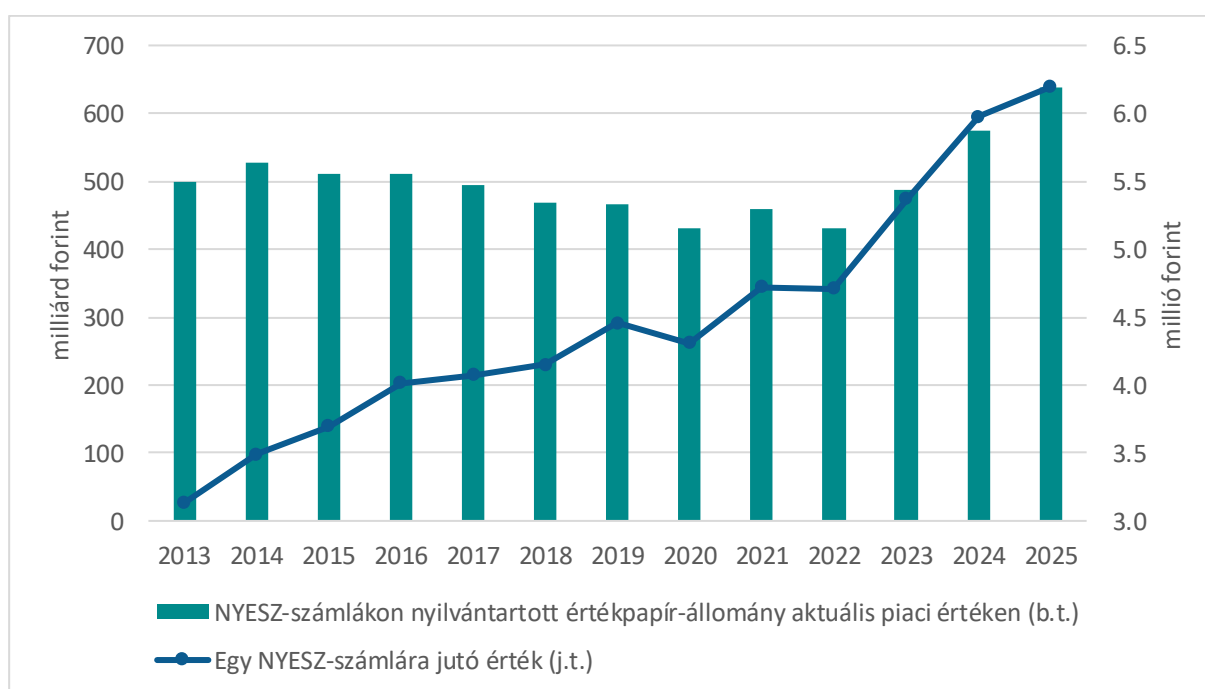

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

A NYESZ értékpapírszámlákon nyilvántartott értékpapír-állomány piaci értéke alapvetően csökkenő trendet írt le 2022-ig bezárólag, 500 milliárd forintról 14 százalékkal

mérséklődött. Ezzel együtt azonban az egy számlára jutó érték – a számlák darabszámának csökkenésétől nem függetlenül – a másfélszeresére, megközelítőleg 5 millió forintra nőtt. A 2022-es évet követően viszont dinamikus bővülés figyelhető meg a számlákon nyilvántartott érték tekintetében, 2025 végére 48,2 százalékkal 640 milliárd forint közelébe emelkedett ez az összeg – ez reálértéken 16,4 százalékos növekedésnek felel meg. Az egy számlára jutó érték ennél valamelyest kisebb mértékben – összefüggésben az értékpapírszámlák darabszámának növekedésével – 31,6 százalékkal nőtt 2022 végéhez képest, ami minimális, 3,4 százalékos bővülést eredményez inflációval korrigálva.

20. ÁBRA: NYESZ ÉRTÉKPAPÍRSZÁMLÁKON NYILVÁNTARTOTT ÉRTÉK ADOTT ÉV VÉGÉN

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

A 2023-as év tehát a NYESZ-számlákat tekintve fordulópontként jelentkezik, ezt követően mind a számlanyitások, mind az azokon elhelyezett összeg bővülésnek indult, egy legalább egy évtizede tartó negatív trendet megtörve – ebben alapvetően két tényező játszott főszerepet. 2023 júliusától módosult az egyes betétípusokból származó kamatjövedelmek után fizetendő adó mértéke: ekkortól az ezt megelőzően érvényben lévő 15 százalékos személyi jövedelemadó mellett már 13 százalékos szociális hozzájárulási adót is meg kell fizetni. Azonban a NYESZ-számlák esetén a nyugdíjkorhatár betöltése után adómentesen hozzáférhetővé válik a kamatjövedelem is, amennyiben már legalább 10 év eltelt a számlanyitás óta – ebben az esetben tehát sem szja-t, sem pedig szocho-t nem kell

megfizetni. Így a NYESZ vonzereje a 2023-as év közepétől kezdve egyértelműen emelkedett, ami az új számlanyitások tekintetében is megmutatkozik.

A NYESZ népszerűségének növekedésében ennél vélhetően kisebb, de releváns hatása lehetett közvetett módon annak, hogy 2024 februárjától a Magyar Államkincstárnál (MÁK) is nyitható ilyen típusú értékpapírszámla. Az ebből adódó hírverés szélesebb körben is megismertethette a nyugdíjcéltra takarékoskodókat vagy takarékoskodni szándékozókat a NYESZ nyújtotta előnyökkel, illetve a szolgáltatókat is az ügyfélkörük bővítésére, avagy megtartására, ezzel kapcsolatos kampányok, akciók meghirdetésére sarkallhatta. A MÁK-nál nyitott NYESZ-ek azonban a fenti, MNB által közölt adatsorokban nem jelennek meg – az erre vonatkozó adatok is csak sajtómegjelenésekből¹³ gyűjthetők össze. Ezek alapján a MÁK-nál a bevezetést követő egy évben több mint 5 ezer NYESZ-t nyitottak az ügyfelek, amelyek átlagos számlaértéke 650 ezer forint volt. Az Államkincstárnál NYESZ-számlát nyitók átlagéletkora 49 év volt az első évben, vagyis ugyanaz a tendencia volt jellemző, mint a nyugdíjpénztáraknál: a nyugdíjhoz már közelebb álló, középkorú lakosság körében népszerűbb előtakarékosági forma, míg a fiatalok inkább más befektetési lehetőségeket választanak – ebben pedig a 10 éves időkorlátnak is szerepe lehet. 2025 novemberének végéig további 1 000 darab számlanyitás történt a MÁK-nál, így összesen 6 154 személynek volt NYESZ értékpapírszámlája, az egy főre jutó átlagos számlaérték pedig 1 millió forint közelébe emelkedett. Azaz a számlák darabszáma nagyjából 20, az átlagos számlaérték pedig 50 százalékkal bővült kevesebb mint egy év leforgása alatt. A MÁK-nál lévő teljes NYESZ-állomány pedig lényegében megduplázódott: 2024. év végén még 3, míg 2025. november végén már több mint 6 milliárd forintot tett ki. A kincstári NYESZ a többi szolgáltatóhoz képest előnyösebb költségek szempontjából, mivel mind a számlavezetés, mind a tranzakciók díjmentesek, míg az egyes pénzügyintézeteknél mindkettő költségvonzattal jár, szolgáltatónként eltérő mértékben. A MÁK esetében hátrányt jelent azonban, hogy csak magyar állampapírok vásárolhatóak, azon belül is csak forint alapúak, míg a hitelintézeteknél és befektetési vállalkozásoknál ilyen megkötések nincsenek. Összességében azonban még a befektetési vállalkozásoknál vezethető NYESZ-ek esetében fennálló költségek is jóval elmaradnak a többi nyugdíj-előtakarékosági formát övező költségektől.

A MÁK-nál, valamint hitelintézeteknél és befektetési vállalkozásoknál vezetett NYESZ-ek figyelembevételével együtt, a 2024-es évről szóló szja-bevallások alapján 43,9 ezren

¹³ <https://grantis.hu/gyorsan-belehuztak-a-gyujtogetesbe-a-magyarok-mar-ennyi-penz-van-a-kincstari-nyesz-szamlakon/> (2026.01.27.)
<https://grantis.hu/tizezreket-kapott-vissza-iden-1-millio-magyar-az-adojabol-te-koztuk-vagy/> (2026.01.27.)
<https://grantis.hu/szep-csendben-ennyi-penzt-halmozta-fel-egy-ev-alatt-a-magyarok-a-kincstari-nyesz-szamlajukon/> (2026.01.27.)

jelezték igényüket adójóváírásra összesen 3,1 milliárd forint értékben – mindkettő több mint 30 százalékos bővülést jelent a megelőző évhez képest.

2. táblázat: Nyugdíj-előtakarékossági formák összehasonlítása

	Önkéntes nyugdíjpénztár	Nyugdíjbiztosítás	Nyugdíj-előtakarékossági számla
Minimális befizetés	Van, pénztáranként változó	Van, biztosítónként változó	Rendszeres nincs, számlanyitáskor 5 ezer forint
Munkáltatói hozzájárulás	Van	Nincs	Nincs
Adókedvezmény	Éves befizetés 20 százaléka, max. 150 ezer forint	Éves befizetés 20 százaléka, max. 130 ezer forint	Éves befizetés 20 százaléka, max. 100 ezer forint
Egyéb felhasználási cél	Átmenetileg lakáscélra felhasználható	Nincs, de életbiztosítással kombinálható	Nincs
Adómentes hozzáférés	Nyugdíjkorhatár elérése után	Nyugdíjba vonulás után	Nyugdíjkorhatár elérése után, amennyiben eltelt minimum 10 év a számlanyitás óta
Szükséges befektetési ismeretek mértéke	Alacsony	Közepes	Magas
Költségek	Közepes	Magas	Alacsony

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ gyűjtése

3.3. Egyéb öngondoskodási formák

Az eddigiekben részletezett lehetőségek számítanak az öngondoskodás klasszikus, leginkább bevett, elterjedt formáinak. Ezeken kívül is vannak azonban még egyéb lehetőségek, amelyek az öngondoskodás határterületén helyezkednek el, így említést érdemelnek – ezek közül is a leginkább relevánsnak a tartós befektetési számla mondható. Továbbá vannak olyan lehetőségek is, amelyek különböző váratlan, adott esetben csökkent keresőképeséssel járó élethelyzetek támogatására szolgálnak. Ilyen lehet jelentősebb egészségügyi kiadás vagy valamilyen előre nem látható, munkavégzést korlátozó betegség

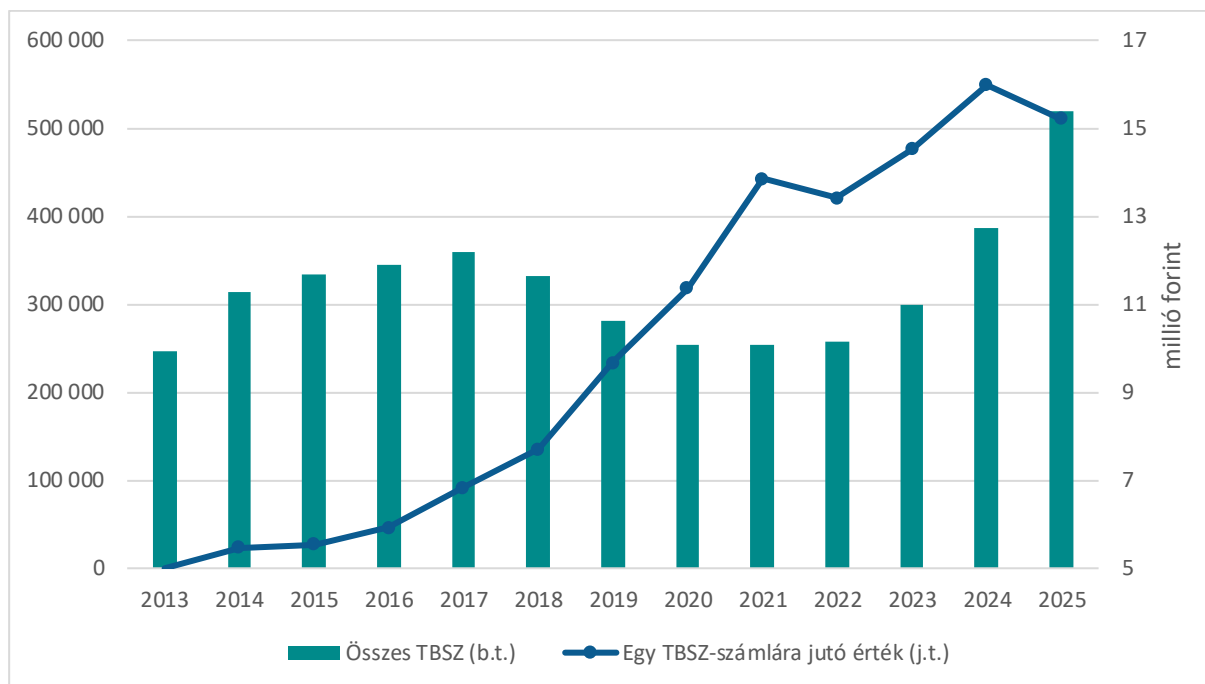
vagy baleset. Az egyéb lehetőségek közé sorolhatjuk még a lakáscélú megtakarítást szolgáló lakástakarékot is, így ez is említést érdemel.

3.3.1. Tartós befektetési számla

A tartós befektetési számla (TBSZ) egy hitelintézeteknél, befektetési vállalkozásoknál vezethető értékpapírszámla, amely bizonyos elemeiben hasonlít a NYESZ-hez. TBSZ-ből adott évben egy szolgáltatónál egy számla nyitható, de más szolgáltatóknál ettől függetlenül nyitható további számla. A nyitáskor szükséges minimum 25 ezer forintot a számlára befizetni, ez a nyitás feltétele. A nyitás éve egy úgynevezett felhalmozási vagy gyűjtőév, ebben az évben fizethet be tetszés szerinti összeget a számlára a számlatulajdonos, amiből értékpapírok vásárolhatók. Az első évet követően további befizetésre nincs lehetőség, csak a számlán már meglévő összeg használható fel befektetési célokra. A TBSZ-en keletkező kamat- és osztalékbevétel alapvetően adóköteles, amennyiben azt a tulajdonos a gyűjtőévet követő 3 éven belül ki akarja venni a számláról. Ekkor a NYESZ-hez hasonlóan 15 százalékos személyi jövedelemadó, illetőleg 13 százalékos szociális hozzájárulási adó terheli a nyereséget. Amennyiben azonban a 3. év végén kerül kifizetésre az összeg (akár csak részben is), úgy már kedvezményes az adózás: 10 százalékos szja-t és 8 százalékos szocho-t kell megfizetni. 3 és 5 év között is érvényes a kedvezményes adózás, azonban ekkor bármilyen kifizetés „feltörésnek” számít, azaz a teljes összeget ki kell venni, a TBSZ megszűnik. A teljes befektetési időtáv a TBSZ esetében a gyűjtőévet leszámítva 5 év, ezen időszak végén a számlán esetlegesen keletkező nyereség is teljesen adómentesen férhető hozzá.

A vezetett TBSZ értékpapírszámlák száma 2014 óta 300 ezer darab körül alakult, fordulat ebben – a NYESZ-hez hasonlóan – a 2023. évi adómódosítás, azaz júliustól a szocho kamatjövedelmekre történő bevezetését követően állt be. 2023 júniusának végén valamivel több mint 270 ezer TBSZ számlát tartottak nyilván, ez 2025 végére 520 ezer közelébe emelkedett, ami 90 százalékot közelítő emelkedésnek felel meg bő két év alatt. Ennek a legnagyobb része a befektetési vállalkozásokhoz köthető, esetükben több mint duplájára nőtt a TBSZ-ek száma ezen időszakban – ezzel a 2010-es években jellemző 30 százalékos részesedésük már az 50 százalékot közelíti a hitelintézetek mellett az összes számla tekintetében. A TBSZ-eken nyilvántartott értékpapír-állomány aktuális piaci értéke a számlák számával ellentétben folyamatos emelkedést mutatott, az elmúlt bő egy évtizedben többszörösére nőtt, csak a 2023-as adómódosítás óta több mint a duplájára. Az egy számlára jutó érték 2025 végén 15,2 millió forintot tett ki, ez az adóváltozáskor még 13,1 millió forinton alakult – a jelentős értékpapírszámla-bővülés ellenére tehát itt is történt egy 16 százalékos növekedés.

21. ÁBRA: TBSZ ÉRTÉKPAPÍRSZÁMLÁK SZÁMA ÉS AZ EGY SZÁMLÁRA JUTÓ ÉRTÉK ADOTT ÉV VÉGÉN (DARAB)

Forrás: MNB, MGFÜ Gazdaságelemzési Központ számítása

3.3.2. Egészségbiztosítás

A magán egészségbiztosítások célja, hogy az állami egészségügyi ellátáson felül a szerződésben meghatározott magánegészségügyi szolgáltatások igénybevételét is lehetővé tegye – ezért cserébe a biztosított meghatározott díjat fizet havonta. A legtöbb konstrukció keretében a biztosító szerződést köt az egészségügyi intézménnyel, a biztosított igénybe veszi az ellátást, majd a biztosító és az intézmény elszámol egymás között. Egészségbiztosítás nyújtható bérén kívüli juttatásként is, azonban nem vonatkoznak rá a különféle cafeteria-elemekre jellemző adózási kedvezmények.

Az egészségbiztosítás előnyei közé tartozik, hogy a magánellátásban lényegesen rövidebb várakozási idővel elvégeztetheti a biztosított a vizsgálatokat, mint az állami ellátásban vagy épp biztosítás nélkül. Továbbá, ha a biztosítottnak rendszeresen szüksége van a biztosításban foglalt ellátásokra, úgy még mindig olcsóbb lehet a biztosítás díját fizetni, mint a vizsgálatok biztosítás nélküli költségeit. Hátránya azonban, hogy a többféle ellátás, a rosszabb egészségügyi állapot, a magasabb életkor egyaránt növeli a biztosítás díját, ami így annak a csoportnak lesz a legköltségesebb, amelynek a nagyobb szüksége lenne rá. Valamint az egészségbiztosítás korlátozottan felhasználható, ugyanis főként a legolcsóbb alapsomagok esetében szűkösebbek a szolgáltatási lehetőségek, szemben például az egészségpénztárak szolgáltatási palettájával. Továbbá kiemелendő, hogy az

egészségbiztosítás után nem igényelhető adóvisszatérítés sem – szemben például a nyugdíjbiztosítással.

3.3.3. Egyéb élet-, betegség- és balesetbiztosítások

A biztosításokkal az előre nem látható, váratlan káresetekkel fellépő anyagi nehézségek mérsékelhetők. A szerződésben rögzített esemény bekövetkezése esetén a biztosító vállalja, hogy meghatározott összeget fizet a biztosított félnek, aki ezért rendszeres biztosítási díjat fizet. Számos területen elérhetőek biztosítások az élet-, baleset- és betegségbiztosításokon felül, úgymint gépjárműbiztosítás, lakásbiztosítás, utasbiztosítás – ezekre jelen elemzésünkben nem térünk ki. Az élet-, betegség-, illetve balesetbiztosítások lényege, hogy a biztosítási esemény bekövetkeztekor a biztosító kifizeti a szerződésben meghatározott összeget a szerződő fél számára. Ez nem egyenlő a kár mértékével, mivel sok esetben anyagiakban nem kifejezhető a veszteség. A három típust gyakran egy szerződéssel le lehet fedni, valamint az életbiztosítások gyakran nyugdíjbiztosítással is kiegészülnek.

Az életbiztosításokon belül is elkülöníthetők különböző konstrukciók, ezeknek két alapvető típusa van: a haláleseti és az elézési biztosítás.¹⁴ Haláleseti (másnéven kockázati) életbiztosítás keretében a biztosított halála esetén az előre meghatározott kedvezményezett(ek) számára kifizeti a biztosító a szerződésben foglalt összeget. Az ilyen jellegű biztosítás lehetőséget nyújt az örökösök halálesettel járó anyagi terheinek fedezésére, úgymint a temetési költségekre vagy a biztosított adósságainak rendezésére. Amennyiben a biztosítás lejáratkor a biztosított még életben van, úgy a biztosítónak nincs fizetési kötelezettsége. Az elézési biztosítás esetén a lejáratkor a biztosító kifizeti a szerződésben meghatározott összeget, amennyiben a biztosított életben van. Haláleset esetén a biztosítás megszűnik, a felhalmozott megtakarítást és a hozamot a kedvezményezett(ek) részére fizeti ki a biztosító. A haláleseti és elézési biztosítás külön-külön nem jellemző, kombinációjuk a vegyes biztosítás.

3.3.4. Lakástakarék

A lakástakarék egy közép- vagy hosszú távú, lakáscélú megtakarítási forma, a lakástakarékpénztárak utódja. Míg korábban a lakástakarékpénztárak rendszerében a megtakarítást állami támogatás (mértéke az éves befizetések 30 százaléka, de maximum 72 ezer forint) is ösztönözte, egészen 2018-ig, az új lakástakarék-szerződésekre már csak az intézmények nyújthatnak kamatbónuszt. Ennek mértéke a megtakarítás futamidejétől és összegétől függően változhat, a hosszabb időtávra és magasabb havi befizetésre nagyobb

¹⁴ <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/biztositasok/eletbiztositasok/halaleseti-eleresi-es-vegyes-biztositas> (2026.01.12.)

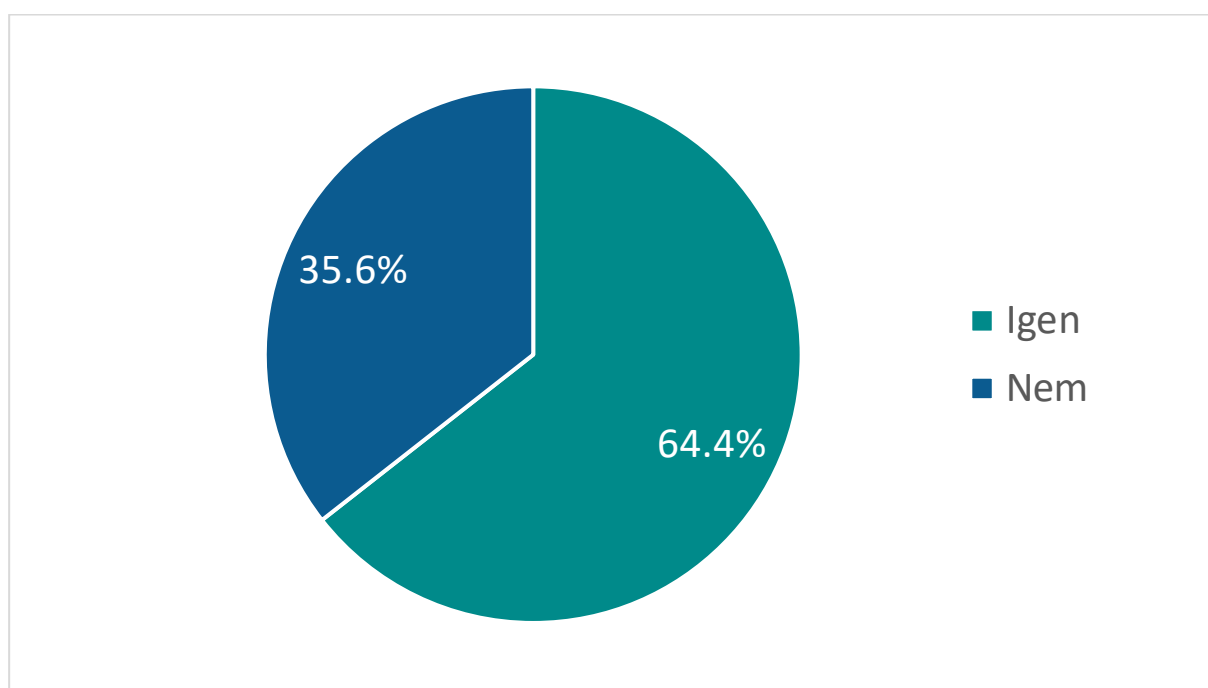
mértékű bónuszt fizetnek a szolgáltatók. Ugyanakkor a lakástakarék-megtakarítás teljesen adómentes, valamint életkortól és családi állapottól függetlenül bárki számára elérhető. Három intézmény nyújt lakástakarék-szolgáltatást Magyarországon: az OTP, az Erste, valamint a Fundamenta-Lakáskassza. A lakástakarék rendszeres befizetést igénylő, fix futamidejű konstrukció, ez szolgáltatótól függően 10 000–100 000 forint, valamint 4 és 15 év között változhat. Ez idő alatt minimum 46–178 havi befizetés szükséges. A felhalmozott összeg lakásvásárlásra, lakásépítésre, lakásfelújításra, beépített bútorok és háztartási gépek vásárlására vagy már meglévő lakáshitel kiváltására fordítható. A megtakarítás mellé lejáratkor fix kamatozású lakáshitel is felvehető az adott szolgáltatónál.¹⁵

¹⁵<https://bankmonitor.hu/megtakaritasok/lakastakarek> (2025.09.11.)

4.A vállalati felmérés eredményei

Megvizsgáltuk a béren kívüli juttatásokkal kapcsolatos attitűdöt primer kutatás keretében 104 darab kkv bevonásával. Az első kérdésnél felmértük, hogy a vállalatok hány százaléka rendelkezik béren kívüli juttatással, ez alapján a megkérdezettek közel kétharmada biztosít ilyen lehetőséget a munkavállalói számára.

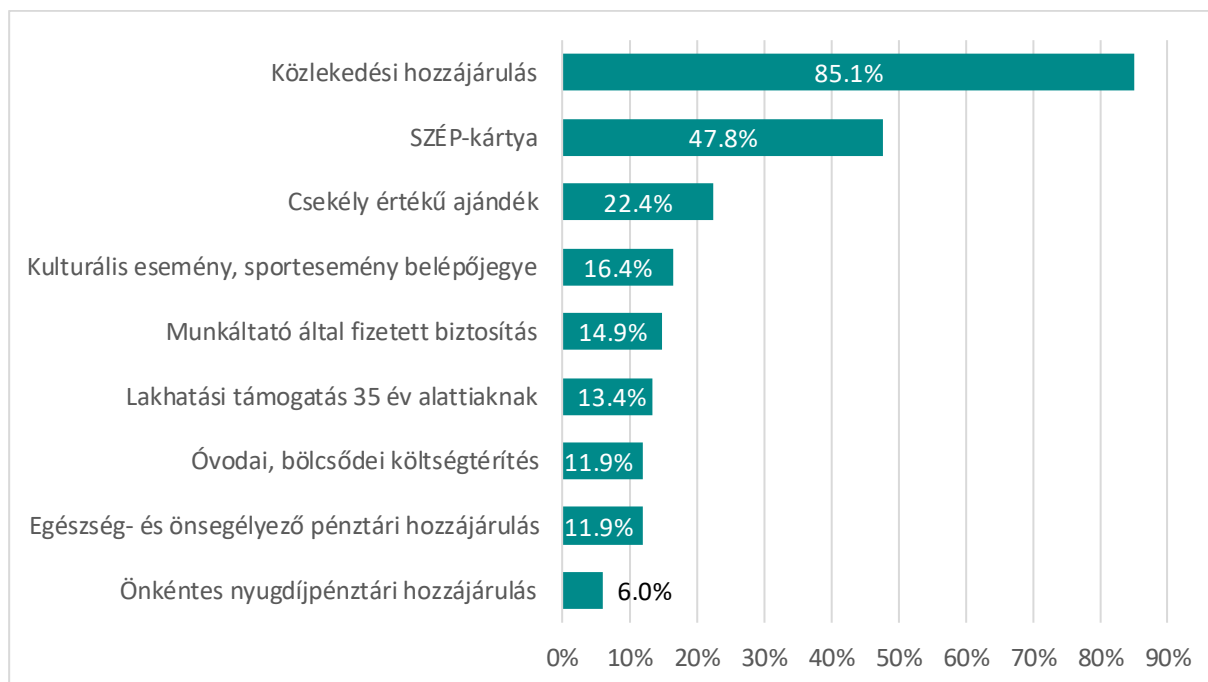
22. ÁBRA: AZ ÖN MUNKAVÁLLALÓI RÉSZESÜLNEK BÉREN KÍVÜLI JUTTATÁSBAN?

Forrás: MGFÜ Gazdaságelemzési Központ felmérése

Azon kkv-k körében, amelyek rendelkeznek béren kívüli juttatással, a legnépszerűbb konstrukciónak a közlekedési hozzájárulás bizonyult, amit a cégek túlnyomó többsége nyújt – ez többnyire törvényi kötelezettségükből is fakad. A megkérdezettek körében a második legnépszerűbb béren kívüli juttatási formának a SZÉP Kártya volt, ami a vállalatok közel felénél hozzáférhető, de a csekély értékű ajándék is 20 százalékos meghaladó arányban került említésre. A munkáltató által fizetett biztosítás közel 15 százalékos mértékben szerepelt, míg az önkéntes nyugdíjpénztári, illetőleg az egészség és önszegélyező pénztári hozzájárulás rendre 6 és 12 százalékos arányban került említésre a megkérdezett kkv-k körében. Utóbbi kettő esetében néhány vállalatnál mindkét forma hozzáférhető, ezt figyelembe véve elmondható, hogy a béren kívüli juttatást nyújtó kkv-k nagyjából 13 százaléka biztosít munkavállalói számára önkéntes nyugdíjpénztári, avagy egészség- és önszegélyező pénztári hozzájárulást.

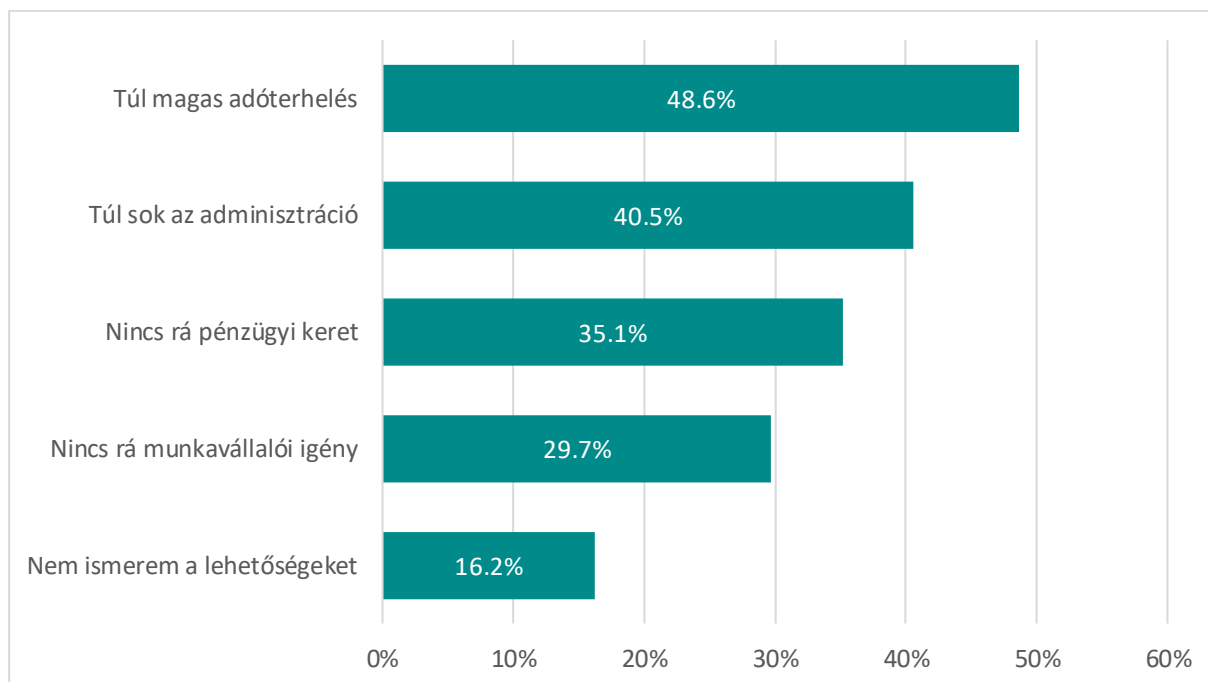
23. ÁBRA: MILYEN BÉREN KÍVÜLI JUTTATÁSOK VANNAK JELENLEG A CÉGNÉL? (EMLÍTÉS SZÁZALÉKÁBAN)

Forrás: MGFÜ Gazdaságelemzési Központ felmérése

Azon kkv-k körében, ahol nem érhető el béren kívüli juttatás, felmértük, hogy mi ennek az oka. A megkérdezettek többségénél a túl magas adóteher került megjelölésre, mint ok, de a túl sok adminisztrációt is a kkv-k több mint 40 százaléka említette. A forráshiány és a munkavállalói igény hiánya pedig egyaránt 30–35 százalékban volt magyarázat – illetőleg a vállalatvezetők egyes béren kívüli juttatási lehetőségekkel kapcsolatos ismeretsége sem teljes körű. Egyéb válaszlehetőség keretében 10 százalékot meghaladó mértékben hangsúlyozták a megkérdezettek, hogy a munkavállalók számára a kézhez kapott bér a fontos, ez motivál, egyértelműen ezt részesítik előnyben.

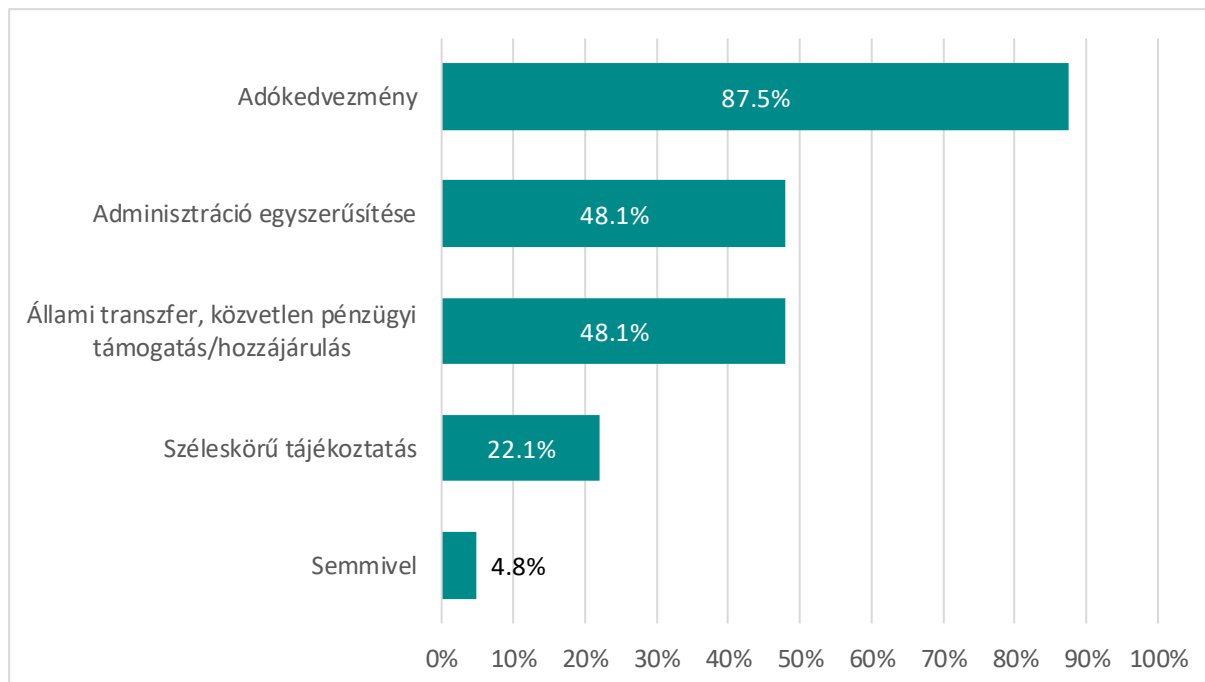
24. ÁBRA: MIÉRT NINCSENEK BÉREN KÍVÜLI JUTTATÁSOK JELENLEG A CÉGNÉL? (EMLÍTÉS SZÁZALÉKÁBAN)

Forrás: MGFÜ Gazdaságelemzési Központ felmérése

A megkérdezett kkv-k túlnyomó többsége szerint a leginkább kedvezőbb adóteherrel lehetne ösztönözni a munkáltatókat béren kívüli juttatás nyújtására. Közel felük emellett említette a bürokratikus terhek mérséklését, valamint a közvetlen állami támogatást is, mint megfelelő ösztönzőt. A tájékoztatásban azonban csak a megkérdezettek valamivel több mint ötöde lát lehetőséget. Egyéb válaszlehetőség keretében néhány említés érkezett arra vonatkozóan, hogy jobb gazdasági helyzetre lenne szükség a béren kívüli juttatások bővítéséhez, illetőleg volt jelzés arra vonatkozóan is, hogy többféle lehetőségre lenne szükség, amit a munkáltatók nyújthatnak.

25. ÁBRA: VÉLEMÉNYE SZERINT MIVEL LEHETNE ÖSZTÖNÖZNI A MUNKÁLTATÓKAT, HOGY ADJANAK BÉREN KÍVÜLI JUTTATÁST VAGY BŐVÍTSÉK A MEGLÉVŐ LEHETŐSÉGEKET? (EMLÍTÉS SZÁZALÉKÁBAN)

Forrás: MGFÜ Gazdaságelemzési Központ felmérése

5. Az öngondoskodás kapcsán azonosított kihívások

Az öngondoskodás fontossága megkérdőjelezhetetlen, hiszen megteremthető általa az a biztonságos anyagi háttér, ami segít például a váratlan élethelyzetek (betegség, munkanélküliség stb.) kezelésében vagy akár a nyugdíjas évek anyagi nyugalomban történő eltöltésében. Ebből adódóan az öngondoskodás fokozása kívánatos célként jelenik meg, ami a gyakorlatban az öngondoskodási termékekkel, szolgáltatásokkal élők penetrációjának növelésével (és a megtakarítás bővítésével) érhető el. Azonban a penetráció fokozását illetően számos kihívás azonosítható, ezeket az alábbiakban tekintjük át.

5.1. Pénzügyi tudatosság

Az öngondoskodás a pénzügyi tudatosság gyakorlatban történő manifesztációjaként is értékelhető, tanulmányunk megállapításai alapján pedig a magyar lakosság éppen ebből, azaz a gyakorlati tudásból szenved a legnagyobb hiányt. Jól látható, hogy az öngondoskodás és a pénzügyi tudatosság nem egymástól független vagy egymásból következő, hanem egymással kölcsönhatásban álló tényezők. Az elméleti tudás elsajátítása önmagában nem elég, annak gyakorlatba történő átültetése pedig csak tényleges öngondoskodási tevékenység során valósítható meg. Ennek megvalósulásához azonban szükséges az elemi szándék az öngondoskodásra, ami sok esetben hiányzik. Ehhez hozzájárul, hogy a különböző öngondoskodási lehetőségek ismertségét illetően vannak hiányosságok a magyar lakosság körében, beleértve az azokhoz kapcsolódó állami támogatásokat, azaz az adóvisszatérítéseket is. Ugyanakkor az elméleti pénzügyi tudás tekintetében a hazai lakosság általánosságban jól teljesít, viszont az oktatás frontális jellegét illetően szükséges lenne egy gyakorlatiasabb megközelítést alkalmazni, illetőleg tovább szélesíteni az oktatáshoz való hozzáférés lehetőségét.

Számos képzés áll rendelkezésre a pénzügyi tudatosság fejlesztésére és ezek elérése is növekvő trendet mutat, azonban hatékonyságuk növelése előtt több kihívás tornyosul:

- hiányzik az eredményesség visszamérése;
- nincs kiforrott, egységes tematika, keretrendszer;
- a tananyagok korlátozottan állnak rendelkezésre, nem hozzáférhetőek;
- túl rövidek a képzések;
- a túl sok feldolgozott téma miatt nem képesek megfelelően mély ismeret átadására;

- nem célzottak a képzések, a pénzügyileg leginkább sérülékeny csoportokhoz nem jutnak el.

A pénzügyi tudatosság hatékony fejlesztéséhez tehát szükséges egy átfogó stratégia megalkotása, amely meghatározza az oktatási kereteket, kifejezetten nagy hangsúlyt fektet a gyakorlatiasságra, valamint kezeli az előbbieken felsorolt kihívásokat is. Fontos továbbá a különböző öngondoskodási lehetőségek népszerűsítése, az azokkal járó különféle adóvisszatérítési lehetőség megismertetése a lakossággal, megtakarításra ösztönözve őket ezáltal.

5.2. Munkáltatói hozzájárulás

2026-ban a munkáltatói önkéntes pénztári befizetések bérként adóznak, így nem jelentenek versenyképes alternatívát más, kedvezőbb adózási feltételekkel nyújtható bérén kívüli juttatásokkal összevetve, mint például a népszerű és széles körben elterjedt SZÉP Kártyával. Ez természetesen arra ösztönzi, hogy az utóbbihoz hasonló kedvezményes juttatási formák felé forduljanak. Ez az önkéntes pénztárak esetében nemcsak a pénztári befizetéseket illető, munkáltatói hozzájárulás elmaradásából fakadó csökkenésben nyilvánul meg, hanem a taglétszámra is negatív hatást gyakorol. Ez könnyedén belátható, amennyiben áttekintjük Kravalik (2025) munkáltatói befizetések adóterhével kapcsolatos gyűjtését, ami az elmúlt 30 évet öleli fel, és összevetjük azt a taglétszám változásának alakulásával.

A SZÉP Kártya a 2012-es bevezetését követően hamar népszerűsége tett szert, pár hónapon belül 400 ezer kártya került kibocsátásra. Ekkor a SZÉP Kártyára történő munkáltatói feltöltések még azonos adóteherrel szembesültek az önkéntes pénztárakba történő hozzájárulásokkal – ez egészen 2016-ig állt fenn. Ebben az időszakban az egészség- és önszegélyező pénztárakba történő befizetések nagyobb hányada a munkáltatóktól származott, habár érdemi csökkenő trendet írtak le, míg az önkéntes nyugdíjpénztárak esetében hasonló trend mellett 2014-ben már a tagok általi befizetések tették ki a nagyobb részarányt. 2017–2018-ban a SZÉP Kártyához képest már közel 10 százalékponttal magasabb adóteherrel volt lehetőség önkéntes pénztári befizetésekre a munkáltatók által – ekkor már több mint 1 millió darab SZÉP Kártya volt a lakosnál. Ennek nyomán az egészség- és önszegélyező pénztáraknál a munkáltatói befizetések megközelítőleg lefeleződtek, de arányaiban véve az önkéntes nyugdíjpénztáraknál is érdemi csökkenés figyelhető meg. 2019-től kezdve az önkéntes pénztárakba történő munkáltatói befizetés bérként adózik, míg a SZÉP Kártya a korábnál is kedvezőbb, 28 százalékos adóteher mellett nyújtható a munkavállalók számára a meghatározott kedvezményes kereten belül. Ettől nem függetlenül a munkáltatói befizetések az egészség- és önszegélyező pénztárak esetében a felével, míg az önkéntes nyugdíjpénztáraknál a

negyedével estek vissza egyetlen év alatt – ezt követően részesedésük a teljes befizetésből előbbiek esetében mérséklődő pályára került, utóbbiak esetében pedig lényegében stagnált. A munkáltatói hozzájárulások adóterhe 2019 óta a szociális hozzájárulási adó csökkenése és a szakképzési hozzájárulás eltörlése okán valamelyest mérséklődött, azonban a SZÉP Kártyához képest még mindig közel 20 százalékponttal magasabb adóterhellel szembesülnek. A SZÉP Kártyák népszerűségének növekedése pedig töretlen maradt, a kártyák száma 3 millióra nőtt 2025 végére. Ezzel együtt a kártyákra történő munkáltatói feltöltések is dinamikusan nőttek, 2023-ban a 450, míg 2025-ben már az 500 milliárd forintot közelítették – az önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulások ennek nagyjából a tizedét teszik ki.¹⁶

Mindezzel párhuzamosan az egészség- és önszegélyező pénztárak esetében a 2010-es években stagnált a taglétszám, míg az önkéntes nyugdíjpénztárak esetében folyamatos csökkenés volt tapasztalható egészen 2025 végéig, fordulat pedig továbbra sem látszik. Az egészség- és önszegélyező pénztárak esetében a koronavírus-járványt követően ugyan azonosítható egy taglétszámmegugrás, ez azonban elsősorban a járvány utóhatásaival, a lakosság egészségügyi szolgáltatások iránti megnövekedett igényével lehet összefüggésben – másodsorban pedig a lakáshitel törlesztési szolgáltatás egyre nagyobb népszerűségével.

Megállapítható, hogy a munkáltatói hozzájárulások visszaesése, a béren kívüli juttatások adóterheinek változása, valamint az önkéntes nyugdíjpénztárak taglétszámának alakulása között kapcsolat áll fenn. Munkáltatói oldalról érthető, hogy a kedvezőbb adózási feltételekkel adható juttatások felé fordulnak az önkéntes pénztári hozzájárulások helyett – ez munkavállalói szempontból is kedvezőbb a „kézhez kapott” összeget tekintve. Azonban az is belátható, hogy a munkáltatók szerepe kulcsfontosságú a taglétszám alakulásában, önkéntes pénztári hozzájárulás nyújtásával ugyanis arra ösztönözheti a pénztári tagsággal nem rendelkező munkavállalókat, hogy taggá váljanak, különben nem tudnak élni a munkáltató által nyújtott béren kívüli juttatással. Ebben az esetben az újdonsült tagok megismerkedhetnek a pénztárak által nyújtott különféle szolgáltatásokkal és a tagsággal járó előnyökkel, így az esetleges munkáltatói hozzájárulás megszűnését követően is tagok maradhatnak – mindez pedig szemmel látható pozitív hatást gyakorol a penetrációra. Az eredményét tekintve ez hasonló a foglalkoztatói nyugdíjpillért alkalmazó, fenntartható nyugdíjrendszerek esetében alkalmazott jógyakorlathoz, miszerint a munkáltatók automatikusan beléptetik a munkavállalókat a nyugdíjpénztárba, akik aztán dönthetnek arról, hogy tagok kívánnak-e maradni.

¹⁶ <https://kormany.hu/hirek/2025-ben-tovabb-erosodik-a-szep-kartya-nepszerusege> (2026.02.03.)
<https://www.economx.hu/magyar-gazdasag/szep-kartya-ngm-felhasznalas-2025> (2026.02.03.)

Megfontolandó tehát az önkéntes pénztári hozzájárulásokhoz kapcsolódó adóteher legalább relatívan történő kedvezőbbé tétele annak érdekében, hogy a munkáltatók nagyobb részt vállaljanak a munkavállalók öngondoskodásában, ösztönözzék azt béren kívüli juttatás formájában – ezáltal pedig elősegítsék a taggá válást is.

5.3. Személyi jövedelemadó

A megtakarítók szempontjából az egészség- és önszegélyező pénztárak, valamint a nyugdíjcélú öngondoskodási formák esetében is a visszaigényelhető személyi jövedelemadó jelenti a tagság fő ösztönzőjét. Az adójóváírás összege 2014 óta nem változott, így az infláció is jelentősen mérsékelte az ösztönző hatást: reálértéken nézve 2025-ben már 42,1 százalékkal képviselt alacsonyabb értéket.

Ahhoz azonban, hogy az adóvisszatérítést igénybe tudja venni a pénztártag, szükséges a tárgyévben szerzett jövedelme után befizetett személyi jövedelemadó megléte. Ebből viszont következik, hogy a különböző kormányzati intézkedések folyamányaként szja-mentessé váló csoportoknak nincs lehetősége élni az adóvisszatérítéssel visszaigényelhető szja hiányában. Hiába magasabb a nettó jövedelmük az szja-mentességnek hála, ösztönzés hiányában azt nem feltétlenül fordítják öngondoskodásra. Ezen társadalmi csoportok közé tartoznak az idei évtől:

- a 25 év alatti fiatalok;
- a 30 év alatti édesanyák;
- a 40 év alatti kétgyermekes édesanyák;
- a kettőnél több gyermeket nevelő édesanyák;
- a csed-en és gyed-en lévő édesanyák.

Ide sorolhatóak még azon szülők is, akik a családi adókedvezményre való tekintettel nem bírnak akkora szja fizetési kötelezettséggel, hogy az adóvisszatérítéssel élni tudjanak. Mindebből belátható, hogy pont azon csoportok számára nincs megfelelő anyagi jellegű motiváció az öngondoskodásra, ahol a leginkább szükséges lenne: a fiataloknál és a gyermekeseknél. Emellett az alacsonyabb jövedelmű háztartások is a célcsoport részét képezik, esetükben azonban a megtakarításra való képesség jelentheti a legfőbb akadályt, hiszen csak az önkéntes pénztárak esetében havi 62 500 forint befizetésre lenne szükség az adóvisszatérítés maximalizálásához – ez egy minimálbért kereső számára a havi nettó jövedelmének közel 30 százalékát teszi ki. Azonban az is tény, hogy 2014-ben még ez az összeg adta egy minimálbért kereső közel teljes havi jövedelmét.

Mindebből adódóan megfontolandó lehet az adóvisszatérítés mértékének valorizációja, habár ez elsősorban a magasabb jövedelműeknek kedvezne, akik képesek elegendő megtakarítást generálni a jóváírás maximalizálásához. Emellett az szja-mentességük okán

öngondoskodásra anyagi motivációval nem bírók esetében megoldás lehet az adójóváírás lehetőségének megteremtése a befizetett járulékok esetében. Míg az alacsonyabb jövedelműek számára a munkáltatói hozzájárulás fokozódása bírhat jelentős segítséggel – ennek azonban feltétele a relatív kedvezőbb adóteher megléte.

5.4. Termék- és szolgáltatásspecifikus kihívások

Az eddigiekben az öngondoskodási rendszert érintő általános kihívásokat részleteztük. jelen alfejezetben a termék- és szolgáltatásspecifikus kihívások kerülnek áttekintésre, amelyek alapvetően egyedi megoldásokat igényelhetnek.

5.4.1. Rugalmasság

Az egészség- és önszegélyező pénztárak esetében 2025. júliustól megszűnt a 180 napos várakozási idő, így a befizetett összegek azonnal felhasználhatóvá váltak, ami nagyban hozzájárult ezen megtakarítások rugalmasságához. Ezzel ellentétben a nyugdíjcélú megtakarítási lehetőségek kifejezetten rugalmatlan megtakarítási konstrukcióknak tekinthetők – ami természetesen fakad a megtakarítási célból. Azonban ezen rugalmatlanság negatív hatással van a penetrációra, sokkal nehezebb a potenciális nyugdíjmegtakarítókat bevonítani, ugyanis a nyugdíjra történő félretétel évtizedes elköteleződést is jelenthet. Ez pedig egy nem belátható befektetési időtáv, ilyen hosszú időre elköteleződni rendkívül nehéz, számos olyan élethelyzet állhat elő, ami adott esetben nagy pénzösszeg szükségével is járhat, gondolva itt akár egy lakásvásárlásra.

Az önkéntes nyugdíjpénztárak esetében ezen a területen tekinthető előremutató, rugalmasságot növelő intézkedésnek, hogy a 2025-ös évben adómentesen felhasználhatóak voltak lakáscélra (hiteltörlesztés, felújítás, vásárlás, építés) a 2024. szeptember 30-ig felhalmozott megtakarítások – megfontolandó lehet ezen lehetőség korlátozott megtartása a jövőben. A nyugdíjbiztosítások befektetési idő letelte előtt történő feltörése rendkívül kedvezőtlennek számít anyagi értelemben (adózás, befektetési egységek visszavásárlása), így ezen termékek esetében is rendkívül rugalmatlan konstrukcióról beszélhetünk. Megoldási lehetőségként adódhat a befektetésből történő kiszálláshoz kapcsolódó költségek mérséklésére vonatkozó szabályozás kialakítása, kedvezőbbé tétele. A NYESZ esetében pedig szintén legalább 10 éves időtávról beszélhetünk, kivéve, ha a nyugdíjkorhatár elérése még nem történt meg – ez esetben ennél is hosszabbról. A TBSZ-szel összevetve ez kétszer olyan hosszú befektetési időtáv, aminek rugalmatlanságát nem feltétlenül kompenzálja az évi 100 ezer forintos adóvisszatérítés mértéke. Ez ugyanis 10 éves távon egyre kisebb jelentőséggel bír arányaiban véve a befektetett összeg, illetve az elért hozamok tekintetében. Megfontolandó akár a 10 éves időkorlát csökkentése vagy a TBSZ-hez hasonlóan kedvezőbb adóvonzattal kivételi

lehetőség biztosítása bizonyos idő elteltét követően, de akár az elérhető adójóváírás emelése is elegendő kompenzációt jelenthet.

5.4.2. Nyugdíjbiztosítások

A nyugdíjbiztosításokkal kapcsolatban számos probléma/kihívás azonosítható. Ezek jellemzően bonyolult termékek, egy átlagos pénzügyi tudással rendelkező potenciális megtakarító számára nehezen értelmezhetőek, főként a kapcsolódó költségekre gondolva. Ez pedig rendkívül nagy problémát jelent, tekintve, hogy ezen termékek a legköltségesebbek a nyugdíjcélú megtakarítási lehetőségek közül, nem feltétlenül versenyképesek mással. Ez összefüggésben van azzal is, hogy ezen termékeket elsődlegesen közvetítés útján (ügynök, többes ügynök, alkuusz stb.) juttatják el a potenciális ügyfelekhez – azaz értékesítésre kerülnek, szemben egy önkéntes nyugdíjpénztárral vagy egy NYESZ-szel, amit az ügyfél jellemzően saját indíttatásból nyit meg. Ez magával vonzza, hogy a közvetítésből fakadó többletköltség, azaz a jutalék is a megtakarítót terheli, elsősorban közvetett módon, a biztosítók költségáthárítása által – amiből az ügyfél közvetlenül keveset érzékel. Mindez pedig a TKM értékekben is szembetűnő, egyértelműen a nyugdíjbiztosítások bizonyulnak a legdrágább öngondoskodási termékeknek a nyugdíjcélú lehetőségeket tekintve is.

Mindezek feloldására többféle lehetőség is mutatkozik. Az egyik az MNB által ajánlott TKM-plafonok mérséklése lehet, ami a biztosítókat költséghatékonyabb termékek megalkotására sarkallhatja. A másik a jutaléktílalom felé történő elmozdulás lehet, ami a fogyasztóvédelmi szempontokat előtérbe helyezve, összeférhetetlenségre hivatkozva korlátozná/szüntetné meg a biztosítók által közvetítőknél fizethető jutalékokat – ehelyett az ügyfél fizetné ezeket, így tiszta, transzparens helyzetet teremtve ezen költségek tekintetében. Összességében a nyugdíjbiztosítási konstrukciók kevésbé érik meg az ügyfeleknek relatív értelemben, nem véletlen, hogy a termékek más öngondoskodási lehetőségekkel ellentétben túlnyomórészt értékesítés által jutnak el a potenciális megtakarítókhoz – ezen tevékenység nélkül sokkal kisebb penetrációt figyelhetnénk meg ezen a részpiacra. Amennyiben a nyugdíjbiztosítások esetében a penetráción túlmenően az ügyfélérdekeket is figyelembe kívánjuk venni, úgy felmerülhet ezen termékek esetében az elérhető állami támogatás, azaz a 130 ezer forintos szja-visszatérítési keret átcsoportosítása akár az önkéntes pénztáraknál, akár a NYESZ-nél elérhető adójóváírási kerethez.

5.4.3. Lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása

Az ismertség hiánya kiváltképpen érinti az egészség- és önszegélyező pénztárak utóbbi részével kapcsolatos szolgáltatásokat, azonban ezek közül is egy esetében azonosítható rendkívül dinamikus bővülés a kihasználtságot tekintve. A közvéleményben is napirenden

lévő, valamint a gazdaságpolitikában is egyre nagyobb teret kapó lakhatási kérdések hátszelével ugyanis egyre nagyobb népszerűsége tesz szert a lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása, mint önsegélyező pénztári szolgáltatás. Ennek kapcsán alapvetően két kihívás adódik, az egyik a kifizethető összeggel, a másik pedig egy hasonló támogatási konstrukcióval mutatott párhuzamosságokkal kapcsolatban jelentkezik.

A szolgáltatás keretében havonta legfeljebb a mindenkori minimálbér 15 százaléka nyújtható támogatásként. A 2026-os évben így legfeljebb 581 040 forint kifizetés történhet egy pénztártag számára, amihez 6 százalékos működési költséggel számolva 618 128 forint befizetésére van szükség a pénztárba. Bár az így felhasználható összeg a legkisebb bérek emelése által évről-évre nő, a növekvő lakásárak és magasabb kamatkörnyezet nyomán megnőtt törlesztőrészeket nem feltétlenül képes ellensúlyozni. A 2026-ban érvényes felső korlát 21,3 százalékkal marad el az adóvisszatérítés maximalizálásához szükséges 750 ezer forintos befizetéstől, ez pedig az elmúlt évtized minimálbér-emelési dinamika fényében legkésőbb 2030-ig minden bizonnyal elérésre kerül.

Továbbá a béren kívül nyújtható juttatások egységesítése is felmerülhet ezen szolgáltatás kapcsán. 2025 januárjától a munkáltatók kedvezményes, 28 százalékos adóteher mellett nyújthatnak támogatást 35 év alatti munkavállalók számára évi 1,8 millió forint értékben jelzáloghitel törlesztésére, illetve bérleti díj kifizetésére. Amennyiben az önsegélyező pénztárak által nyújtható lakáscélú jelzáloghitel törlesztésére vonatkozó szolgáltatás keretében előbbi lakhatási támogatás is elérhetővé válik, úgy a munkáltatók a pénztárakon keresztül is biztosíthatják ezen támogatást a szolgáltatás felső korlátjáig – ez pedig adóvisszatérítéssel is jár a pénztártagok számára, ami mérsékli a rájuk háruló anyagi terhek mértékét. Ebben az esetben azonban a már meglévő önsegélyező pénztári szolgáltatást ki kell bővíteni a bérleti díjak elszámolási lehetőségével is, illetőleg a munkáltatói befizetések adóterhének mérséklése, relatív kedvezőbbé tétele sem kerülhető el az anyagi ösztönzés érdekében. Tekintettel arra, hogy a közvetlen munkáltatói támogatás esetében 35 év alatti fiatalok kaphatnak segítséget, az szja-mentesség a 25 év alattiak, valamint a 30 év alatti egygyermekes és a 35 év alatti kétgyermekes édesanyák esetében kihívást jelenthet az adóvisszatérítést illetően.

5.4.4. Magánegészségügy

Az egészségpénztári szolgáltatások közül a társadalombiztosítási ellátás keretében igénybe vehető szolgáltatások kiegészítése, helyettesítése – azaz a magánegészségügy igénybevétele – már a második legnépszerűbb, népszerűsége pedig töretlenül nő. Az ezen szolgáltatásokat igénybe vevők azonban jellemzően azok közül kerülnek ki, akik jövedelme lehetővé teszi az egyébként társadalombiztosítási ellátás keretében „ingyen” hozzáférhető ellátások kiváltását. Ebből adódóan ezen térítés ellenében történő szolgáltatások

adóvisszatérítéssel való támogatása szociális szempontból kevésbé indokolt, a szolgáltatás igénybevétele valószínűsíthetően állami támogatás nélkül is megtörténik – célzottságról így nem beszélhetünk. Megfontolandó tehát a társadalombiztosítási ellátás keretében igénybe vehető szolgáltatások kiegészítésének, helyettesítésének céljából történő kifizetések megszüntetése vagy korlátozása, a szolgáltatás kivétele az egészségpénztári palettából és a megtakarítások más irányba történő terelése.

Irodalomjegyzék

Állami Számvevőszék (2020). Kutatási jelentés. Pénzügyi kultúra fejlesztési programok felmérése, összehasonlító elemzés, 2016–2020. Elérhető: https://www.asz.hu/dokumentumok/penzugyi_kultura_fejlesztési_programok_20201216.pdf (2026.02.01.)

Carlson, E. (2020). An Analysis of the Relationships Between State Mandates for Financial Education and Young Adults' Financial Literacy and Financial Capability. Letölthető: <https://stars.library.ucf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1023&context=etd2020> (2026.01.25.)

Csorba, L. (2020). Pénzügyi kultúra és pénzügyi műveltség, a pénzügyi magatartás meghatározó tényezői. *Pénzügyi Szemle*, 65(1), 67–82.

Kravalik, G. (2025). Munkáltatók hatása a nyugdíj-megtakarításokra: Munkáltatók (és a munkáltatói ösztönzők) nyugdíjcélú megtakarításokra gyakorolt közvetlen, míg az öngondoskodásra gyakorolt közvetett hatása. *Biztosítás és Kockázat*, 12(1–2), 28–53.

Magyar Nemzeti Bank (2008). Együttműködési megállapodás a pénzügyi kultúra fejlesztéséről az MNB és PSZÁF között. Elérhető: <https://www.mnb.hu/letoltes/0415mnbpszafigallpodas-penzugyikultura-fejlesztje.pdf> (Elérés ideje: 2025.06.06.)

Magyar Nemzeti Bank (2020). A pénzügyi tudatosság fejlesztése segíti a családok anyagi biztonságát is. Budapest, 2020. június 25. Elérhető: <https://www.mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2020-evi-sajtokozlemenyek/a-penzugyi-tudatossag-fejlesztese-segiti-a-csaladok-anyagi-biztonsagat-is> (2026.01.25.)

Magyar Nemzeti Bank (2025a). Biztosítási, pénztári, tőkepiaci kockázati és fogyasztóvédelmi jelentés. Elérhető: <https://www.mnb.hu/letoltes/mnb-biztositasi-penztari-tokepiaci-kockazati-es-fogyasztovedelmi-jelentes-2025-digitalis-vegleges.pdf> (2026.02.09.)

Magyar Nemzeti Bank (2025b). Lakáspiaci jelentés 2025. november. Elérhető: <https://www.mnb.hu/letoltes/laka-spiaci-jelente-s-2025-november-hun.pdf> (2026.01.22.)

Magyarország Kormánya (2017): Pénzügyi tudatosság stratégia 2017–2023. Okosan a pénzzel! Elérhető: <https://2015-2019.kormany.hu/download/c/85/51000/P/C3%A9nz%C3%BCgyi%20tudatoss%C3%A1g%20strat%C3%A9gia.pdf> (Elérés ideje: 2026.01.06.)

Németh, E. (2017): Pénzügyi kultúrát fejlesztő képzések: felmérés és diagnózis. *Új Pedagógiai Szemle*, 67(7–8), 46–69.

Németh, E. (2022). A pénzügyi kultúrához kapcsolódó képzések. *Gazdaság és Pénzügy*, 9(1), 58–101.

Németh, E., Zsótér, B., & Béres, D. (2020). A pénzügyi sérülékenység jellemzői a magyar lakosság körében az OECD 2018-as adatainak tükrében. *Pénzügyi Szemle*, 65(2), 281–308.

Póta, Cs. P. (2024): A pénzügyi tudatosság fejlesztésének fontossága és kihívásai. *Economica*, 15(3–4), 44–52.

Remund, D. L. (2010). Financial literacy explicated: The case for a clearer definition in an increasingly complex economy. *Journal of consumer affairs*, 44(2), 276–295.

Sági, J., & Papp, E. (2021). Pénzügyi tudatosság – fókuszban a megtakarítási és befektetési szokások. In.: *Fordulópontok és gazdasági növekedés Közép-Európában*. (Szerk.: Sáringer, J.). Aposztróf: Budapest, 117–130.

Szóka, K. (2021): A pénzügyi kultúra és tudatosság meghatározása és magyarországi helyzete. *Economica*, 12(3–4).

Szőke, B., & Tóth, E. (2023). A pénzügyi-gazdasági ismeretek oktatása és a pénzügyi tudatosság összefüggései. *Acta Carolus Robertus*, 13(1), 19–30.

Melléklet

A vállalati lekérdezés kérdőíve

1. Az Ön munkavállalói részesülnek béren kívüli juttatásban?
 - a. Igen
 - b. Nem
 - c. Nem tudja/nem válaszol
2. (ha 1=a) Milyen béren kívüli juttatások vannak jelenleg a cégnél? (Több válasz is lehetséges)
 - a. SZÉP-kártya
 - b. Lakhatási támogatás 35 év alattiaknak
 - c. Egészség- és önszegélyező pénztári hozzájárulás
 - d. Önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulás
 - e. Csekély értékű ajándék
 - f. Óvodai, bölcsődei költségtérítés
 - g. Közlekedési hozzájárulás
 - h. Munkáltató által fizetett biztosítás
 - i. Kulturális esemény, sportesemény belépőjegye
 - j. Egyéb, éspedig:
3. (ha 1=b) Miért nincsenek béren kívüli juttatások jelenleg a cégnél? (Több válasz is lehetséges)
 - a. Nincs rá pénzügyi keret
 - b. Túl magas adóterhelés
 - c. Túl sok az adminisztráció
 - d. Nincs rá munkavállalói igény
 - e. Nem ismerem a lehetőségeket
 - f. Egyéb, éspedig:
4. Véleménye szerint mivel lehetne ösztönözni a munkáltatókat, hogy adjanak béren kívüli juttatást vagy bővítsék a meglévő lehetőségeket?
 - a. Állami transzfer, közvetlen pénzügyi támogatás/hozzájárulás
 - b. Adókedvezmény
 - c. Adminisztráció egyszerűsítése
 - d. Széleskörű tájékoztatás
 - e. Semmivel
 - f. Nem tudja/Nem válaszol
 - g. Egyéb, éspedig: